BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ KÜLTÜR YAYINI

1 MAYIS 2012

Bütün Dünya 2000

192297 SAYI: 2012 / 05 FİYATI: 4 TL



ADALETİN DE ZAMANI TÜKENDİ

Haberal'dan
23 Nisan Dersi:
Egemenliğin Ulusta Olmadığı Ülkeler Karanlıktan Kurtulamamıştır.
S: 3

Çetin İmir
İstanbul'un Kapılar'ını Anlatıyor
S: 117

Cengiz Özakıncı
Pullarla Ermeni Soykırımı Propagandası
S: 68

Organ Nakilli Çocuklar
23 Nisan'ı Bu Yıl da Kendi Aralarında Kutladılar S: 43

Mümtaz Soysal:
En Büyük Döneklik Geçmişe Dönmektir.

Bir Haberal Klasiği:
Sabahat, Karaciğer Nakli Olduğu Hastanede 19 Yıldır, Çalışıyor. S: 39



GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk Gençliği!

Birinci görevin, Türk bağımsızlığını, Türk Cumhuriyetini sonsuza dek korumak ve savunmaktır. Varlığının ve geleceğinin biricik temeli budur. Bu temel senin en kıymetli hazinendir. Gelecekte bile seni bu hazineden yoksun bırakmak isteyecek iç ve dış düşmanların olacaktır. Bir gün, bağımsızlık ve cumhuriyeti savunmak zorunda kalırsan, göreve atılmak için içinde bulunacağın durumun olanak ve koşullarını düşünmeyeceksin! Bu olanak ve koşullar hiç uygun olmayan bir durumda kendini gösterebilir. Bağımsızlık ve cumhuriyetini yıkmak isteyecek düşmanlar, dünya tarihinde benzeri görülmemiş bir galibiyetin, bir gücün temsilcisi olabilirler. Zorla veya hile ile kutsal yurdun bütün şehirleri teslim alınmış, bütün işletmeleri ele geçirilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve yurdun her köşesi işgal edilmiş olabilir. Bütün bu koşullardan daha acıklı ve korkunç olanı ise, ülkede iktidara sahip olanlar gaflet, sapkınlık ve hatta ihanet içinde olabilirler. Hatta bu iktidar sahipleri kişisel çıkarlarını, işgalcilerin siyasi amaçlarıyla birleştirerek düşmanla işbirliği yapabilirler. Ulus, yoksulluk ve sıkıntı içinde ezik ve bitkin düşmüş olabilir.

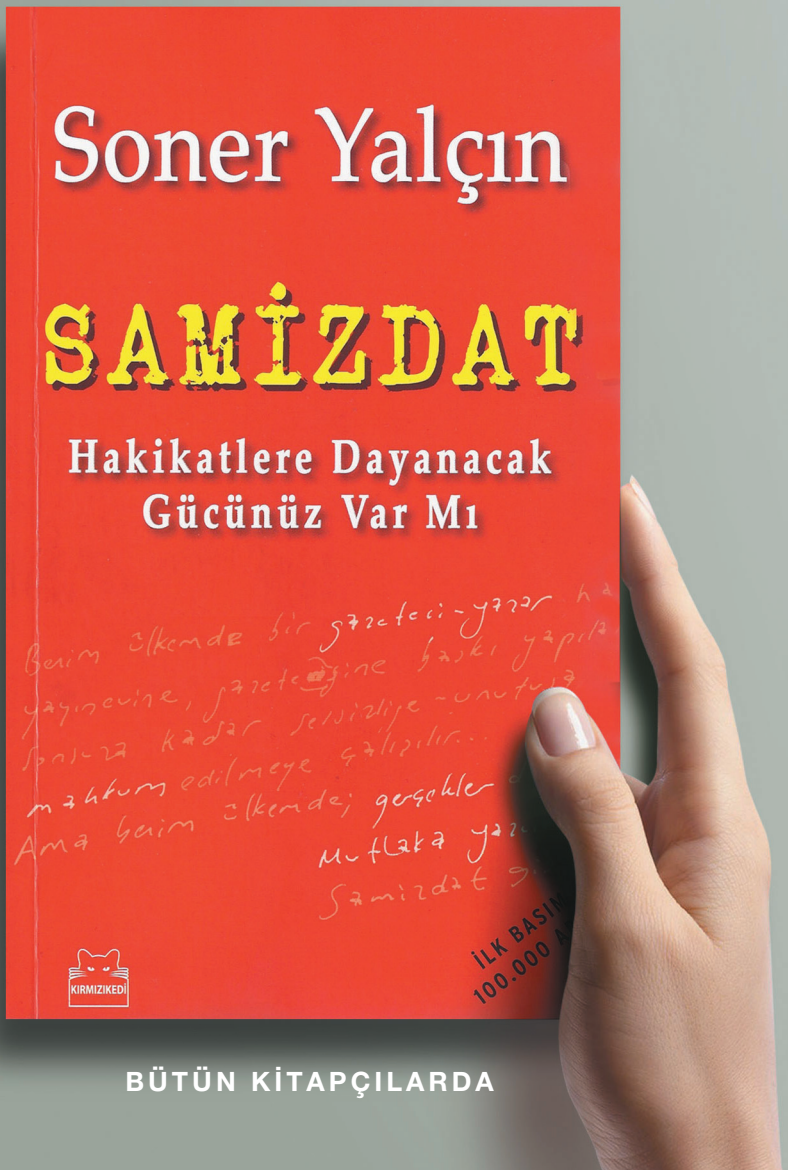
Ey Türk geleceğinin evladı! İşte bu durum ve koşullar içinde bile görevin, Türk bağımsızlığını ve Cumhuriyetini kurtarmaktır!

Muhtaç olduğun güç, damarlarındaki asil kanda mevcuttur!

Mustafa Kemal Atatürk
20 Ekim 1927

Benim ülkemde; düşünce hayatın düşmanı, kötülüğün simgesi olarak görülür. Düşünsel değerlere tutkuyla bağlı, soru soran-arayan- kovalayan zihne sadece düşmanlık edilir. Düşünen insanın korunağı yoktur. Bir gazeteci-yazar hapse atılarak sonsuza kadar sessizliğe-unutuşa mahkûm edilmeye çalışılır...
Ama benim ülkemde gerçekler de inatçıdır. Mutlaka yazılır.

Soner Yalçın



BÜTÜN KİTAPÇILARDA

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ KÜLTÜR YAYINI

1 MAYIS 2012

Bütün Dünya 2000

Başkent Üniversitesi Adına Sahibi:
Prof. Dr. Mehmet Haberal

Yayın Genel Yönetmeni
Mete Akyol

Görsel Yönetmen ve Yayın Genel Yönetmeni Yardımcısı :
Turgut Keskin

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:
Gülçin Orkut

Teknik Yapım Yönetmeni:
Faruk Güney

İşletme Genel Yönetmeni:
Sina Şen

Yayın Danışmanı:
Yaşar Öztürk

Türk Dili Danışmanı:
Haydar Göfer

Sanat Danışmanı:
Süheyla Dinç

Redaksiyon:
Fatma Ataman

Düzeltme Sorumlusu:
Nükhet Alicikoğlu

Başkent Üniversitesi'nin bir kültür hizmeti olan Bütün Dünya 2000, Başkent Üniversitesi kuruluşlarından 1. Cadde, No: 77, Bahçelievler, Ankara adresindeki Aküm Reklamcılık, Danışmanlık ve Yayıncılık Ajansı Sanayi ve Ticaret A. Ş.'nin 3. Cadde, No: 2, Yenimahalle, Ankara adresindeki tesislerinde basılmıştır.

Seçiciler Kurulu:
Prof. Dr. Nevzat Bilgin *(Anısal Başkan)*
Prof. Dr. Ahmet Mumcu
Prof. Dr. Solmaz Doğanca
Prof. Dr. Sevil Öksüz
Prof. Dr. Ender Varinlioğlu,
Prof. Dr. Okay Eroskay
Prof. Dr. Fuat Çelebioğlu,
Prof. Dr. Sedefhan Oğuz,
Prof. Dr. Levent Peşkircioğlu,
Gürbüz Atabek, Necmi Tanyolaç, Mete Tizer,
Kaya Karan, Alaettin Giray, Ayhan Erten, İlhan Banguoğlu,
Ahmet Aydede, Manuel Bilos,Cengiz Dolunay

Sürekli Yazarlar:
Yücel Aksoy, Pelin Hazar Aliabbasi, Sabriye Aşır,
Nuray Bartoschek, Cahit Batum, Haluk Cansın,
Yılmaz Dağdeviren, Rüştü Erata, Sema Erdoğan,
Ali Murat Erkorkmaz, Konur Ertop, Gürbüz Evren,
Metin Gören, İlyas Halil, Mümtaz İdil, Çetin İmir,
Muzaffer İzgü, Mehmet Muhsinoğlu,
Filiz Leloğlu Oskay, Cengiz Önal, Cengiz Özakıncı,
Saniye Özden, Bekir Özgen, Yaşar Öztürk,
Rıfat Serdaroğlu, İzlen Şen, İzmir Tolga,
Suat Türker, Engin Ünsal, Mehmet Ünver,
Dr. Mehmet Uhri, Orhan Velidedeoğlu, Mustafa Yıldız

Yönetim Merkezi:
10. Sokak No: 45, Bahçelievler, Ankara
Tel: (0312) 212 80 16 (pbx)
Faks: (0312) 234 12 16

İletişim Adresi:
Sedef Cad. 2446 Ada, 1. Parsel, A Blok,
Kat: 3, Da: 16, Ataşehir, 34750 İstanbul
Tel: (0216) 456 27 27 (pbx)
Faks: (0216) 456 27 29

Dağıtım: Yaysat

Renk Ayırımı: Mat Yapım

Basım Tarihi: 27 / 04 / 2012

www.butundunya.com.tr
butundunya@butundunya.com.tr

CHP Zonguldak Milletvekili Prof. Dr. Mehmet Haberal, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı nedeniyle tüm çocuklara şöyle seslendi:

Nice 23 Nisanlara...



Yazan: Prof. Dr. MEHMET HABERAL

Tarlaya ekilen tohuma öncelikle su gereklidir, güneş enerjisi gereklidir, çapa ve çaba, özetle bakım ve özen gereklidir. Ürün, bu özverinin sonunda baş verir, gelişir ve hasata sıra ancak o zaman gelir.

Fidan dikilir, can suyu verilir, o da güneş enerjisiyle gelişir, çiçeğini açar, sonra o da ürününü verir. Ekinin ürünü buğdaydır, mısırdır, arpa, yulaftır; ağacın ürünü, meyvedir.

Çocuklarımız da, dün olduğu gibi, bugün de yalnızca doğmakla kalmazlar, onlar da emekle, özenle, hatta özveriyle gelişirler, olgunlaşırlar ve sonunda hem kendilerine, hem ailelerine, hem de ülkemize yararlı birer birey olarak görevlerinin başına ge-çerler.

Doğadaki bu doğal gelişmenin bir benzerini Türkiye Cumhuriyeti, tarihsel gelişiminin kurtuluş ve kuruluş evrelerinin doğal sonucu olarak kavuştuğu Cumhuriyet ve onunla gerçekleştirdiği devrimleriyle yaşamıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti, yıkılan, yıktırılan ve yetmezmiş gibi halkı da yoksullaştırılan bir Osmanlı İmparatorluğu'nun enkazı altından adeta bir yaralı kazazede güçsüzlüğüyle ayağa kalkmış, ancak büyük önderinin işaretinden aldığı olağanüstü bir

güçle ilk adımını atmaya başlayabilmiştir.

Kolkola, omuz omuza vererek bir ganimet kapkaççısı acımasızlığıyla bütünleşerek üzerine gelen yedi düvelin ordularına Türk halkı, bu güçle karşı koymuş, onları geldikleri gibi, bu gücüyle göndermiştir geldikleri yere. Çanakkale Boğazı'nın sularında başlayan, yamaçlarında ve tepelerinde adım adım sürdürülen Büyük Mustafa Kemal Paşa'nın önderliğindeki "Büyük Zafer Yürüyüşümüz", dalga dalga tüm Anadolu'yu kucakladıktan sonra İzmir'e ulaştığında, tan yerinde beliren ışık parıltıları, ufuktan doğmaya hazırlanan Türkiye Cumhuriyeti güneşinin aydınlığını müjdeliyordu.

Mustafa Kemal'in doğuştan yüreğinde var olan "Özgürlük ve Bağımsızlık benim karakterimdir" tohumu, Zafer'e giden bu Büyük Yürüyüş'ün her adımında, silah arkadaşı komutanlarının, askerlerinin ve halkının yüreklerinde yeşermiş, olgunlaşmış ve yolun sonunda, "Bizim hedefimiz bağımsızlıktır" ürününe dönüşmüştü.

Kurtuluşa yürüyen Türk halkının beyninde ve yüreğinde oluşan "özgürlük" ve "bağımsızlık" fikri, artık onun tarlasındaki buğdayının, mısırının, ağacındaki kirazının, elmasının, portakalının olduğu kadar kendinindi.

İzmir'e ilerlerken Türk askeri, yüreğinde yeşerttiği, beyninde geliştirip, olgunlaştırdığı bağımsızlık fikrinin hasadına her adımda daha da yaklaştığının bilincindeydi.

Tek tek tüm Türk halkına insansal ve bir bütün olarak tüm Türk Milleti'ne ulusal bir onur kazandıracağına kesinlikle inandığı bu "özgürlük ve bağımsızlık" ürününün gelişmesindeki ve olgunlaşmasındaki güneş enerjisinin, önlerinde yürüyen büyük önder Mustafa Kemal'den kaynaklandığını biliyordu çünkü.

Mustafa Kemal ise bu gücünü, yalnızca akıl ve bilimden alıyordu. Kurtuluş savaşı devam ederken dahi Ankara'da öğretmenlerle bir araya gelerek ülkemizin geleceğinin her zaman bilimle ve akılla olabileceğini anlatan Mustafa Kemal, ülkemizin onurlu geleceğinin ancak, öğretmenlerin akıl ve bilimin aydınlığında yetiştirecekleri yeni nesillerle sürdürülebileceğini hatırlatıyordu onlara.

MUSTAFA KEMAL GÜCÜNÜ YALNIZCA AKIL VE BİLİMDEN ALIYORDU.

Tarlaya serpilen bir tohum gibi, toprağa ekilen bir fidan gibi, emek verilerek, özen gösterilerek yetiştirilen, geliştirilen Türkiye Cumhuriyeti, ancak bu özen ve özveri sürdürülerek korunabilecek, "asrın medeniyet düzeyinin de üstüne" çıkabilecekti.

TBMM'nin açıldığı ve bir bayram coşkusu olarak bugünkü çocuklarımı-

za armağan, yarınki büyüklerimize emanet edilen 23 Nisan'ın her yıldönümünde tüm çocuklarımızı, geleceğimizin güvencesi kimlikleriyle görüyoruz ve kendi varlıklarına gösterilen düzeyde bir özenle ve sorumlulukla tek tek herbirinin, Türkiye Cumhuriyeti'ni koruyacaklarına olan inancımızı ve güvenimizi bir kez daha yineliyoruz.

Bu bayramla "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir" sloganını, kesinlikle yerine getirmesi gereken ulusal bir görevi olarak benimseyen Türk halkı ise, kendisine büyük önderi tarafından verilen "Birinci Vazife"sinin de sorumluluğuyla, hem Türkiye Cumhuriyeti'ni ilelebet muhafaza ve müdafaa etmekten, hem de belirli sürelerde yerine getirmesi gereken ulusal görevine sahip çıkmaktan hiçbir zaman kaçınmayacaktır.

Gücünü halktan alan ve bugünlere ulaşan Türkiye Cumhuriyeti, inanıyorum ki bugün de milletten almış olduğu milli iradenin gücüyle, rehberi akıl ve bilim olmak kaydıyla yoluna devam edecek, dünyadaki en gelişmiş ülkeler düzeyine ulaşacaktır. Bu konudaki büyük görevin birinci derece sorumluluğu da, varlıklarının nedeni yeni kuşaklara aklın ve bilimin üstünlüğünü öğretmek olan ilkokul öğretmenlerinden, üniversite profesörlerine kadar tüm öğretmenlerin omuzlarındadır.

Büyük Atatürk'ün, Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi binasının üstündeki şu özdeyişi gerçekte, tüm Türkiye ve tüm dünya üniversitelerinin "alın yazısı"dır:

"Hayatta En Hakiki Mürşit İlimdir."

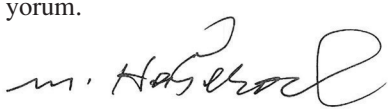
"Yol gösterici İlim", öncelikle insan onurunun, insan haklarının, özgürlüğün, adaletin, eşitliğin ve kardeşliğin önünü açan bir "Yol Gösterici"dir.

BU İNSANSAL DEĞERLERİN OLMADIĞI YERLERDE "KARANLIK ÜLKELER" VARDIR

İlimin olmadığı yerde, bu insansal değerler de olmaz.

Bu insansal değerlerin olmadığı yerlerde "Karanlık Ülkeler" vardır, bu "Karanlık Ülkeler"in olduğu bir dünyada "Karanlık Çağ"lar yaşanmaktadır. Böyle ülkelerde ve böyle dönemlerde gerçekte yok olan sadece "insan mutluluğu" değildir, ayrıca "insan onuru"dur da...

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramınızı bu duygularla ve en içten başarı dileklerim ile kutluyorum.



BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ KÜLTÜR YAYINI
Bütün Dünya
YIL:15 SAYI: 168

İÇİNDEKİLER

3 **Nice 23 Nisanlara...**
Prof. Dr. Mehmet Haberal

8 **Neden Çekemeyiz Büyüklerin Kulaklarını?..**
Mete Akyol

9 **Medine Haberal**
Sabriye Aşır

13 **Dünyaca Ünlü Tıp Adamlarından Başsağlığı Mesajları**

23 **"Prof. Haberal Sen Çık Silivri'de Ben Yatayım"**
Levent Yıldız

26 **Çok Değerli, Çok Sevgili Haberal'ımın Çiçekleri**
Macide Tanır

27 **Aydın Sıra Dışıdır**
Oktay Akbal

28 **Geçmişe Dönüklük**
Mümtaz Soysal

30 **Milletvekiline Sahip Çıkamayan Başkan**
Orhan Birgit

32 **Hakikatlere Dayanacak Gücüm Var**
Ümit Zileli

34 **O Koltuk Boş, Sahibini Bekliyor**
Yalçın Doğan

35 **Küçük İstavritin Öyküsü**
Serdar Sıralar

36 **Hesabı Kim Ödeyecek?**
Can Pulak

39 **Bir Hasta Önce Doktoruna Güvenmeli**
Mete Akyol

43 **O Gün "Haberal Dedemiz" Yoktu**
Banu Cinel Gündüz

47 **Değerli Büyüğüm, Sayın Hocam Mehmet Haberal**
Hatice Akkoç

49 **Hukuk Devrimi**
Cengiz Önal

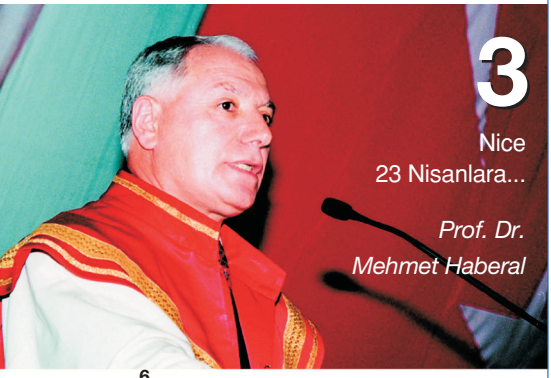
54 **Hakimiyeti Milliye Yazıları**

56 **Atatürk Düşmanlarına Siyasi Tarih Dersi**
Gürbüz Evren

63 **Heryerde "O"nun İzleri Var**
Metin Gören

68 **1965'ten Günümüze Pullarla Ermeni Soykırımı Propagandası**
Cengiz Özakıncı

73 **Türk Harfleri Yerine Arap Harfleri mi?**
Orhan Velidedeoğlu



3
Nice
23 Nisanlara...
Prof. Dr.
Mehmet Haberal



9
Evladıyla
Vedalaşamadan
Aramızdan Ayrılan
Bir Anne:
Medine Haberal
Sabriye Aşır



AYLIK BÖLÜMLER

77 **"Dersim Harekâtında 50 Bin ile 100 Bin İnsan Öldürülmüştür" Yalanı**
Sinan Meydan

85 **Burhan Felek ile Bir Zamanlar Üsküdar'da**
Konur Ertop

95 **Charlotte Corday**
Mümtaz İdil

100 **Fotograf Evi**
Bülent Güzey

105 **Ana Düş Bayram**
Bekir Özgen

110 **Bilinmeyen Kahraman Behiç Bey**
Emir Kıvrık

117 **İstanbul'un Kapıları**
Çetin İmir

122 **Koca Yusuf**
Sebahat Önen

127 **Eşekle Gelen Aydınlık**
Sabriye Aşır

131 **Akraba Olmak İstediklerim**
Mehmet Ünver

137 **Anneannem Bilgisayar Aldı**
Muzaffer İzgü

141 **Bağışlamak Bağışlamamak**
Yücel Aksoy

29 *Fırçalayarak*

72 *İlk Dersimiz Türkçe*

84 *Bilginizi Denetleyin*

91 *Kim Kimdi?*

99 *Tıp Dünyasından Kısa Kısa*

148 *Ufak Tefek Bilgiler*

150 *Yarının Büyükleri*

152 *Çözümler Sayfası*

153 *Kareler ve Rakamlar*

154 *Bulmaca*

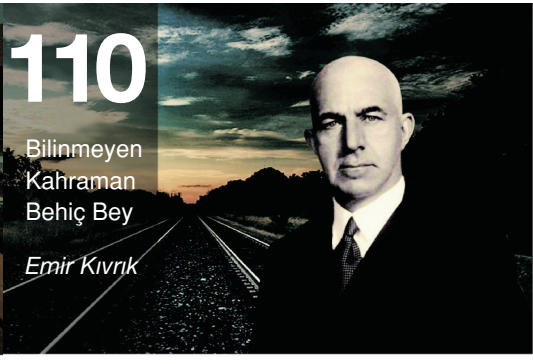
156 *Satranç*

158 *Ayın Kitapları*

160 *Bir Karikatür de Bin Sözcüğe Bedeldir*



100
Hamza Rüstem Fotograf Evi
Bülent Güzey



110
Bilinmeyen Kahraman Behiç Bey
Emir Kıvrık



Bütün Dünya 'DAN SİZE

Mete Akyol

Neden Çekemeyiz Büyüklerin Kulaklarını?..

Yaptıkları yaramazlıkları bir daha yapmasınlar da, adam olsunlar diye çocukların kulaklarını çekiyoruz ama… Çocuklardan da büyük yaramazlık yapan büyüklerin kulaklarını çekmeyi, nedense, bir türlü beceremiyoruz.

Oysa bir becerebilsek onu, göreceğiz, sonunda biz adam olacağız.

Çağımız teknolojisinin "insan beyninin onurlu zaferi" ve "artık onsuz olmaz" buluşu olarak kabullendiğimiz cep telefonumuzu çocuğumuzun, bir oyuncak olarak kullandığını… Ve onun, hem kendine, hem çevresine verdiği zararı bilmeden, bu son derece gelişmiş teknoloji ürünü aygıtı çelik çomak gibi ilkel bir oyun aracına dönüştürdüğünü görünce…

Bir daha yapmasın ve adam olsun diye kulağını çekiyoruz da…

Kutuptaki Eskimo'yla, Avustralya'daki aborjini, Çin'deki sarı deriliyle, öteki dünyadaki Kızılderili'yi istedikleri an konuşturan "insan beyninin onurlu zaferi" bu teknolojik sistemi, kirli bir kişisel oyuncağa dönüştürüp, kendi siyasal amaçları için gizli gizli kullanmaktan çekinmeyen büyüklerimizin kulaklarını neden çekmiyoruz?

Mahalle arasında oyun oynadığı arkadaşına attığı taş yanlışlıkla komşu evin camını kırdığında, mahallenin bu yaramaz çocuğunun kulağını çekiyoruz ve bu uyarımızla onun, büyüdüğünde adam olacağına inanıyoruz da…

İnsan beyninin onurlu bir başka zaferinin ürünü olan ve aya insan götürüp getiren uzay aracını yörüngesine oturtabilecek denli ileri teknoloji içeren bir füzeyi, kendine hiç de zararı dokunamayacak uzaklıktaki insanların tepesine ölüm yağdıran bir silah taşıma aracına dönüştüren yaramaz büyüklerin kulaklarını çekmeyi neden aklımıza bile getiremiyoruz?

Aile yadigarı değerli bir eşyayı kaşla göz arasında evden çıkarıp, önüne çıkan ilk açıkgöz alıcıya yok pahasına satan yaramaz çocuğu uyarmak için kulağını rahatlıkla çekebiliyoruz da…

Yönetimlerine emanet edilen ülkelerimizi, en köklü deneyimlerin ürünü en ileri yönetim sistemlerini kişisel çıkarları uğruna çocuk oyuncağına çeviren büyüklerin kulaklarını çekip, onları uyarmakta neden zorlanıyoruz?

Bu gerçeğimizle yüzyüze geldiğimizde ve bu uyarı görevimizi yerine getirebildiğimizde insanlar ve insanlık, "beyninin en büyük ve en onurlu zaferi"ne ulaşmış olacaktır.

Yeter ki korkmamaktan korkmasın insanlar… Ve yeter ki korkunun tutsağı olmasın insanlık!•

meteakyol@butundunya.com.tr



Annelik görevini başarıyla yapmış, ailesinin ve ülkesinin gurur duyduğu evlatlar yetiştirmişti... Prof. Dr. Mehmet Haberal'ın annesi **Medine Haberal 9 Nisan Pazartesi günü yaşamını yitirdi.**

Evladıyla vedalaşamadan aramızdan ayrılan bir anne:

Medine Haberal

Yazan: SABRİYE AŞIR

CHP Zonguldak Milletvekili Mehmet Haberal'ın annesi Medine Haberal, 29 Mart 1924'te Rize'nin Pazar ilçesi Subaşı Köyü'nde başlayan yaşamını, merhum eşi Yaşar Ali Haberal ile birleştirmiş, 3'ü erkek, 4 çocuk annesi olmuştu. Medine Haberal, dört evladının dördüyle de hep gurur duymuş; evlatları da onu derin bir saygıyla, el üstünde tutmuştu. Medine Haberal'ın dünyanın en önemli cerrahlarından biri olan oğlu Prof. Dr. Mehmet Haberal, 2001' de Rize'nin Pazar ilçesinde 'Haberal





Medine Haberal'ın cenazesine binlerce Zonguldaklı yanısıra birçok eski ve yeni politikacı da katıldı. Fotografta, (soldan sağa) Hamza Akif Çebi, Kemal Kılıçdaroğlu, Ali İhsan Köktürk, Hüsamettin Özkan, Hikmet Çetin ve Deniz Baykal, Prof. Haberal ile birlikte cenaze namazında.

Vakfı Yaşar ve Medine Haberal İlköğretim Okulu'nu yaptırarak annesi ve babasının adını ölümsüzleştirdi. Medine Haberal, bir annenin yaşayabileceği acı günleri de gördü. Türkiye'de ve dünyada sayısız ilklere imza atan evladı Prof. Dr. Mehmet Haberal'ın tutuklanmasıyla 3 yıl süren hasreti başladı. 21 Ocak 2010 günü eşi Yaşar Ali Haberal'ı kaybetti. "Hasretim" dediği evladı Mehmet Haberal'a, o günlerde izin verilmedi ve Prof. Dr. Haberal babası Yaşar Ali Haberal'ın cenaze törenine katılamadı.

Oğlu Mehmet Haberal'ın tutuklu

olduğunu, sağlık durumu nedeniyle aile fertleri ilkin anne Medine Haberal' dan saklamak istedi. Ancak anne Haberal'ın evladından uzak kaldığı her geçen gün artan endişesine karşılık, Prof. Dr. Mehmet Haberal'ın tutuklu olduğu anlatıldı. Uzun süre daha kötü durumlar için endişelenen Medine Haberal, en azından oğlunun "iyi olduğu" haberi için neredeyse sevindi bile.



Kemal Kılıçdaroğlu, Deniz Baykal ve Prof. Mehmet Haberal cenazede kısa bir süre konuşma fırsatı buldular

9 Nisan 2010'da Türk Anneler Derneği Zonguldak Şubesi tarafından 'Yılın Annesi' seçildi. Ama o mutlu değildi…

Üzerinde Zübeyde Anne ve Atatürk portresi bulunan, *"Atatürk'ün izinde birbirinden değerli yetiştirdiğiniz evlatlarla önünüzde saygıyla eğiliyoruz"* yazılı ödülünü alırken, *"Bu ödülü almaktan mutluyum. Ama oğlumun bir yıldır yüzünü göremedim. Hem mutluyum hem de hüzünlüyüm."* dedi. Gözyaşları inci gibi dizildi…

Ve 9 Nisan 2012 günü Medine Haberal, uzun süredir tedavi gördüğü, oğlunun kurduğu Başkent Üniversitesi Hastanesi'nde hayata gözlerini yumdu. Bir süredir kalp ve solunum yetmezliği nedeniyle tedavi gördüğü için,



Medine Haberal Türk Anneler Derneği Zonguldak Şubesi tarafından verilen "Yılın Annesi" ödülü ile.





oğlu Mehmet Haberal'ın onu ziyaret edebilmesini sağlayacak "tutukluların hasta yakınlarını görebilmesine izin veren" yasa uzun süre gündemde kalmasına karşın, Medine Haberal'a yetişemedi.

Zonguldak halkının oyları ile milletvekili seçilen Prof. Dr. Mehmet Haberal'ın, "izin verildiği takdirde Meclis'te yemin ederek dokunulmazlığa bürüneceği"nden dahi endişe edildi.

Medine Haberal'ın dilinden düşürmediği, son bir kez göremediği evladı Mehmet Haberal annesinin cenaze törenine katılabildi. Medine Haberal'ı Zonguldak'ta, ancak vatan savunmasında ya da kentin maden damarlarında şehit olanlar için görülebilecek kalabalık bir topluluk son yolculuğuna uğurladı.

Prof. Dr. Haberal, kendisini teskin etmek için söyleyecek cümle bulmakta zorlananlardan daha dik, daha dirayetli idi. Silivri Cezaevi'nde oğlu Mehmet Haberal'ı ziyaret edenlere, "Oğlumu bu gözlerle mi gördün" diyerek o gözleri defalarca öpen Medine Haberal, merhum eşi Yaşar Ali Haberal'ın yanına defnedildi. Oğlu Mehmet Haberal, kendi elleriyle toprağın bağrına koyarken vedalaşabildi annesiyle…•

Prof. Mehmet Haberal cenaze namazından sonra annesi Medine Haberal'ı son yolculuğuna tutuklu olarak bulundurulduğu ambulanstan uğurladı. Daha sonra kabristanda annesini kendi elleriyle toprağa verdi.

Annesinin Vefatı Nedeniyle Prof. Dr. Mehmet Haberal'a Dünyaca Ünlü Tıp Adamlarından Başsağlığı Mesajları Yağdı



Organ Nakli ve Yanık Tedavisi konularında dünyaca ünlü bilim adamları, annesi Medine Haberal'ın vefatı üzerine Prof. Dr. Mehmet Haberal'a başsağlığı mesajları ilettiler ve en kısa sürede özgürlüğüne kavuşacağına inandıklarını belirttiler. Siyaset ve bilim alanında ülkesine ve dünyaya hizmetlerinin artık engellenmemesi gerektiğini belirten ve Prof. Dr. Mehmet Haberal'a destek veren bilim adamları, bunun Türkiye'nin ve insanlığın ortak kazancı olduğuna dikkat çektiler.

Prof. Dr. Mehmet Haberal'a gönderilen başsağlığı mesajlarından bir bölümünü devam sayfalarında okurlarımızın ilgisine sunuyoruz.

BütünDünya



Sevgili Mehmet; Hapiste olmanın yarattığı ağır yükün sevgili annenin vefatıyla daha da artmasından derin üzüntü duyuyorum. Bir insanın ruhuna, kaç yaşında olduğuna bakmaksızın kendi hayatının kaynağı olan bir insanın ölümü kadar derinden acı veren bir olay yoktur. Senin hayat yolun sadece senin için değil, eğitim, sağlık ve iş olanakları yarattığın binlerce insan açısından da müthiş bir başarıdır. Annenin bu başarılarını takdir ederek ve senle gurur duyarak bu dünyadan ayrıldığına inanabilirsin. Kendi annem öldüğünde, ilk başta kendimi boşlukta hissettim. Zaman içinde, bu boşluğu kendimi işime vererek doldurdum çünkü annemin de bunu isteyeceğini düşündüm. Senin de kendi acının üstesinden gelecek gücü bulacağına ve hak ettiğin yere tekrar gelerek, ülken için yaptığın değerli çalışmalarına hevesle yeniden başlayabileceğine inanıyorum ve bunun için dua ediyorum.

Kadîm dostun,

Prof. Dr. Thomas E. Starzl
Genel Cerrahi Profesörü
Pennsylvania, ABD



Sevgili Mehmet, Annenin vefatını duymak beni çok üzdü. Durumunu çok merak ettiğimi ve seni düşündüğümü bilmeni isterim. Lütfen başsağlığı dileklerimi kabul et. Bunun senin için ne kadar zor olduğunu tahmin ediyorum. Allah rahmet eylesin, mekânı cennet olsun. Allah'ın ilahi takdirini kabul etmekten başka çaremiz yok. Allah sana sabır ve huzur versin.

Prof. Dr. S. Adibul Hasan Rizvi
Orta Doğu Organ Nakli Eski Başkanı
Sindh Üroloji ve Organ Nakli Enstitüsü Direktörü, Dow Tıp Okulu ve Hastanesi
Karachi, Pakistan



Mehmet, Başsağlığı dileklerimi lütfen kabul et. Kalbindeki sağlık sorunu nedeniyle tekrar hastaneye yatmana çok üzüldüm. Bir hafta sonraki İstanbul seyahatimde seni ziyaret etmeyi umuyorum.

Dr. Jeremy Chapman
Eski Dönem Başkanı, Dünya Organ Nakli Derneği
Akut Girişimsel Tıp ve Böbrek Hastalıkları Bölümü Sorumlusu
Westmead Hastanesi, Nefroloji Ana Bilim Dalı
Sidney, Avustralya



Sevgili Mehmet, Bu kederli günde seni düşünüyorum. Annenin vefatı ve onu defnedememek kabul edilemez bir durum. Dilerim artık acıların bitsin. Güçlü ol, son kazanan sen olacaksın.

Prof. Dr. Nadey Hakim
Uluslararası Cerrahlar Koleji Eski Başkanı
Organ Nakli Ünitesi Sorumlusu Hammersmith Hastanesi, Londra, İngiltere

---

Mehmet'in annesinin vefatından ve tekrar hastaneye yatmış olmasından ötürü son derece üzgünüz. Onun için sürekli olarak dua ediyor ve acısını



paylaşıyoruz. Ruhen hep yanında olduğumuzu kendisine iletin ve lütfen yapabileceğimiz bir şey olursa bize haber verin.



Prof. Dr. J. Wesley Alexander
Profesör Cerrah Direktör Emeritus, Organ Nakli Bölümü, Cincinnati Üniversitesi Tıp Fakültesi Eski Başkan, Amerikan Yanık Birliği Eski Başkan, Amerikan Organ Nakli Cerrahları BirliğiEski Başkan, Cerrahi Enfeksiyon Birliği, Şikago, ABD

Maureen Alexander
Baş Hemşire (Emekli) Cerrahı Ana Bilim Dalı Cincinnati Üniversitesi Tıp Koleji (J. Wesley Alexander'ın Eşi)



Profesör Haberal'a acı kaybından dolayı derin üzüntü duyduğumu ve onu düşünmeden tek bir gün geçmediğini iletin lütfen. Bir an önce serbest bırakılması için dua ediyoruz.

Prof. Dr. Carlos A. Pellegrini
Harkins Profesörü ve Başkanı Cerrahi Anabilim Dalı, Washington Üniversitesi, Seattle, ABD



Eşim Brenda ve ben, Prof. Haberal ve kardeşi Ali'ye annelerinin vefatı nedeniyle en derin taziyelerimizi iletiyoruz. Bu iyi insanların yükü daha da ağırlaştı. Prof. Haberal'ın kalbi ile ilgili yeniden sağlık sorunları yaşadığını bilmiyorduk. Hızla iyileşip şifa bulmasını ve sağlığına kavuşmasını diliyoruz.

Prof. Dr. Andrew L. Warshaw
Kıdemli Danışman, Uluslararası ve Bölgesel Klinik İlişkileri Massachusetts Genel Hastanesi ve Partners Sağlık Hizmetleri Emekli Baş Cerrah, Massachusetts Genel Hastanesi, W. Gerald Austen Seçkin Cerrahi Profesörü Harvard Tıp Fakültesi, Boston, ABD



Profesör Haberal'ın annesinin 9 Nisan tarihinde vefat ettiğini öğrenmekten derin üzüntü duyuyoruz. Bu şartlar altında eski sağlığına tekrar kavuşmasını umuyor, en derin başsağlığı dileklerimizi gönderiyor ve onu sevgiyle kucaklıyoruz. Hepinize en iyi dileklerimle, Sevgiler

Prof. Dr. Fortunato Benaim
Uluslararası Yanık Derneği Kurucu Üyesi, Benaim Yanık Vakfı Direktörü Buenos Aires, Arjantin

---



Böylesine üzücü bir durum karşısında tüm TTS meslektaşları olarak Prof. Haberal'a en derin taziyelerimizi iletiyoruz. Onun içinde bulunduğu zor durumdan üzüntü duyuyor ve serbest bırakılması için dua ediyoruz.

Prof. Dr. Francis L. Delmonico
Seçilmiş Başkan, Dünya Organ Nakli Derneği, Genel Cerrahi Ana Bilim Dalı,

Harvard Tıp Fakültesi, Tıp Direktörü, New England Organ Bankası, ABD



Tanrı onu kutsasın ve Türkiye'yi korusun, orada aynı zamanda insanlık gömülüyor. Umutsuz mu yoksa kızgın mıyım???? Hayır, bunu öğrenmiş olduğum için çok üzgünüm. Prof. Haberal'dan dileğim: LÜTFEN YENİK DÜŞME!!!!!!!!!!!!!!! İnsanlığın sana ihtiyacı var!!!!!! Meksika'dan üzgün olarak selamlar,

Dr. Ekkehard Schaffner,
FRCM (Lond.) Organ Koruma Klinik Araştırma Başkanı Dr. F. Köhler Chemie GmbH, Almanya

Tanrı onu kutsasın ve Türkiye'yi korusun

Haberal'dan dileğim: Lütfen yenik düşme. İnsanlığın sana ihtiyacı var!

Dr. Ekkehard Schaffner, *Almanya*



Sevgili kardeşim Mehmet,
Annenin vefatından ötürü derin üzüntü duyuyoruz. Çok acı bir haber. Acı kaybın için başsağlığı dileklerimizi iletiyoruz. Allah rahmet eylesin, huzur içinde yatsın. En iyi dileklerimizle,

Shiraz Organ Nakli Merkezi adına
Prof. Dr. Seyed Ali Malek-Hosseini
Orta Doğu Organ Nakli Derneği Seçilmiş Başkanı, Namazy Hastanesi Organ Nakli Merkezi Başkanı, Şiraz Tıp Bilimleri Üniversitesi, İran



Doktor Haberal'a en içten başsağlığı dileklerimi iletin lütfen, umarım en kısa zamanda iyileşir. Bu denli ağır koşullarla mücadele etmek zorunda olması son derece talihsiz bir durum. En iyi dileklerimle

Filomena Picciano
Dünya Organ Nakli Derneği Dernek Faaliyetleri Direktörü, Montreal, Kanada



Haber bizleri derinden üzmüştür. Lütfen Prof. Haberal'a acısını paylaştığımızı iletin.

Prof. Dr. L. D. Britt
Amerikan Cerrahlar Koleji Eski Başkanı
Genel Cerrahi Anabilim Dalı Başkanı
Eastern Virginia Tıp Fakültesi, ABD



Profesör Haberal'ın acısını içtenlikle paylaşıyorum. Vefat etmelerinden önce anne ve babası ile yeterince zaman geçirememiş olması nedeniyle ne kadar üzgün olduğunu tahmin edebiliyorum. Bir anne- babayı kaybetmenin ne denli

zor olduğunu kendi deneyimlerimden biliyorum. Bu acımasız ve adaletsiz tutukluluğun bunu daha da zorlaştırdığından eminim. En kısa sürede acısının dinmesini ve kederinin yerini annesiyle birlikte geçirdiği mutlu anılarının almasını diliyorum. En derin başsağlığı dileklerimle,

David H. Sachs, M.D.

Dünya Organ Nakli Derneği Yönetim Kurulu Üyesi Genel Cerrahi Profesörü (İmmunoloji), Harvard Tıp Fakültesi Organ Nakli Biyoloji Araştırma Merkezi Başkanı Massachusetts Hastanesi Boston, ABD



Haberi duydum ve çok üzgünüm. Tüm ISBI (Uluslararası Yanık Derneği) camiası adına Dr. Haberal'a en derin taziyelerimi lütfen iletin. HDF grubu adına Sayın Şükrü Budak ile "Prof. Dr. Haberal'ın Değerli Arkadaşları" başlığı altında, uluslararası arenada kendi alanında uzmanlaşmış bir delegasyon tarafından Dr. Haberal'a yapılacak ziyareti planlama konusunda bir yazışmamız olmuştu. Bu gruba katılamayacağımı üzülerek bildirmek isterim. Bireysel olarak daha ileride yapılacak bir ziyaretimin mümkün olup olmadığı ve bunun yararı konusunda beni bilgilendirebilir, görüşlerinizi paylaşırsanız sevinirim. 21 Nisan'da yapılacak ISBI Yönetim Kurulu toplantısında üyelerle bu bilgiyi paylaşabilirim.

Saygılarımla

Prof. Dr. David Mackie

Uluslararası Yanık Derneği Başkanı, Beverwijk, Hollanda



Sevgili Mehmet, İnsanın ebeveynlerinden birini, özellikle de annesini kaybetmesi çok acı. Onun yanında olup cenaze törenine katılma fırsatından yoksun bırakılması herkes için utanç verici. Bu haberden dolayı son derece üzgünüz; kendisine rahmet diliyor, sana ve ailene böylesine büyük bir kayba dayanma gücü vermesi için Tanrı'ya dua ediyoruz. Yetkililerin annenin cenaze törenine katılıp ona veda edebilmen için gereken izni vermek konusunda anlayış göstermelerini umuyoruz. Annenin mekânı cennet olsun. En içten dileklerimle,

Prof. Dr. Marwan A. Masri

Orta Doğu Organ Nakli Derneği Dönem Başkanı, Asya Organ Nakli Derneği Eski Dönem Başkanı, CEO, Transmedical for Life, Beyrut, Lübnan

---



Sayın Prof. Haberal Babanızı kaybettikten kısa süre sonra annenizi de kaybettiğinizi öğrenmek ve üstelik onlara veda etme fırsatı bulamamanız son derece üzücü. Lütfen en içten taziyelerimizi kabul edin. Payınıza düşen bu adaletsizliğin bir benzeri yok, bu zor dönemde sağlığınızın bozulmamasını umuyoruz ve bu eziyetin bir an önce bitmesi için dua ediyoruz. En iyi dileklerimle,

Dr. Rajeev B. Ahuja

Uluslararası Yanık Derneği Genel Sekreteri Yanık, Plastik ve Mikrovasküler Carrahi

Bölümü Lok Nayak Hastanesi ve Maulana Azad Tıp Koleji Yeni Delhi, Hindistan

---



Bu çok üzücü bir haber ve korkunç bir durum. Profesör Haberal'a en derin taziyelerimi ve üzüntülerimi iletin lütfen. Annesinin huzur içinde yatması ve Haberal'ın bu zor şartlar altında böylesine büyük bir kayba dayanması için Allah'a dua ediyorum.

Prof. Dr. Ahad J. Ghods
Orta Doğu Organ Nakli Derneği Eski Başkanı Hashemi Nejad Böbrek Hastanesi İran Tıp Bilimleri Üniversitesi Tahran, İran

---



Bu acı haber, beni derinden üzdü. Profesör Haberal ve ailesinin bu zor durumun üstesinden gelebilmeleri için duacıyım.

Prof. Dr. Faissal A.M. Shaheen
Genel Direktör, Suudi Arabistan Organ Nakli Merkezi, Cidde Böbrek Merkezi Sorumlusu, Suudi Arabistan

---



Sevgili Mehmet, Annenin vefatından dolayı çok üzgünüm. İçinde bulunduğun şartlar nedeniyle annenin cenaze törenine katılamadığından dolayı da ayrıca üzgünüm. Senin için bir şeyler yapabilmeyi çok isterdik. İçten duygu ve düşüncelerimizle senin yanındayız ve annenin yasını bizler de tutuyoruz. Kendini toparlayıp, sağlık ve esenliğe kavuşman için dua ediyoruz. En iyi dileklerimle,

Prof. Dr. Luis H. Toledo-Pereyra
Genel Cerrahi Anabilim Dalı, Araştırma Bölümü Direktörü, Michigan State Üniversitesi, ABD



Sevgili Mehmet Annenin vefatı nedeniyle en derin ve içten taziyelerimi iletiyorum. Ona veda edemeyecek olman nedeniyle özellikle derin üzüntü duyduğumu bilmeni isterim. Tanrı, sana bu zorlukların üstesinden gelme gücü versin ve annen huzur içinde yatsın.

Prof. Dr. Antoine Barbari
Rafik Hariri Üniversite Hastanesi Böbrek Nakli Bölümü Direktörü, Beyrut, Lübnan

---



Profesör Haberal'a en derin taziyelerimi iletin lütfen.

Prof. Dr. Victor Fazio
Kolorektal Cerrahisi Bölüm Başkanı, Ohio Üniversitesi Tıp Fakültesi, The Celevland Clinic Vakfı, Ohio, ABD



Profesör Haberal'ın annesinin vefatı ve onun annesinin cenaze törenine katılamayacak olması nedeniyle çok üzgünüz. Ben ve Naoki bu şartlar altında sağlığından endişe ediyoruz. Sağlığına kavuşup, acısının bir an önce

dinmesini umuyoruz. Saygılarımla,
Prof. Dr. Atsushi Aikawa
Nefroloji Bölüm Başkanı ve Profesörü
Toho Üniversitesi, Tıp Fakültesi
Tokyo, Japonya



Haberi üzüntüyle öğrendim. Lütfen Profesör Haberal'a en içten başsağlığı dileklerimi iletin. Taziyelerimi kendisine şahsen iletme şansım varsa lütfen haber verin, hemen gelmek isterim. En iyi dileklerimle,
Prof. Dr. Refaat R. Kamel
Karaciğer Transplantasyonu Bölümü Başk.
Ain Shams Üniversitesi, Kahire, Mısır



Profesör Haberal'a başsağlığı dileklerimizi iletin lütfen.
Prof. Dr. Richard Fine
Çocuk Hastalıkları Nefroloji Bilim Dalı
Stonybrook Üniversitesi, New York, ABD



Dayanılmaz bir durum. En derin taziyelerimi iletiyor, düşünce ve dualarımla yanınızda olacağımı bilmenizi istiyorum.
Prof. Dr. Courtney M. Townsend
Amerikan Cerrahi Derneği Eski Başkanı
Cerrahi Profesörü, Texas Üniversitesi Tıp Fakültesi, ABD

Sayın Prof. Haberal
Kaybınızı öğrenmek çok üzücü ve



sarsıcı... Bizi en çok üzen ise çektiğiniz bu işkencenin hâlâ sona ermemiş olması. Kalplerimiz sizinle. Acınızı paylaşıyor, sağlık ve inançla tüm bu sıkıntıların üstesinden geleceğinize inanıyoruz. Her zaman yanınızda olduğumuzu bilin. Sizi en kısa zamanda özgür ve sağlıklı olarak görebilmek umuduyla.
Prof. Dr. Amr Mabrouk,
Uluslararası Yanık Derneği Doğu Akdeniz Temsilcisi, Plastik Cerrahi Bölümü Ain Shams Üni. Tıp Fakültesi Kahire, Mısır

Bizi en çok üzen ise çektiğiniz bu işkencenin hâlâ sona ermemiş olması. Kalplerimiz sizinle. Her zaman yanınızda olduğumuzu bilin.

Prof. Dr. Amr Mabrouk, *Mısır*



Bu durum gerçekten çok üzücü. Mehmet'e en içten taziyelerimi ve ilerisi için en iyi dileklerimi iletin lütfen.
Prof. Dr. Rashad Barsoum
Kahire Üniversitesi Tıp Fakültesi
Kahire Böbrek Merkezi Başkanı, Mısır



Bu gerçekten çok üzücü bir haber. Lütfen Mehmet'e başsağlığı dileklerimi ve derin üzüntülerimi iletin. Allah ona sabır versin, annesine rahmet eylesin.

Prof. Dr. Mustafa Al-Mousawi
Orta Doğu Organ Nakli Eski Başkanı Kuveyt Organ Nakli Derneği Başkan Yardımcısı , Hamed Al Essa Organ Nakli Merkezi, Kuveyt

---



Prof. Haberal'a başsağlığı diliyorum. Felaketler maalesef üst üste geliyor. Bir insanın annesini kaybetmesi ve son nefesini verirken yanında olup "Hoşçakal" diyememesi son derece üzücü. Burada annesi ve babasının ruhuna Fatiha okutacağımızı kendisine ilet lütfen.

Prof. Dr. Nabil Mohsin
Nefroloji ve Organ Nakli Ana Bilim Dalı Lapeyronie Hastanesi, Montpelier, Fransa

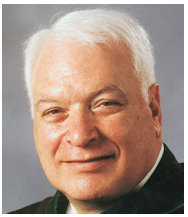
---



Prof. Haberal ve ailesinden yine kötü bir haber. Bu ne zaman sona erecek... Prof. Haberal'a başsağlığı dileklerimi iletmeye çalışın lütfen. Annesinin vefatı nedeniyle derin üzüntü duyuyor ve Prof. Haberal'ın acısını paylaşıyorum. En iyi dileklerimle,

Prof. Dr. Walter G. Land
Münih Üniversitesi Fahri Profesörü Almanya Organ Nakli Akademisi Başkanı, Münih, Almanya

---



Prof. Haberal'ın annesinin vefatını öğrenmekten dolayı çok üzgünüz. Bilgilendirdiğiniz için teşekkür ederiz. Prof. Haberal'a en derin taziyelerimizi, düşüncelerimizde ve dualarımızda olduğunu lütfen iletin. Kalp rahatsızlığının da en kısa sürede giderilmesini ve bir an önce iyileşmesini umuyoruz.

Prof. Dr. Jay L. Grosfeld
Çocuk Cerrahisi, Riley Hastanesi İndiana Üniversitesi, ABD



Profesör Haberal'a ve tüm sevdiği yakınlarına annesinin vefatı nedeniyle en derin taziyelerimi iletiyorum.

Prof. Dr. Jesus C. Sison Jr.
Genel ve Kanser Cerrahisi, Uluslararası Cerrahlar Koleji Filipinler Bölümü Başkan Yardımcısı, Filipinler

---



Profesör Haberal'ın annesinin vefatını öğrendim. Çok üzgünüm... Prof. Haberal'a en derin taziyelerimi ilet lütfen. Bu acı günde kalplerimiz onunla birlikte. Haberal'ın yanında olan insanların sevgisinin ona güç vermesi

dileğiyle.

Prof. Dr. Christopher Chen

Uluslararası Cerrahlar Koleji Eski Başkanı International Surgery dergisinin Genel Yayın Yönetmeni, Singapur

---



Profesör Haberal'ın annesinin vefatını öğrenmekten son derece üzgünüm. En içten taziyelerimizi gönderiyor ve sizi düşündüğümüzü bilmenizi istiyoruz. Bu zor günlerinizde düşünce ve dualarımızla ailenizin ve sizinle yanınızdayız. Allah rahmet eylesin.

Prof. Dr. Abdel Hadi Breizat

Orta Doğu Organ Nakli Derngi Yönetim Kurulu Üyesi, Genel Cerrahi & Hepatobiliyer ve Pankreas Cerrahisi Uzmanı Ürdün Organ Nakli Merkezi Başkanı, Ürdün

---



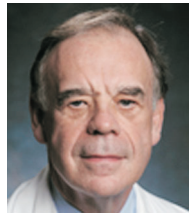
Profesör Haberal'ın annesinin vefatı ve bunun özellikle tutukluluğu sırasında olması nedeniyle son derece üzgünüm. Kendisine en derin taziyelerimi iletin lütfen. Dilerim annesi huzur içinde yatsın ve Allah bu çaresiz acıya katlanması için Prof. Haberal'a güç versin.

Dr. Bassam Saeed

Orta Doğu Organ Nakli Derneği Genel Sekreteri Çocuk Nefroloji Eğitim Programı Direktörü, Böbrek Hastanesi Şam, Suriye

---

Profesör Haberal'ın annesinin vefatından ötürü derin üzüntülerimi iletiyorum. Değerli Profesör'ün en yakın zamanda özgürlüğüne kavuşması için



dua ediyorum. Kendisine yazmamın bir yolu varsa bana bildirir misiniz lütfen?

Prof. Dr. Kirby I. Bland

Amerikan Cerrahlar Koleji Eski Başkanı Cerrahi Bölüm Başkanı, Birmingham Alabama Üniversitesi, ABD



Haberal'ın vefatını büyük üzüntüyle öğrendim. Eminim Tanrı Prof. Haberal'a bu acının üstesinden gelme gücü verecektir. Prof. Haberal dayanıklılığı ve gücüyle her zaman örnek olmuştur. Kendisine güvenimiz her zaman tamdır.

Prof. Dr. Antoine Stephan

Orta Doğu Organ Nakli Derneği Eski Başkanı Lübnan Böbrek Hastalıkları Enstitüsü Rizk Hastanesi Nefroloji ve Organ Nakli Bölümü, Beyrut, Lübnan

---



Bu acı haber nedeniyle çok üzgünüm. Profesör Haberal'a en iyi dileklerimi iletin lütfen.

Prof. Dr. Paul I. Terasaki

Fahri Profesör, UCLA Tıp Fakültesi Terasaki Foundation Kurucusu ve Direktörü One Lambda Kurucusu ve Başkanı, ABD

Prof. Haberal'ın annesi Medine Profesör Haberal'a annesinin vefatı nedeniyle en derin ve içten taziyelerimi ve annesine veda etme fırsatı



bulamamasından ötürü duyduğum derin üzüntüyü iletin lütfen. Tanrı'ya ona bu zor durumun üstesinden gelme gücü vermesi için dua ediyorum. Allah rahmet eylesin, huzur içinde yatsın.

Prof. Dr. Aziz El Matri
Orta Doğu Organ Nakli Derngi Eski Başkanı
Tunis, Tunus



Profesör Haberal'a taziyelerimi iletin lütfen. Serbest bırakılması için umut etmeye devam ediyorum.

J. Michael Cecka, PhD
UCLA Immünogenetik Merkezi, Los Angeles, ABD



Çok üzgünüm. Profesör Haberal'a başsağlığı dileklerimi ve bir an önce özgürlüğüne kavuşmasını istediğimi iletin lütfen. En yakın zamanda kendisini görebilmeyi umuyorum. Görüşebilmem mümkünse mümkünse haber verilmesini rica ediyorum. Prof. Haberal'a en iyi dileklerimin iletilmesi ricasıyla...

Prof. Dr. José Miguel Alvear
Ekvator Merkez Üniversitesi Genel Cerrahi Profesörü, Ekvator Cerrahi Derneği Eski Başkanı,
Quito - Ekvator



Ailece derin üzüntü içindeyiz. Zor günler geçiren Prof. Haberal'a sabırlar diliyor en iyi dileklerimizi iletiyoruz.

Prof. Dr. David Herndon
Uluslararası Yanık Derneği Eski Başkanı
Shriners Yanık Hastanesi Başhekimi
Galveston, Texas, ABD



Profesör Haberal'ın annesinin vefat haberini Uluslararası Cerrahlar Koleji Yönetimiyle paylaştım. Kuruluşun Dünya Başkanı Dr. Said Daee, diğer tüm Uluslararası Cerrahlar Koleji üyeleri ve tüm çalışanlar adına, Profesör Haberal'a, ailesine, arkadaşlarına ve çalışanlarına başsağlığı dileklerini iletmektedir. Prof. Dr. Haberal'ın sağlığına kavuşmasını ve cenazeye katılma izninin verilmesini umuyor ve dua ediyoruz. Saygılarımla,

Max Downham
İcra Direktörü Uluslararası Cerrahlar Koleji



Profesör Haberal'a annesinin vefatı nedeniyle en içten taziyelerimizi iletiyor, bir an önce iyileşip sağlığına kavuşmasını diliyoruz.

Prof. Dr. Paul Silverstein & Amalia Silverstein
Uluslararası Yanık Derneği Yönetim Kurulu Eski Üyesi Plastik Cerrah, Oklahoma, ABD

Prof. Haberal, Sen Çık Silivri'de Ben Yatayım

"Çünkü Dünyanın ve İnsanlığın Sana Çok İhtiyacı Var."

Yazan: LEVENT YILDIZ
Kanal B İstanbul Haber Müdürü

Dünya Organ Nakli Derneği bir önceki başkanı Prof. Jeremy Chapman, "Haberal gibi dünyaca ünlü bir bilim adamının burada, cezaevinde bulundurulması Türkiye'ye yakışmamaktadır ve onun dünyadaki tüm meslekdaşlarını çok üzmektedir" dedi.

Prof. Chapman bu sözlerini, tutukluluğunun üçüncü yıldönümünde Prof. Haberal'ı Silivri Cezaevi'nde ziyaret ettikten sonra cezaevi önünde söyledi. Üç yıldan buyana cezaevinde tutuklu olarak bulundurulan Prof. Haberal'ı, onun da bir üyesi olduğu Dünya Organ Nakli Derneği adına iki çalışma arkadaşıyla birlikte ziyaret eden ve dernek üyesi 5 bine yakın organ nakli uzmanı meslekdaşının kendisine "Geçmiş olsun" dileklerini ve "Her zaman yanında oldukları" destek mesajını ilettiğini söyleyen Prof. Chap-


Prof. Jeremy Chapman


Prof. Nadey Hakim

man, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Organ nakli dünyasının 5000'e yakın üyesi, meslekdaşları Prof. Haberal'ın cezaevindeki durumunu üzüntü ve endişeyle izliyor. Prof. Haberal'la bugün burada (Silivri Cezaevi'nde) yaptığımız görüşmemizi ve kişisel izlenimlerimi tüm üyelerimize duyuracağım ve bundan sonra da değerli meslekdaşımızın burada yaşadıklarını tüm üyelerimizle birlikte hergün yakından izleyeceğiz."

"Dünya çapında bir hekim olan Prof. Haberal'ın, mesleğini yapması gerekirken yıllardır cezaevinde tutuklu bulundurulmasını anlayamıyorum."

Görev tanımlamalarından önce "Prof. Haberal'ın 17 yıllık dostu" olduğunun özellikle belirtilmesini isteyen Uluslararası Cerrahlar Birliği eski Başkanı ve Londra Hammersmiths Hastanesi Organ Nakli Bölümü Başkanı Prof. Nadey Hakim ise, cezaevindeki görüşmesinde Prof. Haberal'a söylediği bir sözü, cezaevi kapısında gazetecilere yineledi ve şöyle dedi:

"Burada senin yerine ben yatayım, sen dışarı çık Prof. Haberal. Çünkü dünyanın ve insanlığın sana çok ihtiyacı var."

Prof. Haberal'ı ziyaret için oluşturulan Dünya Organ Nakli Derneği temsilciler kurulunda yeralan Prof. Hakim, "içerde"ki sözünü bu biçimde yineledikten sonra, gördükleri ve duydukları karşısındaki hayretini şöyle dile getirdi:

"Dünya çapında bir hekim olan Prof. Haberal'ın, mesleğini yapması gerekirken yıllardır cezaevinde tutuklu bulundurulmasını anlayamıyorum."

Prof. Nadey Hakim, İngiltere'ye döndüğünde Prof. Haberal için yapacaklarını da şöyle açıkladı:

"İngiltere Başbakanı dahil, tanıdığım tüm etkili kişilerle görüşeceğim. Kendilerine açık açık anlatmamdan sonra Prof. Haberal'ın cezaevindeki durumu karşısında hiçbirinin kayıtsız kalmayacağına ve bu değerli bilim adamının buradan (Silivri Cezaevi'nden) kurtarılması için etkin girişimlerde bulunacaklarına inanıyorum."

Dünya Organ Nakli Derneği Temsilciler Kurulu'nun üçüncü üyesi, Katalanya Organ Nakli Derneği Başkanı Prof. Joseph Lloveras ise, Prof. Habe-

ral'la cezaevindeki görüşmesinden sonra izlenimlerini şöyle açıkladı:

"Prof. Haberal'ı içerde, suçsuz bir insanın kendini anlatamaması çaresizliği ve suçsuzluğunu bilmesinin gönül rahatlığı içinde gördüm. O, dünya çapında bir bilim insanı ve hekimdir. Ülkeme döndüğümde, Prof. Haberal'ın en kısa zamanda serbest bırakılması için elimden geleni yapacağım."

Prof. Haberal'ı Silivri Cezaevi'nde ziyaret etmek için Avustralya'dan gelen Dünya Organ Nakli Derneği Temsilciler Kurulu'nun ve derneğin bir önceki başkanı Prof. Jeremy Chapman ile İngiltere'den gelen üye Prof. Nadey Hakim ve Katalanya'dan gelen üye Prof. Joseph Lloveras'a Silivri'de, CHP Milletvekilleri Atilla Kart ve Nur Serter "evsahipliği" yaptılar.

Nur Serter, Prof. Nadey Hakim'in, "Burada senin yerine ben yatayım, sen dışarı çık Prof. Haberal; dünyanın ve insanlığın sana çok ihtiyacı var" sözlerinden çok etkilendiğini söylerken, Atilla Kart da Prof. Haberal'ın, "tutuklu bulunması nedeniyle, ülkesinin yabancı meslekdaşları tarafından kötü anlaşılmaması için çok çaba harcadığını" bildirdi ve "onların karşısında Prof. Haberal, ülkesi adına kendini çok mahcup durumda hissetti" dedi.


Prof. Joseph Lloveras

Tutukluluğunun üçüncü yıldönümü nedeniyle Prof. Haberal'ı Silivri Cezaevi'nde, "Sosyal Demokrat Halk Dernekleri Federasyonu" adına ziyaret eden federasyon Genel Başkanı İsmail Eren ise, "Görüşmeden üzüntü yüklü izlenimlerle ayrıldığını söyledikten sonra, Silivri Cezaevi'nin yanında yapılmakta olan yeni mahkeme salonu inşaatını işaret etti ve başka bir üzüntüsünü ve kuşkusunu da dile getirdi:

"Türkiye'de madem ileri demokrasi var, o halde Silivri Cezaevi niçin sürekli genişliyor?..." •


Nur Serter

Atilla Kart

İsmail Eren

Çok Değerli, Çok Sevgili Haberal'ımın Çiçekleri

Yazan: MACİDE TANIR
Devlet Sanatçısı

Dünya Cerrahlar Birliği' nin çok büyük desteğini, ilgisini taşıyan, ölçülere sığamayacak kadar çok sevdiğim, "Başımın Tacı" dediğim Prof. Dr. Mehmet Haberal'ın, hastaneden bundan önceki dönüşümde evime gönderdiği saksı çiçeğinin, açmış bir tek kırmızı çiçeği vardı.

Yardım almadan yürüyemediğimden beni her sabah bu saksının karşısındaki koltuğa oturturlar. Bulunduğum yerden sevgili çiçeğime ya göz kırpar ya öpücük gönderir sevgimi anlatmaya çalışırım. Beni, sevgimi anladığını biliyorum. Çünkü geldiği gün bir tek çiçeği vardı; şimdi iki çiçeği var. Çiçeğin sevgimle açtığına inanıyorum.

Çiçeklerin de dili var. Sevgiyi anlıyorlar. Günümüz insanına çok ters tabii. Evimde çok saksı var. Her sabah yardımcımın koluna girer, çiçekleri dolaşır, hatırlarını sorarım.

Onlara dokunur, severim. Onlar da sevgimi anlar, çiçek açarak beni ödüllendirirler. Bu kadar değerli, uluslararasında sevgi ve saygı görmüş bir cerrahın aramızda olmamasına maalesef söyleyecek söz bulamıyorum...

Çok değerli, çok sevgili Haberal, Ben her sabah çiçeğimin aracılığıyla size "Günaydın" diyorum.

Burası Türkiye; sözün bittiği yere geldik!!! Ne diyeyim?

Haberal'ımın saksısındaki çiçekler... Hani iki idiler ya... Bu sabah üç adet kırmızı çiçeğe "Günaydın" dedim.

Karşılıklı sevgi bu işte...

ÇAĞRI:

Sayın Cumhurbaşkanım, Sayın Başbakanım, Sayın Bakanlar, Sayın Yargıçlar.

Ben Macide Tanır. Size bir çağrım var:

"Hapislerde çürümeye bırakılan, başta Haberal gibi, değerli insanlar için dost duygularla, insanca düşünüp, öyle karar verin... Lütfen!"



Oktay Akbal'ın *08.04.2012 Tarihli Cumhuriyet Gazetesi'nde Yayımlanan Yazısı*

Aydın Sıra Dışıdır

"Sıradan biri olmamaya uğraşan, ya da, sıradan biri olmak istemeyen kişiye aydın denir."

Prof. Dr. Nusret Hızır'ın bu sözlerini okuyunca başlamıştım düşünmeye.

Sıradan biri olmak mı?

Ne anlama gelir sıradan olmak ya da olmamak?..

O sıra dediğin milyonlarca insan!..

"Yığın" demek belki daha doğru! Kişilikten, belirli bir nitelikten yoksun olan, iyiyi kötüyü ayırt edemeyen, gerçek özgürlük nedir bilmeyen...

Sen, ben, o hepimiz o sıradayız. Yanlış yasaların çizgisinden kopmayı düşünmeyen, o yasaları yanlış bulmayan, yönetimin başındakilerin bir çeşit kulluğunu benimseyen!..

Kopmak, ayrılmak, "ben" olabilmek...

Prof. Nusret Hızır şöyle yazmış:

"İnsanlar kendilerini sıradan biri saymadıkları halde yine de sıradanların arasına katılmış olabilirler."

Kişiyi, sürüden ayırmak, kolay iş sanılmasın. Nice kazanımlara, öğretimlere, başarılara karşın, yine de kopabilmek güçtür sürüden...

***

Nerden daldım Nusret Hızır'ın sözlerine! Durup dururken yaşadığım günlerin anlamsızlığına beni götürsün diye mi? Ben de, o sırada bekleyenlerden biri oldum mu? Sıranın başında, ya da ortasında, belki de sonundaki yerde... Farkında bile olmadan!.. Ama yazarak, konuşarak, okuyarak, bir şeyler yaratmaya heveslenerek, o upuzun sıradan çıkabilmek umuduyla.

Kendiliğinden oluşmuyor o sıralama, birileri bilerek yaratıyor. İnsanlara da sıra veriyor, sen öne, sen arkaya, sen ortaya!.. Toplumlarda hep bir güçlü çıkar, görevi düzenlemektir toplumu. Düzenleme ise sıralamaktır, kişileri sıradan biri yapmaktır. Pek azı düşünür o sıradakilerin, biri çıksın da şu sıralamayı bozsun diye!.. Kimi zaman suç olur sırayı bozmaya kalkışmak. Devrim deriz ona...

Son yıllarda halkımızın seçimlerde kendilerine sunulan sıradanlığı bozmadığını gördük, görüyoruz. Biz yazanlara çizenlere, düşünebilenlere düşen, o sıralamadan çıkmak, elden geldiğince o sıralamayı altüst edebilmektir.

Prof. Nusret Hızır boşuna mı demiş: "Sıradanlığı yok etmek, büyük bir kültür ve insanlık sorunudur." •

Mümtaz Soysal'ın
21.04.2012 Tarihli
Cumhuriyet Gazetesi'nde
Yayımlanan Yazısı



Geçmişe Dönüklük

Fark etmişsinizdir, toplum olarak vaktin çoğu geçmişi seyretmek, geçmişi konuşmak, geçmişi düşünmek, geçmişle yüzleşmek, hatta geçmişle hesaplaşıyor gibi yapmakla geçiyor. Televizyon programlarının büyükçe bölümü geçmişi konu alan dizilerle, gece yarısından sonra gündeme sokulan tarih sohbetleriyle, kendinizin yaşamadığınız olayların hesaplaşmalarıyla dolu.

Halkımız bayılıyor bunlara.

Kendini doğrudan doğruya işin içine sokmayan bir mesafeden.

Kime ne? Ölen ölmüş, giden gitmiş, geçmişe mazi, yenmişe kuzu diyerek her şey kolaylaşmıştır. Kalanların da kimseyle hesaplaşacak ne gücü ne de vakti kalmıştır.

Bu görüntünün kötülüğü, yanı başında yaşanmakta olan gerçekliğin iç burkucu durumudur:

Dış politikası dışlanmalarla, dargınlıklarla, ihanetlerle perişan olmuş bir ülke, nüfus planlaması, tüketim düzeni, kaynak hesabı olmayan başıboş bir büyüme, derme çatma eğitim dalgalanmalarıyla önü belirsizleştirilen bir gençlik, uçurumları artan ve gelir dağılımı gitgide bozulan bir toplum.

Vakit, geçmişle israf edileceğine, bu durumların ve sorunların konuşulmasına, düşünülmesine, düzeltilmesine ayrılmalı değil miydi? Sürekli arkamıza bakmak, önümüze bakmamızı güçleştiriyor, engelliyor. Önünü gören, düşünen, planlayan bir toplum değiliz artık.

Oysa, geçmişte yatırımları, sınaileşmeyi, planlarla değilse bile hiç değilse beş yıllık programlarla düzenlediğimiz dönemler de vardı. Geçmişe bakarken biraz da 1930'lara bakmak yanlış mı olurdu?

Ama, "yanlış oluyor, çocukları ve gençleri kalıplara sokuyor" diye ulusal bayramların kutlanması bile zorlaştırıldı. Önümüzdeki 23 Nisan'larla 19 Mayıs'ların hangi hayırlara vesile olacağına dikkat etmek ve cumhuriyetçi tutumlarda ısrarlı olmak gerekiyor.

Şimdiye kadar çok döneklik görüldü, ama galiba ilerlemek varken geriye dönmek dönekliklerin en kötüsü.

Bugünlerin en önemli sorunu bunun bilincine varmaktır; yoksa Cumhuriyet gider ya da bildiğimizden başka bir görünüme bürünür.•



FIRÇALAYARAK

Serdar Günbilen



Orhan Birgit'in
17.04.2012 Tarihli
Cumhuriyet Gazetesi'nde
Yayımlanan Yazısı



Milletvekiline Sahip Çıkamayan Başkan!

23 Nisan'da 92'nci yılını dolduracak olan Türkiye Büyük Millet Meclisi, kendisini seçmiş olan halkın egemenliğinin kayıtsız şartsız temsilcisidir.

Yasaları yapan da, cumhurbaşkanını seçen de, yürütme erkine güvenoyu verip vermeme yetkisini taşıyan da odur.

Gelin görün ki, son genel seçimlerde halkın egemenliğinin temsilcileri arasında seçilmiş bulunan 8 milletvekilimiz, ceplerinde mazbataları ve TBMM Başkanı'nın imzası ile verilmiş kimlik kartları da olduğu halde, ant içememişler, görevlerine de başlamaları şöyle dursun; bulundukları tutukevlerinden serbest bırakılmamışlardır!

Dünkü Milliyet'te, gazetenin deneyimli AnkaraTemsilcisi Fikret Bila'nın, bu milletvekillerinin durumu hakkında TBMM Başkanı Sayın Cemil Çiçek ile yaptığı bir yol hasbıhalinde alınmış olan yanıtlar, yüce Meclis'i egemenliğin tek temsilcisi olarak görenler için üzücü ve ürkütücüdür.

O yol hasbıhaline AKP, CHP ve MHP'den de katılmış olan milletvekillerinin, tutuklu 8 üyenin durumu hakkında farklı görüşleri var.

CHP milletvekili ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ndeki önceki Türk yargıcı Rıza Türmen, Meclis Başkanı'na, ünlü Silivri Cezaevi'ni ziyaretinden edindiği gözlemleri anlatıyor.

Hasta tutukluları ziyaret ettiklerini, emekli Orgeneral Ergun Saygun ile yine emekli Rektör Prof. Dr. Fatih Hilmioğlu'nun ağır hasta olduklarını gözlemlediklerini söylüyor. O gözlemlere göre Silivri Devlet Hastanesi'ndeki hükümlüler koğuşu "bir felakettir, insanlar orada ölüme terk edilmiş haldedirler".

Türmen, devlet protokolünde Cumhurbaşkanı'ndan sonra ikinci sırada

yer alan, yokluğunda Cumhurbaşkanı'na da vekâlet edebilen Cemil Çiçek'e,

"TBMM Başkanı olarak bu duruma el atmanız lazım" diyor.

Aldığı yanıt, benim gibi egemenliğin kayıtsız koşulsuz TBMM'nin elinde olduğuna inananlar için şaşırtıcıdır:

"Ne yapabilirim Sayın Türmen. Bilebildiğim kadarı ile hem cezaevi reviri hem de yakındaki hastanelerde sağlık hizmeti alabiliyorlar galiba. Bana yansıtılan konularda da yardımcı olmaya çalışıyorum."

***

Rıza Türmen bu paket yanıttan elbette tatmin olmadığı için ısrarını "Efendim, revir veya Silivri Devlet Hastanesi'nden verilecek hizmetle çözülecek gibi değil.

Sayın Saygun'un çok ciddi kalp ve böbrek sorunları var. Sayın Hilmioğlu da çok ciddi hasta. Gidin ziyaret edin" diye Başkan'ı uyarmaya çalışıyor.

Bırakınız TBMM Başkanı olmayı, Cemil Bey'in bir insan olarak bu soruya teşekkürle yanıt vermesi ve ilk fırsatta o ziyareti yapacağını söylemesi beklenirken, söyledikleri gerçekten hem şaşırtıcı hem de üzücü olmuştur:

"Sayın Türmen, tabii hangi birini ziyaret edeceksiniz. O konunun başka sorunları da olur. Benim Meclis Başkanı olarak yetkilerim belli!"

"Hangi birini ziyaret edeceksiniz" sözleri, Sayın Başkan'ın ülkenin tutukevlerinde demir parmaklıklar ardında bulunan kişilerin çokluğunu da itiraf etmiş olmasının kanıtı olarak gösterilebilir. Ancak Parlamento Başkanı'nın sadece bir insan olarak değil; deneyimli bir milletvekili ve aynı zamanda TBMM Başkanı olarak da başka sorunların çıkabileceğinden endişe duyduğunu ima etmiş olmasını anlamak zordur.

Akıllara gelen soru, yoksa böyle bir ziyaret başkaları tarafından hoş karşılanmaz mı şeklinde yorumlanır ki; o zaman Yasama Meclisi Başkanı'nın gerçekte yürütmenin başının emrinde olduğu kuşkusunu akıllara getirir.

"...O konunun başka sorunları da olur. Benim Meclis Başkanı olarak yetkilerim belli!"

Cemil Çiçek'in Meclis Başkanı olarak belli olduğunu söylediği yetkiler içtüzükte yazılı olanlarla da sınırlı değildir. TBMM Başkanı'nın parlamento dışındaki ağırlığı, Meclis görüşmeleri ve yönetimi için içtüzüğün belirlediklerinden daha fazla olduğu, kendisi tarafından da benimsenmelidir.

Bu nedenle seçilmiş tutuklu milletvekilleri için topu, Başbakan'la sözbirliği yapar gibi, bu 8 üyeyi aday gösteren partilerin yetkililerine atmaya kalkışması da üzücüdür.

Tutuklu milletvekillerinin adaylıkları ilçe, il seçim kurullarından geçmiş, Yüksek Seçim Kurulu'nca da onaylanarak kesinleştikten sonra milli iradenin beğenisine sunulmuştur.

Herkese ve o arada Sayın TBMM Başkanı'na düşen, o iradenin önünde başka bir seçeneğin bulunmadığıdır. AKP'nin bu 8 milletvekilinin adaylığı henüz kesinleşmeden önce tek itiraz girişimi olmadıysa, kimin suyu yokuşa akıtma hakkı var?•

Ümit Zileli'nin
19.04.2012 Tarihli
Cumhuriyet Gazetesi'nde
Yayımlanan Yazısı



Hakikatlere Dayanacak Gücüm Var

Silivri organizasyonunda, içeri atılan her yurtseverin ardından medyada insanın içini bulandıran şu türden yazılar çıktı:

"Filancayı aslında çok iyi tanımam... Aynı yerde çalıştık, ancak pek görüşmezdik... Zaten fikirlerimiz pek uyuşmazdı... Hep kuşkuyla bakmıştım... Benim hakkımda da yazmıştı vb...

Gölgesinden bile korkar hale gelmiş, bambaşka hallere dönüşmüş kalemler bu girizgâhtan sonra sanki önceden kararlaştırmışçasına hep aynı sözcüğü kullandı: "Ama..!"

Bu sözcük her şeyi kurtarıyordu; tam da egemenlerin istediği üzere, punduna getirilip içeri atılmış, susturulmuş olanı bigüzel karaladıktan sonra, şu içten pazarlıklı, inandırıcı olmaktan çok uzak ve de sanki birlikte kaleme alınmış gibi benzeşen satırlarla bitiriyorlardı:

"Ama her şeye rağmen tutukluluğa gerek olduğunu düşünmüyorum... Uzun tutukluluk süreleri de davalara zarar veriyor..."

Sözde mazlumdan yana olup aslında'Zulümdar'ın uşaklığına soyunan bu tür yazılar, tarih babanın defterine birer utanç vesikası olarak kazındı...

***

Soner Yalçın'ın "Samizdat-Hakikatlere Dayanacak Gücünüz Var mı" kitabını okurken içimden ahlak düşkünü kalemlerin tutturduğu yolu tersinden yürümek geldi... Şöyle:

"Soner Yalçın'ı çok iyi tanımam... Belki bir, iki kez yüz yüze gelmişliğimiz, birkaç kez de telefonla konuşmuşluğumuz vardır... Yani yakın çevresinden değilim... Hatta çevresinin çevresini bile tanıdığımı iddia edemem... Yazdığı kitapları büyük bir ilgiyle okudum. Efendi kitabını biraz abartılı bulduğumu anımsıyorum...

Ama... Bunlar, Samizdat'ı okurken, Ergenekon sürecinin nasıl bir kurgu olduğunu bir kez daha tüm çıplaklığıyla görmemi, yurtseverlerin, devrimcilerin adına 'delil'denilen hangi virüslerle, flashbelleklerle, imzasız

ihbar mektuplarıyla hücrelere tıkıldığını anlamamı, kısacası vicdanımın 530 sayfa boyunca kanamasını engellemedi..."

Soner, kitabının 229. sayfasında Engizisyon Mahkemesi Yargıcı Nicholas Eymenich'in 1376 yılında kaleme aldığı, ortaçağ hukukunun şahikası şu sözlerini aktarmış:

"Bir şüpheli ya da sanık ne ile suçlandığını asla bilmemeli! Sanığa iddianame gösterilmemeli!

Bu satırları okuyunca aklıma Kafka'nın o ürpertici "Dava" romanı geldi... Bir sabah ansızın tutuklanan Jozef K'nin akıl almaz öyküsü...

Aslına bakarsanız inanılmaz bir psikolojik işkenceyi anlatan "Dava"nın kahramanı Jozef K. tutuklanıyor, ama normal yaşamına devam edebileceği söyleniyordu!.. Ve yaşamına devam eden Josef K, suçunun ne olduğunu asla öğrenemiyordu. Ortada zaten bir dava da yoktu!..

Sonra Silivri tutsaklarını düşündüm; Prof. Dr.Mehmet Haberal, "Suçum ne" haykırışını kitap haline getirmemiş miydi?.. Sevgili Tuncay Özkan dördüncü yılına girdiği tutukluluğunda, her duruşmada "Söyleyin nedir benim suçum"diye haykırmıyor muydu?.. Sevgili Balbay üç yılı aşkın süredir, "Senin diye önüme koyduğunuz bu notlar benim değil, yeniden oluşturulmuş" diyor ve bunu ispatlamıyor muydu?..

Unutmadan; Engizisyon Yargıcı Eymenich tarafından kaleme alınan yukarıdaki sözler daha sonra Francisco Pena tarafından geliştirilerek Engizisyon mahkemelerinin temel başvuru kaynağı olan, "Engizisyon Yargıcının El Kitabı" yazıldı...

Önceki gün İzmir Kitap Fuarı'ndaydım. İzmir Gazeteciler Cemiyeti'

Prof. Dr.Mehmet Haberal, "Suçum ne" haykırışını kitap haline getirmemiş miydi?.. Sevgili Tuncay Özkan dördüncü yılına girdiği tutukluluğunda, her duruşmada "Söyleyin nedir benim suçum" diye haykırmıyor muydu?..

nin, Mustafa Balbay adına oluşturduğu simgesel "cezaevi tecrit hücresi"nde sevgili kardeşimin cezaevinde elleri nasır tutarak yazdığı kitaplarını ona vekâleten imzaladım. Ama aynı zamanda Tuncay'ın ve Soner'in kitaplarını da getirdi okurlar, onları da imzaladım...

Ve her attığım imzada bu dik duruşlu yurtseverlerin, bu yiğit devrimcilerin önünde bir kez daha saygı ve sevgiyle eğildim...

Eğer "Hakikatlere Dayanacak Gücünüz Varsa" Samizdat'ı mutlaka okuyun..

1300'lerin engizisyonunu duyumsayacaksınız... •

Yalçın Doğan'ın
18.04.2012 Tarihli
Hürriyet Gazetesi'nde
Yayımlanan Yazısı



O koltuk boş, sahibini bekliyor.

Bundan sonra *dünyadan Silivri'ye çok daha fazla ziyaret gerçekleşecek.*

Çeşitli siyasal örgütler, edebiyatçılar, bilim adamları, gazeteciler, artık kimler ise. Bunun ilk işaretine önceki gün tanık olunuyor. Önceki gün on iki kişilik bir heyet Silivri'de Ergenekon'dan tutuklu CHP milletvekilleri Mehmet Haberal ile Mustafa Balbay'ı ziyaret ediyor. Dünya Organ Nakli Örgütü yöneticileri ile Avrupa Sosyal Demokrat Halk Dernekleri Federasyonu yöneticilerine CHP milletvekilleri Atilla Kart ve Nur Serter eşlik ediyor.

Haberal karşısında dünya çapındaki meslektaşlarını görünce heyecanlanıyor, "yanlış anlaşılmasın, ben davet etmedim" deyince, Dünya Organ Nakli Örgütü eski başkanı Geremi Chapman söz alıyor: "Genel kurul toplandığında, ben sağımdaki koltuğu boş bıraktım, o koltuk seni bekliyor. Senin tutuklandığını duyduğumuzda, inanamadık, biz seni tanıyoruz, senin şimdi en büyük ızdırabın, hastalarına bakamamandır".

Haberal heyecanlanıyor: "Ben ülkemi yıllarca yurt dışında temsil ettim, şimdi bakıyorum da, bu benim ülkem değil".

Hiç bir şikayette bulunmuyor. Oysa, işte karşısında organ naklinde dünyanın en önemli doktorları. Tam fırsat, ama hayır, tenezzül etmiyor. Üzüntüsünü içine atıyor. Duygusal anlar.

Aynı ekip Mustafa Balbay'ı ziyaret ederken, Balbay: "Gülümsüyorum, gülümsemek direnmektir. Bu görev bana isabet etti, ben onun için buradayım".

Heyette İspanyol bir doktor var. Franco'ya karşı direnenler arasında yer almış. Balbay ile bir süre o dönem üzerine sohbet ediyorlar. Balbay daha sonra dikkat çekiyor: "Bir hafta sonra 23 Nisan, ulusal egemenlik bayramı. Yine bol bol nutuk atılacak. Milli irade kutsanacak. Bizler burada tutukluyuz, bu ortamda hangi milli iradeden söz edilecek, merak ediyorum".

Doğru bir gözlem. Seçilmiş milletvekilleri, yani milli irade tutuklu. Ve bir kaç gün sonra ulusal egemenlik bayramı. Yanlış anlaşılmasın, "bayram". Şaka gibi.

Dünyanın ünlü *doktorları ve halk dernekleri yöneticileri Silivri'de göreceklerini görüyor, notlarını alıyor. Silivri'de yaşananları dünya bundan sonra muhtemelen daha yakından izleyecek. •*

Küçük İstavritin Öyküsü

Yazan: SERDAR SIRALAR

Küçük istavrit, yiyecek bir şey sanıp
hızla atıldı çapariye
önce müthiş bir acı duydu dudağında
gümbür gümbür oldu yüreği
sonra hızla çekildi yukarıya

Aslında hep merak etmişti
denizlerin üstünü
neye benzerdi acep gökyüzü
bir yanda büyük bir merak
bir yanda ölüm korkusu.

"Dudağı yarıklar" denir,
şanslıdır onlar, hani
görüp de gökyüzünü, insanı
oltadan son anda kurtulanlar.

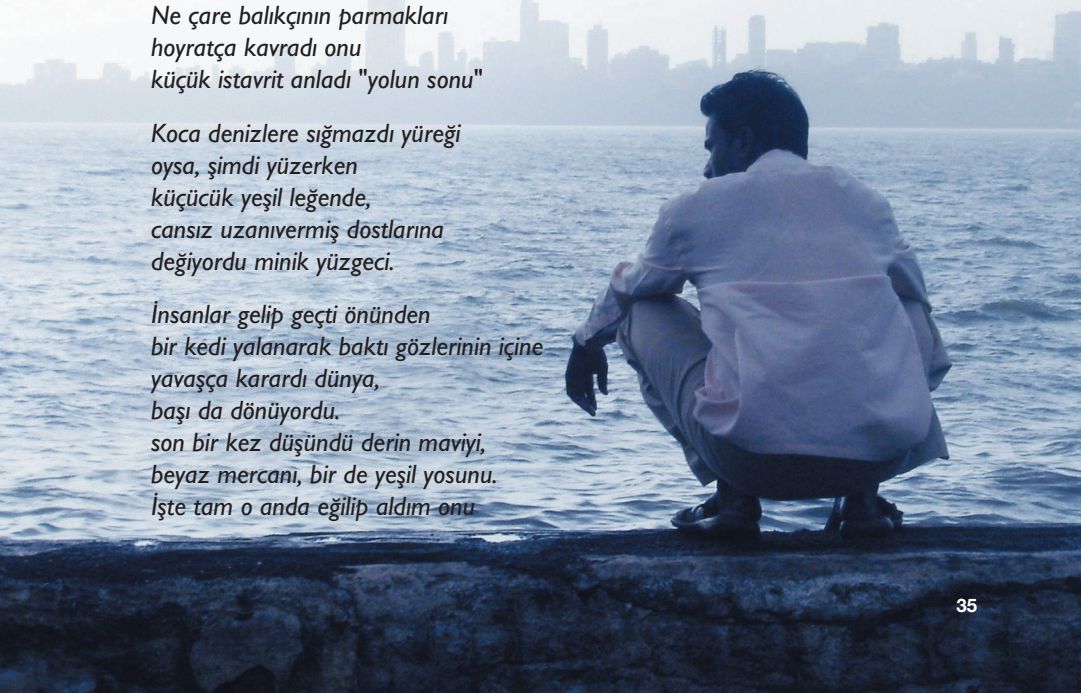
Ne çare balıkçının parmakları
hoyratça kavradı onu
küçük istavrit anladı "yolun sonu"

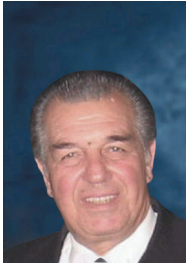
Koca denizlere sığmazdı yüreği
oysa, şimdi yüzerken
küçücük yeşil leğende,
cansız uzanıvermiş dostlarına
değiyordu minik yüzgeci.

İnsanlar gelip geçti önünden
bir kedi yalanarak baktı gözlerinin içine
yavaşça karardı dünya,
başı da dönüyordu.
son bir kez düşündü derin maviyi,
beyaz mercanı, bir de yeşil yosunu.
İşte tam o anda eğilip aldım onu
yürüdüm deniz kenarına
bir öpücük kondurdum başına
iki damla göz yaşından ibaret
sade bir törenle saldım denizin sularına

Bir an öylece kala kaldı
sonra sevinçle dibe daldı
gitti, tüm kederimi söküp atarak,
teşekkürü de ihmal etmemişti.
bir kaç değerli pulunu avuçlarıma bırakarak

Balıkçı ve kedi şaşkın baktılar yüzüme
sorar gibiydiler, neden yaptın bunu, niye?
bir gün dedim, bulursam kendimi
yeşil leğendeki küçük istavrit kadar çaresiz,
son ana kadar hep bir umudum olsun diye.





Can Pulak

Hesabı Kim Ödeyecek?

Bir hücrede suçunun ne olduğunu bilmeden yarım saat yatmak bile çok büyük işkencedir.

Bir insanı havadan sudan gerekçelerle zindanda tutmanın, aslı astarı olmayan iddialarla hürriyetini, hem de yıllarca engellemenin adını varın siz koyun.

Zulüm mü dersiniz artık, zalimlik mi, eziyet mi, bilerek ölüme yollamak mı?

Üç gün değil, üç ay değil, üç yıldan fazla içerde yatanlar var. Haklarında yüzlerce dosya hazırlanmış. Bunların sonucunu beklemeye, bazılarının ömrü yetmiyor. Zindanlarda ölüyor insanlar, doktor bulamıyorlar, ihtiyaçları olan tedaviyi yaptıramıyorlar.

Ana babalarıyla helalleşmeden toprağa vermek zorunda kalanları görüyoruz. Örneğin Prof. Mehmet Haberal, Albay Dursun Çiçek… Vicdanı sızladı toplumun… hangi mantık hak verebilir insani yaklaşım noksanına?

Silivri'de yatanların suçlarını sade onlar değil, millet de öğrenmek istiyor. Bunu açıklamak o kadar zor mu? Devletin elinde binlerce savcı ve hakim var. Dosyaları süratle okuyup, delilleri inceleyip, gerekli kararları hemen veremezler mi?

İçerde eli kolu bağlı vaziyette çile çekenler, delillere itiraz ediyorlar, sahte ve hayali olduğunu söylüyorlar. Bazıları bunu uluslar arası ciddi kuruluşlara onaylatmış. Ama dinleyen yok, kulak asan yok. Birileri Silivri tutukluları için çoktan hüküm vermişler, cezalarını kesmişler bile.

Böyle adalet olmaz. Geciken adalet cezaya dönüşemez.

Bunu Cumhurbaşkanı da söylüyor, Meclis Başkanı da, Başbakan da, Adalet Bakanı da... Ama hiçbiri kılını kıpırdatmıyor. Vicdan sahibi bir insan, üstelik ülkeye büyük hizmetleri geçmiş değerli şahsiyetleri, böylesine bir adaletsizliğe mahkûm eder mi?

Gece yarıları Meclis'ten akıllarına esen yasaları geçirenler, davaların çabuk görülmesini sağlayacak düzenlemeyi niye yapmazlar ki? Niyesini hepimiz biliyoruz ama, ne söylesek nafile. İktidar, içeri tıktıklarının ihtilal hazırlığı yaptığına inandırmış kendini. O kadarla kalsa iyi, hepimizi de inan-

dırmaya çalışıyor.

Mehmet Haberal mı ihtilal yapacak? Tuncay Özkan mı, Mustafa Balbay mı, Soner Yalçın mı? İçerideki generaller mi hazırlanmış darbeye, profesörler mi, kimler? Artık söyleyin lütfen, söyleyin de bilelim.

Muhalefetin iki milletvekili hapis. Liderleri kıyameti koparacağına, laf salatasıyla geçiştiriyorlar işi. Hapisteki Kürt milletvekilini törenle çıkarıp, gösteriyle Meclise sokacaksın. Buna demokrasi, yasa gereği filan diyeceksin. Ama diğer hapiste yatanlara, seçilmelerine rağmen bu imkânı vermeyeceksin. Bu çifte standardı nasıl izah edeceğiz?

Prof. Mehmet Haberal gibi tüm dünyanın takdir ettiği bir hekimi, uluslar arası bir cerrahı, ülkeye değer üreten ve yoktan yaratan bir vatanseveri, bir Türkiye sevdalısını nasıl tutarsınız içerde? Tutarsanız, millete hemen açıklamak zorundasınız gerekçesini. Öyle yağma yok, bunların hesabı gelecekte çok ciddi bir şekilde sorulur ve sorumluları çok ağır hesaplar vermek zorunda kalır.

Bir Engin Alan Paşa'yı, bir Çetin Doğan'ı, hepsi birbirinden değerli amiral ve generalleri hala tutacaksanız eğer, bunun hesabını millete vakit geçirmeden vermek zorundasınız. Artık geciken adalet hikayelerine filan sığınamazsınız. Yargıyı geceli gündüzlü çalıştırır, eğer varsa suç ve suçluyu ortaya çıkarır, milletin vicdanını daha fazla sızlatmazsınız.

Ülkeyi yönetenler, bu adaletsizliklere sebep olanlar, bir an için kendilerini Silivri'de yatanların yerine koysunlar. Ellerine verilen iddianamelerdeki suçları işlememişler, delillerin çoğu yanlış, sakat ve geçersiz. Üstelik bazılarının da tahrif edilmiş, hayali ve düzmece olduğu ileri sürülüyor. Mahkeme itirazların hiçbirini kabul etmiyor. Reddi hakim taleplerini dikkate bile almıyor. Ne yaparlardı acaba?

Soruyorum Recep Tayyip ne yapardı içerde, Bülent Arınç, Cemil Çiçek, Sadullah Ergin ne yaparlardı?

Ülkeyi yönetenler, bu adaletsizliklere sebep olanlar, bir an için kendilerini Silivri'de yatanların yerine koysunlar.

Başbakan ciddi bir rahatsızlık geçirdi. O rahatsızlığı Allah korusun Silivri'de geçirseydi, bugün belki hayatta bile yoktu. Ölüm riski taşıyanlara şimdi nasıl kayıtsız kalınıyorsa, ona da kayıtsız kalınacaktı. Böyle şey olur mu? Adı Recep olabilir, Cemil hatta Bülent olabilir, kim olursa olsun insanlık dışı bir davranışa göz yumulamaz, izin verilemez.

Bir hastadan, eli kolu bağlı bir mahkûmdan intikam almak, kin gütmek, onu süründürmek, gerçek bir müslümana yakışmaz. Bu davranışlar Allah'-

ın da gücüne gider. Affetmek büyüklüğün şanındandır. Eğer ortada suç varsa tabii... Ama suç yoksa ve ilerde suçsuzluklar mahkeme kararıyla sabit olursa, bunca rezilliğe sebep olanlar ne yapacaklar acaba?

3 yıl sonra pardon deyip serbest bırakılacak insanların çektikleri eziyetin ve gördükleri zulümün hesabını kim verecek? Altüst olan hayatların, bozulan sağlıkların, maddi ve manevi kayıpların, acı ve üzüntüler içinde kıvranan ailelerin, çoluk çocukların faturasını kim ödeyecek?

Bunca haksızlığa, usulsüzlüğe sebep olanlar, hiç düşünmüyorlar mı bunları?

Geceleri rahat uyuyabiliyorlar mı acaba? Silivri'de yatırdıkları, hiç girmiyor mu rüyalarına?

Bu dünya, etme bulma dünyasıdır demiyorlar mı?

Bari atasözlerimizi hatırlasalar, akıllarına getirseler ya... Ne demiş atalarımız? "Alma mazlumun ahını, çıkar aheste aheste…"

Yol yakınken mazlumların sesine kulak verelim, haklarına saygı gösterelim, insani ve vicdani davranışlardan uzaklaşmayalım.

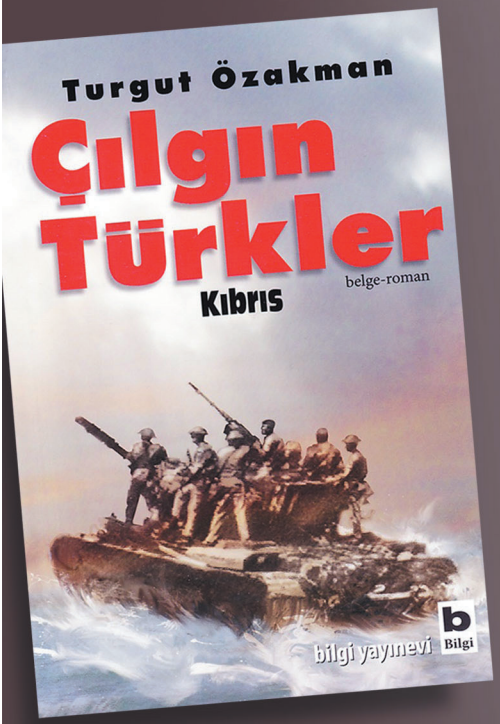
İş işten geçmeden tabii…•

canpulak@butundunya.com.tr

"Hayatı yaşamanın iki yolu vardır: Biri hiçbirşeyin mucize olmadığını düşünmek, diğeri herşeyin mucize olduğunu düşünmek."

Albert Einstein

T. Özakman'ın Diriliş, Şu Çılgın Türkler ve Cumhuriyet-Türk Mucizesi eserlerinden oluşan Türkiye Üçlemesi, toplam 623 baskı yapmıştır. Yazar bu kez yine yakın tarihimizin büyük konularından biri olan Kıbrıs sorununu yazdı. Kıbrıs'ın fethinden günümüze kadarki çarpıcı olayları, direniş destanlarını, Kıbrıs'ın yüz yıllık Milli Mücadelesini ve Barış Harekâtını bir bütün olarak yine belgeroman tarzında işledi. Çılgın Türkler-Kıbrıs'ın da üçlemenin gördüğü benzersiz ilgiyi göreceğine inanıyoruz. Okumaya başlayınca hak vereceksiniz.



BÜTÜN KİTAPÇILARDA

Bir Hasta Önce Doktoruna Güvenmeli

Sabahat Başaran'ın zorluklarla başlayıp, mutluluğa dönüşen öyküsü

Yazan: METE AKYOL

Annesi ve babasından biri olsun, biraz cesaret edebilseydi... Ya da ikisinden biri tüm kalbiyle güvenebilseydi Prof. Dr. Mehmet Haberal'a, Sabahat yedi yaşından beri çektiklerini"gereksiz yere, boşu boşuna" onbir yıl daha çekmeyecekti.

Üstelik, yedi yaşında geçmiş olacaktı tıp tarihine. Haymana'nın Sekili Bağla Köyü'nden Sabahat Başaran yine de geçti tıp tarihine ama... "Gereksiz yere, boşu boşuna onbir yıl daha çektim karın ağrılarımı, kusmalarımı, günde dört beş kez burnumun kanamasını" diyor.

Anne ve babasının Prof. Haberal'a güvenmemelerini bir yandan gönül rahatlığıyla bağışlayamıyor, bir yandan da annesine ve babasına da pek kıyamıyor, onlara toz kondurmak da istemiyor Sabahat.

"O günkü yaptıklarını bugün yapmış olsalardı, anneme de, babama da çok çok kırılırdım ama" diyor. "Bugünlerden o günlere baktığımda şimdi ikisine de hak veriyorum."

Aslında, annesinin de, babasının da ne yaptıklarından değil, ne yapmadıklarından üzülmüş o günlerde Sabahat. "Annem de, babam da, karaciğerinden el kadar bir parça vermediler benim için" diyor. "Canım Haberal Hocam'a da güvenmediler, onu üzdüler de..."

Sonra yine hak veriyor annesine de, babasına da: "Yıl, 1979, o zamanlar. Canım Haberal Hocam'ın dört yıldan beri organ nakli ameliyatları yaptığı duyuluyormuş, biliniyormuş, fakat karaciğer nakli ameliyatı yaptığını bizimkiler de, kimse de duymamış, bilmiyormuş... Canım Haberal Hocam bu ameliyatı nasıl yapacağını tane tane anlatmış bizimkilere. Gel gör ki, bir canlı kişinin karaciğerinden alınacak bir parçanın, hastanın karaciğerine takılacağı bir ameliyat, ilk kez yapılacakmış. Annem, babam cesaret edememişler buna. Önlerinde bir örneği yok çünkü. Onlara da hak vermek gerek..." Aslında onlara ilk hak veren,



Sabahat Başaran bugün Başkent Üniversitesi Ankara Hastanesi'nde "Hasta Danışmanı" olarak hizmet veriyor.

"Canım Haberal Hocam" olmuş. "Bir hasta önce doktoruna güvenmeli" demiş. "Sonra da organını, gönül rahatlığıyla, kendi arzusu ve rızasıyla vermeli. Tıpta, zorlama olmaz..."

"Wilson sirozu" imiş Sabahat'ın hastalığının adı. Tek çaresi de, karaciğer nakliymiş.

"Annem ve babam razı olmayınca birlikte yine Haymana'ya, köyümüze gittik" diyor Sabahat. "Fakat Canım Haberal Hocam, bizle bağını kesmedi. Belirli aralıklarla bizi hastaneye çağırdı, kontrolden geçirdi. Taaa ne zaman kadar, biliyor musunuz?" Kendi de sonradan öğrenmiş "taaa o zaman"ı. "1990 yılının Kasım'ıydı... Karaciğerimin 40 günlük ömrü kalmış meğer" diyor Sabahat. "Taa o zamana kadar beklemiş Canım Haberal Hocam."

"Taaa o zaman" dan iki gün önce, "Prof. Haberal seni telefonla arıyor" diye haber göndermiş köyün muhtarı, babasına.

"Sabahat'a uygun bir karaciğer bulundu" müjdesi vermiş Prof. Haberal. "Sabahat'ı alın ve hemen gelin Ankara'ya."

"Babam bu kez de yan çizmeye kalkıştı... Önce köyden Haymana'ya ineceksin, oradan Ankara'ya gideceksin... Ben nereden bir vasıta bulabilirim ki bu köy yerinde?.."

Prof. Haberal önce babasının vasıta derdine bir çare bulmuş. "Ben şimdi gönderiyorum sana bir vasıta" demiş. Sabahat Başaran, babası ve annesi, içinde bir doktor ve hemşireyle gelen vasıtayla birkaç saat sonra Ankara'ya getirilmişler.

"Ameliyata alındığım o günün tarihi, 4 Kasım 1990'dı...Tam yedi saat sürmüş ameliyatım..."

Şimdi de kısa kısa notlar verelim Sabahat'ın ameliyat sonrası yaşamından:

- "Ameliyattan sonra 58 gün yattım hastanede..."
- "Sağlık güvencem yoktu. Canım Haberal Hocam, hastanenin yanında bir daire kiraladı. Annem ve babamla bir yıl orada kaldık."
- "Canım Haberal Hocam, o bir yılın sonunda hastanede işe aldı beni. Başkent Üniversitesi Ankara Hastanesi'nin Transplantasyon Katı'nda, Hasta Danışmanı- Kat Sekreteri olarak işe başladım."
- "Bir yıl sonra, 26 Eylül 1991 tarihinde evlendim. Sabahat Başaran olan adım, Sabahat Başaran Özdemir oldu."
- "4 Kasım 1993 tarihinde bir oğ-

"1990 yılının Kasım'ıydı... **Karaciğerimin 40 günlük ömrü kalmış meğer" diyor Sabahat. "Taa o zamana kadar beklemiş Canım Haberal Hocam."**

lum dünyaya geldi. Canım Haberal Hocam oğlumun, üç yıl önce beni ameliyat ettiği aynı tarihte doğduğunu görünce, 'Ogün' adı verdi ona."

- "Ogün Şırnak'ta askerliğini yaptı, şimdi Ankara'nın büyük bir alışveriş merkezinde pizza ustası olarak çalışıyor."
- "Eşim ASKİ'de çalışıyor."
- "Her sabah aynı saatte evden çıkıyoruz, işlerimize gidiyoruz."
- "İşten eve ilk dönen ben oluyorum. Sabah 8'de işbaşı yaptığım için, öğleden sonra 16'da işten ayrılıyorum, eve dönüyorum."
- "Eşim, oğlum ve ben, mutlu bir yaşam sürdürüyoruz.."
- "Her sabah ve her gece, önce Allah'a şükrediyoruz, sonra Canım Haberal Hocam'a şükrediyoruz, daha sonra da Canım Haberal Hocam için Allah'a dua ediyoruz...

Onu bize yeniden kavuşturması için..." •

UZUN YAŞAMANIN SIRRI



Voltaire, çağımızın hastalıklarının bilinmediği bir dönemin adamıdır. 84 yaşına kadar yaşadı ve bir daha kalkmamak üzere yatağa düşünceye kadar aktif bir hayat sürdü.

Voltaire'in uzun ömrünün sırrı ne olabilir? Uzun yıllar Voltaire'in yardımcısı Sebastien Longchamps, onun hep "İnsanın sağlığı tamamen kendi ellerindedir. Bunun üç temel ayağı vardır: Ayıklık, herşeyde ölçülü olmak ve hafif egzersiz yapmak. Kaza dışında, bütün hastalıklarda bize sağlık kazandırmaya çalışan doğaya yardımcı olmak yeter. İnsan her zaman diyetinde sıkı olmalı, uygun ve sürekli sıvı almalı ve hep basit şeyler yemelidir." dediğini yazdı. "Yanında bulunduğum süre içinde, onu hep bunları yaparken gördüm."

Bunlar büyük bir sır değil aslında. Bence Voltaire'in uzun ömrünün sırrı kişiliğindedir. Voltaire uzun yaşadı, çünkü mutluydu. Öğrenmeye meraklıydı. Çok zengin olmasına rağmen, bir dakikasını boşa harcamadı. Ölmeye vakti yoktu. Binlerce mektup, yüzlerce sahne oyunu, kitap, makale yazdı. Saray yavrusu evinde her zaman misafir vardı. Adaletsizliğe hiç tahammülü yoktu. İlkel Fransız yargısının hışmına uğramış insanları kurtarmak için, tek başına, tarihe geçmiş kampanyalar yürüttü. İnsanların hakları olmayan bir dönemde insan hakları için mücadele etti. Kiliseyle ve bağnaz rahiplerle yaşam boyu dalga geçti. Ölüm döşeğinde papazlar onu pişmanlık getirmeye, şeytanı lanetlemeye davet ettiklerinde "Şimdi yeni bir düşman kazanmanın zamanı değil" dedi.

Bence, Voltaire'in en büyük özelliği yaşamdan zevk almasıydı. "O kadar mutluyum ki, utanıyorum" diye itiraf etti bir arkadaşına. "Ben neredeysem dünya cenneti oradadır" dedi.

O gün "Haberal Dedemiz" Yoktu



7. Geleneksel "Başkent Üniversitesi'nde Organ Nakli Olmuş Çocuklarla 23 Nisan Balosu"nda yine bir aradaydık. Ama bir yanımız eksik, içimiz buruktu...

Yazan: BANU CİNEL GÜNDÜZ

7 yıldır sürdürüyoruz bu geleneği ama 3 senedir çok yalnızız. Kalabalığız, bir aradayız ama yalnızız; çünkü 3 yıldır bu geleneği başlatan çocukların "Haberal Dedesi" yok... Bu yalnızlık tüm ağırlıyla çocukların, bizlerin hepimizin üzerindeydi.

Bu geleneğin ilk adımı 2006 yılında atıldı. Ben de o sıralarda Kanal B de "Çocuk Kuşağı" programının yapımcılığını sürdürüyordum. Hocamız Prof. Dr. Mehmet Haberal 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının yaklaştığını "organ nakli olmuş" çocuklara bir balo düzenleme hazırlığının olduğunu bizlere iletti. Çocuk programları hazırlayıp sunduğum için yapılacak bu baloyu da benim sunmamı istediğini söyledi.

"Çocuk Kuşağı" programında yüzlerce çocuk konuk almış ve hepsiyle teker teker konuşmuş, farklı çocuklarla çok sayıda program yapmıştım. Ama bu kez çok farklıydı; organ nakli konusunda bildiklerim hemen herkesin bildiği kadardı. O çocuklarla sohbet edip onlarla program yapabilmek için neler yaşadıklarını öğrenmem gerekiyordu.

Başkent Üniversitesi Ankara Hastanesi'nin yolunu tuttum. Organ Nakli koordinatörü Hatice Akkoç karşıladı beni ve tüm detaylarıyla çocuklar için Organ Naklinin ne anlam taşıdığını anlattı. Çocukların o küçücük bedenleriyle ne kadar büyük bir mücadele verdiğini "transplantasyon katı"nı gezdiğim zaman gözlerimle gördüm. Bu çocuklar diğer tanıştığım çocuklara hiç benzemiyordu. Çok çabuk olgunlaşmışlar ve "yeniden yaşam" yolculu-

ğuna başlamışlardı. Kimi böbrek kimi karaciğer nakli olmuştu. Nakilden önce suyu bizler gibi kana kana içemiyor, doyunca et yiyemiyorlardı ama şimdi her şey değişmişti. İstedikleri gibi yiyip içebiliyor, koşup oynuyor, şiirler okuyup şarkılar söylüyorlardı.

Tüm bunları gördüğüm zaman tedirginliğim yerini heyecana bıraktı. Çünkü bu program diğer çocuklarla yaptıklarımdan çok farklı olmayacaktı.

Çekim ekibi olarak balo için tüm hazırlıklarımızı yaptık. Balonun yapılacağı yer süslenmiş çocuklar yavaş yavaş aileleriyle gelmeye başlamıştı. Yalnızca Ankara'dan değil çocuklar aileleriyle Türkiye nin dört bir yanından geliyorlardı. Programa başlamıştık. Çocukların yaşıtlarından hiç bir farklı yanı yoktu. Hepsi çok sağlıklıydı. İstedikleri her şeyi yiyebiliyor, neşeyle gülüp eğleniyorlardı. Marşlar şarkılar söyleniyor aileleri de bu tabloyu izleyip mutluluklarını bizlerle paylaşıyorlardı.

Tam bu sırada Prof. Dr. Mehmet Haberal içeri girdi. Sonradan adının Sude olduğunu öğrendiğim çocuk uçarcasına kendini merdivenleri çıkan hocamın kucağına attı. "Haberal Dede!" diyen çığlığı balonun tüm sesini bastırmıştı. Onu diğer çocuklar takip etti. Artık biz hocamın yüzünü göremiyorduk. Aileler de ellerindeki çiçekleri Prof. Haberal'a uzatmaya çalışıyor, bir yandan da teşekkür ve takdirlerini iletmeye çalışıyorlardı. Böyle bir sevgi gösterisine daha önce tanık olmamıştım; yayını sunarken şaşkınlığımı gizlemeye gerek duymadan bu sevgi selini herkesin görmesini istedim. Bu ekibin bir parçası olmaktan da ayrıca mutluydum. O günden sonra beni de aralarına aldılar ve onların "Banu Ablası" oldum.

Böyle bir sevgi gösterisine daha önce tanık olmamıştım; yayını sunarken şaşkınlığımı gizlemeye gerek duymadan bu sevgi selini herkesin görmesini istedim.

Prof. Dr. Mehmet Haberal balo sonuna kadar çocuklarla tek tek ilgilendi. En az 75 çocuk vardı ve hocam aileleriyle birlikte isimlerini bana söyleyip onlarla konuşmamı sağladı. Kaç yılında hangi ameliyatı geçirdiğini birer birer anlattı bana. İnanamamıştım... Kontrol günlerine varıncaya kadar hepsini nasıl aklında tutuyordu. Neden "Haberal



Yazarımızı Tanıyalım: *Trabzon doğumlu Banu Cinel Gündüz D.T.C.F Tiyatro ve Oyunculuk Bölümü'nden mezun oldu. Uzun yıllar tiyatroda çalışırken bir yandan da medya sektöründe çalıştı. Çeşitli projelerde Prodüktör Yardımcılığı, TRT'de Dublaj Sanatçılığı yaptı. 2004 yılında Kanal B'de Program Yapımcısı olarak göreve başladı. Halen bu görevi sürdürmektedir.*

Dede" diye koştuklarını, gözlerini kapatıp sıkı sıkı kurtarıcılarına sarıldıklarını anladım. Hepsi artık sağlıklıydı ve mutluydu; hepsi diledikleri zaman Haberal Dede'lerini görebiliyorlardı.

Tüm bu sevgi selini Kanal B olarak canlı yayınladık. Bu kadar duygusal ve sahici bir yayının içinde olmak o gün beni mesleğimde farklı bir boyuta taşımıştı.



Çocuklar "Ben Haberal Dede'mi istiyorum Banu Abla" diye röportaj veriyorlardı.

Balo bitiminde Hocam bizi yanına çağırdı ve dedi ki: "Bundan sonra bu kutlama bir gelenek olacak. Her sene aynı tarihlerde 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nı organ nakli olmuş çocuklarla kutlayacağız. Buna ev sahipliği yapacağız hiçbir şeylerini eksik etmeyeceğiz."

Söylediği gibi oldu. Her yıl geleneksel olarak kutlamalar devam etti. Ta ki, 23 Nisan 2009 günü çocukların Haberal Dede'si tutuklanana kadar.

O gün çocuklar beni ve tüm Başkent Üniversitesi'ni telefon yağmuruna tuttu. Televizyonda gördüklerine hiçbiri inanamamıştı. O karmaşanın arasında "23 Nisan çok yakın ne yapacağız?" diye düşünmeye başladık.

Başkent Üniversitesi Organ Nakli Koordinatörü Hatice Akkoç yani çocukların Hatice ablaları tam da bu sırada aradı. Aynen devam edecektik. Bu yıl da yapacaktık baloyu...

Hayatımın en zor yayınını yaptım



Kutlama günü Haberal Dede'lerini göremeyen çocukların neşeleri yoktu.



Hocamızın yokluğunda ona verdiğimiz sözü tutarak 7. Balomuzu yaptık

Hocamın tüm çocukları geldi. Hepsi çok sağlıklıydı ama mutsuzdu...

3 yıldır onsuz yapıyorduk 23 Nisan balomuzu.

o gün. Çocukları sakinleştirmek çok zor oldu hepimiz için. Hepsi bize hesap soruyordu. Bütün çocukların gözü kapıdaydı Haberal Dede'lerini bekliyorlardı ama bekledikleri olmadı. Bir sonraki yıl bir arada olacağız diye sözleştik. Söz verdik çocuklara ama yine olmadı; Haberal hocamız 2010 yılında da gelmedi, 2011 de de...

Artık çocuklar bayram kutlayamıyorlardı. Hepsi ağlayarak geliyordu. "Ben Haberal Dede'mi istiyorum Banu Abla" diye röportaj veriyorlardı.

Bu sene de öyle oldu. 7. Geleneksel balomuzu yaptık. Sözümüz vardı Hocamıza. Bir emanete sahip çıkıyorduk. Sude geldi... İsmail geldi... Tuğçe geldi... Hilal geldi... Emre geldi...

Hocamın tüm çocukları geldi. Hepsi çok sağlıklıydı ama mutsuzdu... 3 yıldır onsuz yapıyorduk 23 Nisan balomuzu. Konuşkanlığıyla ünlü Sude asla konuşmak istemiyordu. Bir dansçı kadar yetenekli Tuğçe asla dans etmiyordu...

"Neden?" dedim. "Hiç olmazsa şiir okuyun bize." İkisi birden dönüp:

"Haberal Dedem olmadan biz bayram kutlayamıyoruz!" dediler.

Söz bitti; balo bitti… Umarım bu özlem de biter..

Dileğimiz önümüzdeki yıl, 8. sini kutlayacağımız Geleneksel Organ Nakilli Çocuklar 23 Nisan Balosu'nu hocamız Prof. Dr. Mehmet Haberal'la birlikte gerçekleştiririz.

Yani, çocukların Haberal Dede'siyle...•

Değerli Büyüğüm, Sayın Hocam Mehmet Haberal;

Yazan: HATİCE AKKOÇ
Başkent Üniv. Hastanesi Organ Nakli Koordinatörü

İnsan hakları, hasta hakları her zaman birinci ilkeniz oldu. Her zaman hastanın yakınını görmesi için çok özen gösterirdiniz. Her nakilden sonra beni aradınız hastayı yakınına göstermemi ve bilgi vermemi özellikle isterdiniz. Ancak ne yazık ki biz size değerli anneniz Medine Hanımı size gösteremedik. Sizi annenizden mahrum eden bu sistemin bir parçası olmaktan utanç duyuyorum... Lütfen beni affedin. Ve ne yazıkki yine sizin ilklerinizden biri olan "Geleneksel Organ Nakli 23 Nisan Çocuk Çocuk Şenliği"ni de siz olmadan kutladık.

Hiç unutmam 2006 yılında beni yanınıza çağırdınız dediniz ki:

"Hatice okadar çok çocuğumuz var ki neden bir 23 nisan şenliği yapmıyoruz?"

İşte o zamandan beri organ nakli olmuş çocuklarımızla 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nı geleneksel hale getirdik ve her yıl kutluyoruz. Sayın Hocam Her şeyde olduğu gibi bunu da, o muhteşem öngörünüzle siz düşünmüştünüz.

4. Şenliğimiz, yani 2009, 2010, 2011'de olduğu gibi, bu sene de 7. "Geleneksel Organ Nakli 23 Nisan Çocuk Çocuk Şenliği"ni de maalesef siz olmadan kutladık.

Bir yanımız eksikti, bir yanımız buruk. Bir yanımız hasretti, bir yanımız hüzün. Siz gelmeden hiç tam olmayacağız, ve hiç mutlu olmayacağız. Törende sizin sihirli parmaklarınızda hayat bulan, kimi karaciğer, kimi böbrek nakli olmuş birçok çocuğumuz vardı. En anlamlı olanı da siz ameliyat ettiğinizde 7 aylık, şimdi ise yedi yaşında olan, karaciğer nakilli hastamız Hilal Korkut'tu. İstiklal Marşını10 kıta ezbere okudu. Yine Karaciğer nakilli kızımız Sude ise bize duygulu anlar yaşattı. Rektör Dedem gelmeden ne şiir ne de şarkı söylemek istemiyorum dedi. Siz onları ameliyat ettiğinizde kimi 5-6 aylık idi, kimi bir yaşında kimi 2 yaşında idi. Şimdi onlar büyüdüler okula gidiyorlar. Okuma yazma öğrenenler size mektup bile yazdılar işte onlardan bazıları:

Sevgili Mehmet Dedeciğim

Başlamadan önce seni ne kadar sevdiğimi bilmeni isterim. Seni çok özledik. Sensiz hiçbir şeyin tadı çıkmıyor.

Ne 23 Nisan ne de diğer kutlamalar... Bir an önce aramıza dönmenizi istiyoruz. Sevgilerimle ve saygılarımla
***Tuğçe Kara** 14.04.2012*

Sevgili Dedeciğim
Seni çok özledim. Umarım bir an önce aramıza gelirsin. Benim bir kardeşim oldu. O da doğuştan (.....?) Bu arada başın da sağolsun. Çok üzüldüm. Seni çok seviyorum. Başka rektör istemiyorum.
Sude Erdoğan
Kardeşimin adı Eliz Derin

Rektör Dedeciğim
Seni çok özledik. Artık televizyonda görmekten sıkıldık. Seni aramızda yanımızda görmek istiyoruz. Sana koşup önceden olduğu gibi kucağına çıkmak istiyorum. Biraz büyüdüm. Belki kucağına çıkamam ama elele tutuşabiliriz. Sana en kısa zamanda kavuşmak dileği ile selamlarımı gönderiyorum. Seni çok seviyorum.
Hoşçakal
***Hilal Korkut.** 14.04.2012*

Rektör Dedeciğim;
Öncelikle annenizin vefatına çok üzüldüğümüzü söylemek istiyoruz. Geçen 2 yıl olduğu gibi bu yıl da sizsiz geçiyor. Nasıl bir gemi kaptansız gidemiyorsa, biz de sizsiz bu denizlerde rotamızı bilmeden ilerliyoruz. Seni çok seviyoruz, bir an önce çıkmanı diliyoruz. Size ve ailenize başsağlığı diliyorum. sizi tanımak, sizi sevmek bizim için ayrıcalıktar. Seni seviyoruz.
Yavuz Karsavan
İsmail Karsavan

Sevgili Mehmet Haberal Hocam
Öncelikle size ve yakınlarınıza başsağlığı diliyorum. Bizleri hayata bağışladığınız için size ve ekibinize minnettarım. Adımın Fulya olduğuna emin olduğum kadar sizin de suçsuz olduğunuza o kadar eminim, inanıyorum. Sizi çok, çok, çok seviyorum. Sizinle gurur duyuyorum.
Kızınız, hastanız
Fulya Çetin
Eskişehir
14.04.2012



Cengiz Önal



"Devrim yasaları, eldeki bütün yasaların üstündedir. Bizi öldürmedikçe, bizim kafalarımızdaki akımı boğmadıkça, başladığımız devrim ve yenilik bir an bile durmayacaktır. Bizden sonraki dönemlerde de böyle olacaktır."

Gazi Mustafa Kemâl Atatürk

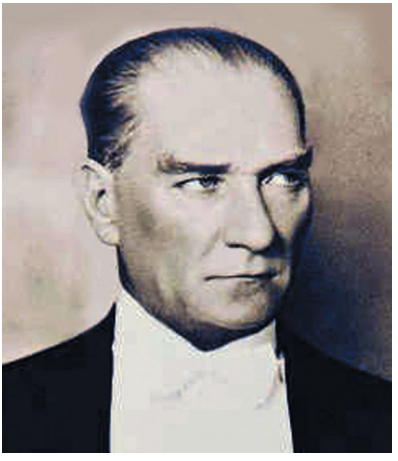
Hukuk Devrimi

29

(Çağdaş Hukuk'un Benimsenmesi)

ESKİ HUKUK DÜZENİ

Türkler Müslüman olmalarından itibaren, yaklaşık 10-11 asırdan beri İslam Hukuku çerçevesinde ilişkilerini yürütüyorlardı. İslam Hukuku'nun temel ilkeleri de; ağırlıklı olarak dini kurallara dayanıyordu. Dolayısıyla Devletin uygulayacağı hukukun bu kurallara aykırı olması mümkün değildi. Düşünülemezdi bile... Zamanla mezheplerin ağırlık kazanması, günlük olaylara uygulanacak kurallar açısından farklılıklar yarattı. Osmanlı Devleti'nin halkı çeşitli din, mezhep ve etnik kökene mensup insanlardan oluşuyordu. Halkın önemli bir kısmı Müslüman değildi. Müslüman olmayan halkın kendi dini kuralları uygulanıyordu. Hıristiyanlar, mezheplerine göre kendi kiliselerinde, Museviler de havralarında doğum,



Devrimlerin ve çağdaş hukukun kurucusu M. Kemal Atatürk



M. Kemal Atatürk'ün Meclisteki Hukuk Devrimi konuşması

ölüm, evlenme, boşanma ve miras işlerini çözümlüyorlardı.

Görülebileceği üzere, Müslüman olmayan kesim arasında da bir hukuk birliği yoktu. Şeriatın cevap vermediği konularda, hükümdar kanun koymak suretiyle bu boşluğu dolduruyordu. Bunlara Örfi Kanunlar deniyordu. Bunların da şeriata uygun olmaları gerekliydi. Aksi mümkün değildi…

Özetle Osmanlı Devleti'nde bir hukuk birliği söz konusu değildi. Ancak, buna karşın günlük hayat devam ediyordu. Oluşan boşluğu bir şekilde doldurmak gerekiyordu. Bu boşluk, Tanzimat Dönemi'nde Batı kaynaklı yasalarla doldurulmaya çalışıldı. Birkaç örnek vermek gerekirse; hemen tamamı Fransızlardan alınmak kaydıyla, 1850'de Ticaret Kanunu, 1858'de Ceza Kanunu, 1861'de Ticaret Usul Kanunu, 1863'de Deniz Ticaret Kanunu ve 1879'da Hukuk ve Ceza Muhakemeleri Kanunları tercüme edilerek uygulamaya konuldu. Bir yandan Batı'dan alınan yasalara göre çalışan Nizamiye Mahkemeleri kuruldu. Haliyle şeriat mahkemeleri de faaliyetlerine devam ediyordu. Gelişmeler böylesi bir seyir izlerken; özel hukuk alanında düzenlemeler gündeme geldi. İki görüş ileri sürüldü. Ali Paşa'ya göre Fransız Medeni Kanunu'nun örnek alınması, Cevdet Paşa'ya göre ise, Osmanlı Devleti'nin İslami bir devlet olması sebebiyle, medeni hukukun İslam hukukuna dayanması gerekiyordu. Sonunda Cevdet Paşa'nın hazırladığı medeni kanun hükmündeki Mecelle kabul edilerek, 1876 yılında yürürlüğe konuldu.

Sonuç olarak devlette iki türlü hukuk ve iki türlü mahkeme faaliyet halindeydi. Ayrıca yabancılar kapitülasyonlar gereği, özel mahkemelerde yargılanıyordu. Müslüman olmayan kesim ise, kendi dini kurallarına göre işlem görüyordu.

***

BATI HUKUKUNUN ALINMASI

Ülkede hukuk birliğinin olmaması,

görev ve yetki çatışmalarına, adaletin gecikmesine ve devlet etkisinin azalmasına yol açıyordu. İslam hukukunun da; şeriata dayanması ve çağın ihtiyaçları karşısında yetersiz kalması nedeniyle, Cumhuriyet İdaresi'yle bağdaşması mümkün değildi. Dolayısıyla Gazi Mustafa Kemal bu konuya daha Ulusal Savaşım döneminde dikkat ve titizlikle eğildi. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin, 1 Mart 1922 tarihinde üçüncü toplantı yılını açarken yaptığı konuşmasında, adliye alanında uygulanacak siyasetin amacını özetle; *"...Gaye, ilk önce halkı yormaksızın, süratle, isabetle, güven içinde adaleti tevzi etmektir. İkinci olarak toplumumuzun bütün dünya ile ilişkisi doğal ve zorunludur. Bunun için adalet düzeyimizi bütün medeni toplumların adaleti düzeyinde bulundurmak mecburiyetindeyiz... Dünyada mevcut bütün medeni devletlerin medeni kanunları hemen birbirinin pek yakınıdır... Dolayısıyla bizim hukuki mevzuatımızın bütün medeni devletlerin kanuni mevzuatından eksik olması caiz değildir."* sözleriyle açıkladı. Aynı konuşmada, "tam bağımsızlık" deyimine "adli bağımsızlığın" da dâhil olduğunu belirterek, adaleti düzenleme görevine, dışarıdan bir müdahalenin asla kabul edilemeyeceğini belirtti ve mahkemeleri nitelikli hâkimlerle donatmak için bir Hukuk Fakültesi açılacağını ifade etti.

Gazi, 1 Mart 1924'deki Meclis açış konuşmasında da, Türk Ulusu'nun, Cumhuriyeti her türlü saldırıdan sonsuza kadar koruyacak tedbirlerin alınmasını istediğini, hükümetin modern ve çağdaş idarenin bütün gereklerini basit ve çabuk bir şekilde gerçekleştirmesi gerektiğini özellikle vurguladı. Adli mevzuat konusunda ise, adli kanunların ve teşkilatın çağın gereklerine uymayan kayıtlardan kurtarılacağını, medeni hukukta takip edilecek yolun ancak medeniyet yolu olduğuna, hukukta idare-i maslahat ve hurafeliğe bağlı kalmanın milletleri uyanmaktan alıkoyan en ağır bir kâbus olduğunu belirtti ve sözünü, "Türk Ulusu, üzerinde kâbus bulunduramaz" ifadesiyle noktaladı.

***

Lozan Barış Antlaşması'nın imzalanmış olması, dolaysıyla kapitülasyonların kaldırılmış ve Türk adliyesinin tam bağımsızlığı sağlanmış olması itibariyle, adliye mevzuatının da en kısa sürede modernize edilmesi düşünülüyordu. Adalet Bakanlığı hemen harekete geçerek, yürürlükte olan kanunların elden geçirilmesi ve değiştirilmesi için bir kaç komisyon kurdu. Komisyonlar birçok çalışmalarda bulundular ama çalışmaların doyurucu bulunmaması üzerine, Adalet Bakanı Mahmut Esat (Bozkurt) Bey, 1925'te komisyonların görevine; "Türk Devrimleri'nin kararı, Batı medeniyetini kayıtsız şartsız kendisine mal etmek, benimsemektir. Bu karar o kadar kesin bir azme dayanmaktadır ki, önüne çıkacaklar, demirle, ateşte yok edilmeye mahkûmdurlar. Bu ilke nedeniyle, kanunlarımızı olduğu gibi, Batı'dan almak zorundayız." sözleriyle son verdi. Aynı yıl 5 Kasım'da Hukuk Mektebi açıldı. Bu Mektebin



Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi

en önde gelen amacı, yeni hukukun gerektirdiği elemanları yetiştirmekti. Gazi Mustafa Kemal, Mektebi; *"Tamamen yeni kanunlar meydana getirerek eski hukuk esaslarını kökünden kaldırmak teşebbüsündeyiz. Yeni Hukuk esaslarını alfabesinden tahsile başlayacak bir yeni hukuk neslini yetiştirmek için bu müesseseleri açıyoruz."* sözleri ile açtı. Sonra da; Cumhuriyetin teminatı olacak bu büyük müessesenin açılışında hissettiği mutluluğu hiç bir teşebbüste duymadığını dile getirdi.

Dolaysıyla Mustafa Kemal'in amaç edindiği çağdaş medeniyet düzeyine ulaşmak, Türk Devrimleri'nin hukuki dayanağını oluşturmak, ülkede hukuk birliğini ve bütünlüğünü sağlamak, kaynağını şeriat yerine Ulusal Egemenlikten alan yasalar çıkarmak amacıyla Batı Hukuku benimsendi.

***

BATI HUKUKUNUN SAĞLADIKLARI

Medeni Kanun Batı'dan aktarılırken İsviçre Medeni Kanunu tercih edildi. Bu tercihte, adı geçen yasanın açık bir dille yazılması, pratik ve yeni tarihli olması, hâkime geniş takdir yetkisi vermesi tercih sebebi oldu. Yasa 17 Şubat 1926'da Meclis'te kabul edildi, 6 Nisan'da yayımlandı ve 4 Ekim'de yürürlüğe girdi. Medeni Kanunun yanı sıra; 1926'da Türk Ceza Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu, 1927'de Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu, 1929'da Ceza Muhakemeleri Kanunu, 1929'da Deniz Ticareti Kanunu ve 1932'de İcra İflas Kanunu yürürlüğe konuldu. Yeni mahkemeler ve barolar oluşturuldu. Böylece eski hukukun dayandığı kaynak ve ilkeler terk edilmiş, Batı hukuku sistem olarak temel ilkeleriyle ve hukuk anlayışıyla benimsenmiş, gücünü Ulusal Egemenlikten alan laik ve demokratik hukuk yürürlüğe girmişti.

Büyük Önder Hukuk Devrimi ile Türk Toplumu'nun yaşayışını, çağdaş dünyada olması gerektiği şekilde, yeniden düzenlemek ve hukuk yoluyla topluma çağdaş gelenekler kazandırmak istedi. Nitekim Medeni Kanun Türk Toplumu'nun yaşayışını temelinden değiştirdi.

Buna göre: Çok kadınla evliliğin

yerini, tek kadınla evlilik aldı. Evlenme, boşanma, miras, velayet gibi konularda kadın erkek eşitliği sağlandı. Bu yasa ile ailenin oluşması ve bozulması devletin onayına bağlandı. Medeni Kanun, Türk Kadını'na sosyal, ekonomik ve kültürel hayata büyük ölçüde katılım sağlama ve etken olmak yolunu açtı. Müslüman'ın Müslüman olmayanla evlenmesi, reşit olan herkesin dinini serbestçe seçme hakkını kazanması, Laiklik alanında önemli bir gelişme idi.

Medeni Kanun, Türk Kadını'na sosyal, ekonomik ve kültürel hayata büyük ölçüde katılım sağlama ve etken olma yolunu açtı.

Mustafa Kemal'in Hukuk Devrimi'nin diğer bir sonucu da, önceden Hıristiyan azınlıklara tanınmış olan hukuki ayrıcalıkların, Lozan Barış Antlaşması gereğince kaldırılmasıydı. Uygulamanın hemen ardından Müslüman olmayan cemaatler, hükümete başvurarak, yeni kanun hükümlerine tabi olmak istediklerini bildirdiler. Bu suretle Türkiye Cumhuriyeti'nde, yurttaşlar arası ilişkilerde din ve mezhep kaidelerinin yerini laik kanunlar aldı. Artık yabancı devletlerin, Hıristiyan azınlıkların haklarını korumak bahanesi ile yüzyıllardan beri yaptıkları iç işlerimize müdahalelerinin de kapıları kapanmış oldu. Ayrıca, Türk Hukuku laik bir temele oturdu. Bu suretle Türk Ulusu'nun akılcı, çağdaş, dinamik ve birleştirici bir yola girmesi dinin, dünya ve devlet işlerinden ayrılması sağlandı. Mustafa Kemal bu Devrimle, Türk Ulusu'nun bin yıllık tarihi gidişinin yönünü, Batı'ya, yani çağdaş dünyaya doğru yönlendirdi.•

cengizonal@butundunya.com.tr

Gelecek Ay: Gazi Mustafa Kemal'e Suikast Girişimi



● **Adliye politikamızda** *takip edilecek gaye, evvela halkı yormaksızın süratle, isabetle, emniyetle adaleti dağıtmaktır. İkinci olarak toplumumuzun bütün dünya ile teması doğal ve zorunludur; bunun için adaletimizin seviyesini bütün medeni toplumların derecesinde bulundurmak mecburiyetindeyiz.*

Bu hususları sağlamak için mevcut kanun ve usûllerimizi bu bakış açılarına göre yenilemekteyiz ve yenileyeceğiz"

● **Herhalde** *alemde bir hak vardır ve hak kuvvetin üstündedir.*

Hakimiyeti Milliye

YAZILARI

DİL ve TERBİYE

Çocuğunu iyi yetiştirmek isteyen her Türk Ailesi öncelikle şunu düşünür: Kızımı yahut oğlumu hangi okula vereyim?

Türk Ailesi'nin kafasındaki bu düşünceye başka bir sual daha karışıyor: Çocuğumun hangi dili öğrenmesini sağlamalıyım?

Türk Ailesi'ne göre çocuğun "Adam" olabilmek için Türkçeden başka bir dili tam bilmesi şarttır. Yabancı dili, yabancı okuldan, yabancı hocadan daha iyi kim öğretebilir? Onun için yedi sekiz yaşındaki oğlunu yahut kızını başka milletten bir kadına, başka bir milletin mektebine teslim eden aile kendini mutlu hisseder. Ne gariptir ki burada önemli bir husus gözden kaçırılır. Bu da çocuğun mutlu olmadığıdır… Çünkü onun yeteneği ve arzusu asla hesaba katılmamıştır.

Son nesillere dikkat ediniz: İlk terbiyesini yabancı yahut karışık almış olanlardan Türk Milleti'ne değerli insan yetişmemiştir. "İngilizceyi kendi dilinden daha iyi bilir!" diye şöhret kazananlardan çoğu, memleketinde başını şu işten bu işe çarpa çarpa en sonunda bir yabancı şirket tercümanlığı içinde sönüp çürümüşlerdir. Bu, şu gerçeği bir kez daha ortaya koymuştur ki; Bir Millet ancak kendi terbiyesi ile yoğrulmuş olanlardan kaynaşıp, uzlaşabilir. Kültürünü bu şekilde öğrenip, gelecek nesillere aktarabilir.

Türk çocuğuna ilk terbiyeyi ancak Türk Öğretmeni ve Türk Okulu vermelidir.

Evet, toplum içinde biraz ilerleyen, ilimde, teknolojide ve sanatta ortalamanın üstüne çıkan her Türk daha uzun yıllar büyük Batı milletlerinden birinin dilini yardımcı dil olarak kullanmaya mecburdur. Aksi halde Batıdaki bilimsel ve teknolojik gelişmeleri gerektiği şekilde izlemek olanaksızlaşır... Fakat bir milletin dilini öğrenmekle terbiyesini almak arasında baş döndürecek kadar büyük bir fark vardır!

Bunu şöyle bir örnekle daha da belirginleştirelim:

Fransızlaşmakla Fransızca bilmek, Almanlaşmakla Almanca bilmek birbirine nasıl karıştırılabilir? O halde çocuklarımız öncelikle kendi dilini,

terbiyesini ve dolaysıyla da kültürünü öğrenmelidir... Bütün Türk çocuklarının ilk terbiyelerini yabancı bir milletin okulunda aldığını varsayınız:

Gelecek nesil Türk Milleti'nin değil, o milletin malı olur. Demek ki bu anlayıştan bir an evvel dönülmek gerekir…

Türkiye Cumhuriyeti'nin, bu aşamada, hatayı düzeltmek için yapacağı şeyler şunlardır:

1) Türk çocuklarının yabancı okullardan ilk terbiye almalarını yasaklamak,

2) Türk liselerinde dil öğrenme metodunu düzeltmek,

3) Türk evlerinde, küçük çocukların kendilerine teslim edilebilecek ve alanında uzmanlaşmış çocuk bakıcısı, eğitmen yetiştirmek.

Bugünden başlanacak olan muazzam ve sonuncu iş de; "Türk Dili'ni, yalnız bu dili bilenler için her şey öğrenilir, her tahsil yapılır…" tarzında zenginleştirmektir.

En büyük ve uluslararası alanda şöhreti olan Ruslar arasında, Rusçadan başka dil bilmeyenler vardır. Batı edebiyatı hakkında, Batı milletlerinin bile çok değerler verdikleri eleştiriler yazan Maksim Gorki bunlardan biridir.

Bir milletin dilini öğrenmekle terbiyesini almak arasında baş döndürecek kadar büyük bir fark vardır!

Hâkimiyeti Milliye Gazetesi 21 Mart 1929



● **Milli his ile dil arasındaki bağ çok kuvvetlidir.** *Dilin milli ve zengin olması, milli hissin gelişmesinde başlıca etkendir. Türk dili, dillerin en zenginlerindendir. Yeter ki, bu dil şuurla işlensin. Ülkesini, yüksek bağımsızlığını korumasını bilen Türk milleti, dilini de yabancı diller boyunduruğundan kurtarmalıdır.* "

● **Anaların bugünkü evlatlarına vereceği terbiye** *eski devirlerdeki gibi basit değildir. Bugünün anaları için gerekli özellikleri taşıyan evlat yetiştirmek, evlatlarını bugünkü hayat için aktif bir üye haline getirmek pek çok yüksek özellikleri taşımalarına bağlıdır. Onun için kadınlarımız, erkeklerimizden çok aydın, daha çok feyizli, daha fazla bilgili olmaya mecburdurlar; eğer hakikaten milletin anası olmak istiyorlarsa...*



Gürbüz Evren

Atatürk Düşmanlarına Siyasi Tarih Dersi



Son dönemin modası, tek parti dönemine gidip, İsmet İnönü üzerinden başlatılan ağır eleştiri ve hakaretleri gizli bir hedefe doğru götürmek oldu. Bu hedef Atatürk'tür.

CHP'nin kuruluşundan itibaren, tek parti döneminde yaşanan ne varsa, artık belli bir kesim tarafından günümüz siyasetine malzeme yapılıyor. Dersim isyanı, İstiklal Mahkemeleri, Ezan'ın Türkçe okunması vb konular, yeni iddialar eklenerek kamuoyunun önüne getiriliyor.

En yetkili ağızlardan yapılan konuşmalarda, bir kısım medyanın yayınlarında şimdilik adı verilmeden (kimileri veriyor) Atatürk'e çatılıyor. Kısacası 1920'lerin, 30'ların, 40'ların Türkiye'sinde demokrasinin bulunmadığı, baskıcı, din düşmanı bir yönetimin egemen olduğu kamuoyuna anlatılıyor. Aynı çevreler, o yıllarda, dünyada özgürlük rüzgârları esiyormuş, her yerde demokratik yönetimler işbaşındaymış da Türkiye'de bu yokmuş izlenimini vermeye de özen gös-

teriyor. Benim konum ne İstiklal Mahkemeleri ne Dersim İsyanı ne de iddia edilen din düşmanlığı. Arandıktan sonra yanlışlıklar, haksızlıklar ve olumsuzluklar mutlaka bulunacaktır. Atatürk, "Herkes yanlış yapabilir, önemli olan bunlardan ders çıkarabilmektir" dememiş midir? Kendi düzenlerini kurabilmenin alt yapısını oluşturmak için Atatürk'ü hedef tahtasına oturtanların, söz konusu yıllarla ilgili anlatmadıkları çok önemli gerçekler vardır. Gelin bu gerçeklere bakalım ve o yıllarda Türkiye'yi cehennem, çevremizi de demokrasi cenneti gösterenlerin gizlediklerini ortaya koyalım.

Komşumuz Bulgaristan'dan başlayalım. 1930'lu yıllarda büyük baskıların yaşandığı Bulgaristan'da, yeni yazıyı kullanmaları yasaklanan Türkler, Arapça alfabe kullanmaya itilmiştir. Türklerin aydın din adamları da görevden uzaklaştırılmıştır. Bulgaristan'da 19 Mayıs 1934'deki darbe ile işbaşına gelen Faşist yönetim, II. Dünya Savaşı'na da Nazi Almanya'sının müttefiki olarak girmiş, savaştan da Doğu Blok'unun bir parçası olarak çıkmıştır. Demek ki neymiş, Avrupa'ya açılan kapımızda demokrasi ile özgürlük değil, faşizm, baskı, darbe ve savaş varmış.

Diğer kapı komşumuz Yunanistan'daki durum da farklı değildir. Yunanistan'da, 1923 yılında yapılan halk oylamasıyla Cumhuriyet kurulmuştu. Ancak 1926'da General Theodoros Pangalos diktatörlüğünü ilan etti. Bundan dokuz yıl sonra, 1935 yılında ise



Yunanistan'da 1926 yılında diktatörlüğünü ilan eden Theodoros Pangalos

Demek ki neymiş, Avrupa'ya açılan kapımızda demokrasi ile özgürlük değil, faşizm, baskı, darbe ve savaş varmış.

Kral II. George tahta geçti ve böylelikle Monarşi yeniden başladı. İkinci Dünya Savaşı'nda ise Almanya, İtalya ve Bulgaristan Yunanistan'ı işgal etti.

Savaş bittikten sonra Komünistlerle Kralcılar arasında iç savaş başladı. İç savaş, İngilizlerin yardımını alan Kralcıların zaferiyle bitti. Ardından

da 1947'de yapılan halk oylamasında yönetim Kral II. George'a geçti.

Demek ki neymiş, Avrupa'ya açılan diğer kapımızda, o yıllarda, özgürlük ile demokrasi değil, diktatörlük, monarşi, düşman işgali ve iç savaş varmış.

Geçelim Avrupa'nın önemli ülkesi İtalya'ya. 18 Ekim 1922'de, bir diktatör, Faşist Mussolini, Kral Victor Emanuel'in de onayı ile işbaşına geldi. Afrika ülkesi Etiyopya'yı 1935 yılında işgal eden Mussolini, Nazi Almanya'sı ile de ittifak anlaşması imzaladı. İkinci Dünya Savaşı'nda Hitler'in en önemli ortağı olan Mussolini'nin İtalya'sı her cephede büyük yenilgiye uğradı. 1943'e kadar süren Mussolini dönemi, her türlü muhalefetin yasaklandığı kara yıllar olarak tarihe geçti.

Faşist diktatörlükten ve savaştan büyük zararlarla çıkan İtalya'da, 1946'da yapılan referandumla, Monarşi kaldırıldı, yeni Demokratik Cumhuriyet kuruldu.



İtalya'da 1943 yılına kadar iktidarını sürdüren faşist lider Mussolini

İtalya'da 1943'e kadar süren Mussolini dönemi, her türlü muhalefetin yasaklandığı kara yıllar olarak tarihe geçti.

Demek ki neymiş, İtalya'da da, özgürlük, demokrasi değil de diktatörlük, faşizm ve savaş varmış. İtalyanlar, bir faşist diktatörün yönetimi altında, baskı, zulüm, işkence ve yoksulluktan başka bir şey görmemişler.

Avrupa'nın bir diğer önemli ülkesi İspanya'daki duruma bakalım. Birinci Dünya Savaşı'nın ardından İspanya'da, General Primoderivera'nın diktatörlük dönemi başladı. Primoderivera'nın 1930 yılında iktidardan düşmesinden sonra yapılan seçimleri Cumhuriyetçiler kazandı. Bunun üzerine Kral XVIII. Alfonso ülkeden ayrıldı. 1936'daki seçimlerin ardından Cumhuriyetçilerle Milliyetçiler arasında 1939'a kadar sürecek iç savaş başladı.

Binlerce İspanyol'un yaşamını yitirdiği iç savaşın sona ermesiyle General Franco Devlet Başkanı oldu ve 1975 yılına kadar İspanya, "Franco



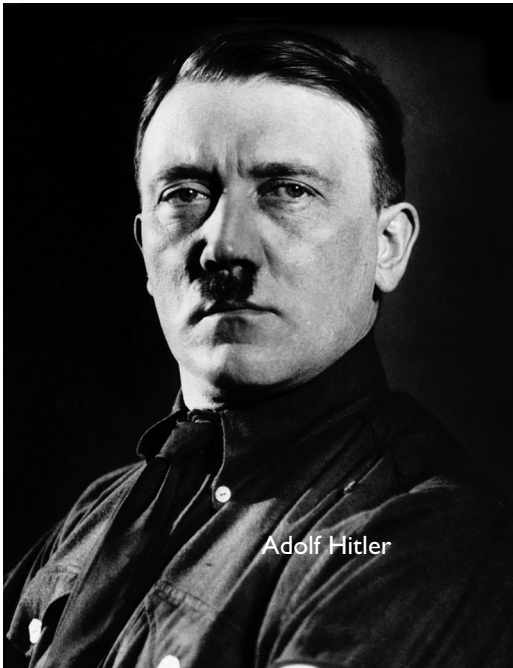
İspanya'yı 1975 yılına kadar faşizmle yöneten General Franco

Faşizmi" olarak adlandırılan diktatörlükle yönetildi. Demek ki neymiş, İspanya'da da, o yıllarda demokrasi, özgürlük değil diktatörlükler, monarşi ve faşizm varmış. İspanyollar, baskı, zulüm, iç savaş görmüş ölümler, katliamlar yaşamış.

İspanya'nın komşusu Portekiz'e geçelim. Cumhurbaşkanı General Carmona'nın, 14 Haziran 1928'de General Salazar'ı Maliye Bakanlığı görevine getirmesi dönüm noktasıydı. Portekiz'de faşist bir düzen kurmak isteyen Salazar, önce 1930'da "Milli Birlik" adlı bir harekete liderlik etti. Ardından da 1932'de Başbakan oldu. "Mavi Gömlekliler" adlı faşist bir örgütlenmeyi hayata geçiren Salazar, "Portekiz Lejyonu" adıyla silahlı çeteler oluşturdu. Son olarak ise Nazi Almanya'sındaki istihbarat servisi Gestapo'nun bir benzerini kurdu. Salazar'ın faşist diktatörlüğü 1973' deki Karanfil devrimine kadar sürdü.

Demek ki neymiş, Portekiz'de o yıllarda özgürlük ve demokrasi değil, tüm kurumlarıyla resmen faşizm varmış. Portekizliler de, faşist diktatörlükten başka bir düzen tanımamış.

Avrupa'nın en önemli ülkelerinden Almanya'da, 30'lu yıllardaki durum nasıldı? 30 Ocak 1933'de Başbakan olan Hitler, dünya tarihini değiştirecek süreci başlatıyordu. Önce Alman Meclisini yaktırıp suçu muhalefete atan Hitler, tüm yetkileri polise devrederek polis devleti kuruyor, anayasaya bağlı kalmadan kanun hükmünde kararnamelerle ülkeyi yönetiyor, tüm sendikaları kapatıyor, toplama kampları açıyor, korkunç bir baskı ve sindirme politi-



Adolf Hitler

Kamuoyuna, o yıllarda Türkiye'nin cehennem olduğunu anlatanlar, böylesi bir ülkeye Alman bilim adamlarının neden sığındıklarını söyleseler de, biz de öğrensek.

kası uyguluyor, Nasyonal Sosyalist Parti dışındaki partileri kapatıyor, yenilerinin kurulmasını da yasaklıyordu. Faşizmin baskı ve tehdidinden kaçan ünlü Alman bilim adamları ise çareyi Türkiye'ye sığınmakta buluyordu. Kamuoyuna, o yıllarda Türkiye'nin cehennem olduğunu anlatanlar, böylesi bir ülkeye Alman bilim adamlarının neden sığındıklarını söyleseler de, biz de öğrensek.

Tekrar konumuza dönelim. Saldırgan politikasıyla 1939'da II. Dünya Savaşı'nı başlatan Nazi Almanya'sı Yahudi soykırımını yapıyor, dünyada milyonlarca insanın ölümüne yol açıyordu. Bu savaş aynı zamanda milyonlarca insanın sakat ve evsiz kalmasına, kentlerin, ülkelerin yıkılmasına neden oluyordu.

Demek ki neymiş, Almanya'da o yıllarda demokrasi, özgürlük değil, faşist diktatörlük, baskı, soykırım, toplama kampları ve savaş varmış.

Bugün olmayan, ama o yıllarda komşuluk yaptığımız Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nden de söz edelim. 1917'deki Ekim Devrimi'nin ardından, Lenin liderliğinde kurulan Sovyetler Birliği'nde demokrasi mi vardı? Lenin'in ölümünden sonra Stalin'in 1924'de yönetime gelmesi ile, açık bir cezaevine dönüşen Sovyetler Birliği'nde, herkesin istihbarat örgütü KGB tarafından izlendiği, muhaliflerin Sibirya'ya sürüldüğü, çalışma kamplarında yok edildiği bir ülkeden bahsediyoruz. İkinci Dünya Savaşı yıllarında Nazi Almanya'sı ile savaşan Sovyetler Birliği'nin, 1941-1945 döneminde 27 milyon vatandaşını kaybettiğini de unutmayalım.



1924'den itibaren Sovyetler Birliği'ni açık cezaevine dönüştüren Stalin

1990'lı yılların başında çöken Sov-

yet rejiminde yaşananları anlatmaya sayfalar yetmez. Bu nedenle sadece kuruluşundan II. Dünya Savaşı sonuna kadar olanları özetledim.

Demek ki neymiş, Doğu komşumuz Sovyetler Birliği'nde de o yıllarda demokrasi, özgürlük değil, diktatörlük, baskı, sürgün ve ölüm kampları varmış. Sovyet vatandaşları, acı, korku, kan ve savaşı yaşamış.

Yedi Avrupa ülkesindeki durumu Türkiye ile karşılaştırdım. Bu ülkelerin o yıllardaki ortak özellikleri, baskı, zulüm, sürgün, toplama kampları, katliam, diktatörlük, faşizm, iç savaş, savaş vb olumsuzluklardır. Demokrasinin ve özgürlüğün lafı bile geçmiyor. İşte bu tabloyu görmezden gelip, o yılların Türkiye'sine, daha doğrusu adını vermeden Atatürk'e hakaret edenlere tek kelime ile "Nankör" denir.

Yirmili, 30'lu ve 40'lı yıllarda, Türkiye'de iç savaş, savaş, işgal, darbeler ve diktatörlükler yaşanmadığı için mi İnönü üzerinden üstü kapalı Atatürk'e hakaret ediyorlar?

O yıllarda, Türkiye'de Harf Devrimi ile Eğitim ve Öğretim Devrimi yapıldığı, Medeni Kanun ve Soyadı yasası kabul edildiği, Kadınlara seçme ve seçilme hakkı verildiği, Halifelik ve Saltanat kaldırıldığı vb birçok yenilik getirildiği, yani insanımız kulluktan vatandaşlığına yükseltildiği, cehaletten kurtarılıp, aydınlatıldığı için mi, şimdilik İnönü üzerinden Atatürk'e üstü kapalı hakaret ediyorlar?

O yılların Türkiye'sine, daha doğrusu adını vermeden Atatürk'e hakaret edenlere tek kelime ile "Nankör" denir.

Diğer Avrupa ülkelerinde o yıllarda demokrasi ve özgürlük değil de ne tür yönetimler olduğunu bir başka yazıda anlatacağım. •

gurbuzevren@butundunya.com.tr

***"Ben** diktatör değilim. Benim kuvvetim olduğunu söylüyorlar. Evet bu doğrudur. Benim isteyip de yapamayacağım bir şey yoktur. Çünkü ben zoraki ve insafsızca hareket etmesini bilmem. Ben kalpleri kırarak değil kazanarak hükmetmek isterim."*

***"Hayatta** tam mutluluk ve esenlik ancak gelecek kuşakların şerefi, varlığı, esenliği için çalışmakta bulunabilir."*

***"Millete** efendilik yoktur. Ona hizmet etmek vardır. Bu millete hizmet eden onun efendisi olur."*

M. Kemal Atatürk

Atatürk, Felsefe ve Yaşam başlıklı kitap; özenli, dikkatli bir çabanın ürünü. Yaman Örs yılların deneyimi ve birikimiyle, felsefi usavurmanın keskinliği ve inceliğiyle; genç bir yazar olarak Burcu Baytemir de hukuk bilgisiyle güçlendirilmiş tarihsel yaklaşımıyla Mustafa Kemal Atatürk'ün düşünme dünyasına ve eylem dünyasına yöneliyorlar.



BÜTÜN KİTAPÇILARDA

Metin Gören





Heryerde "O"nun İzleri Var

Samsun 19 Mayıs Stadı tribünlerine asılan ilginç bir pankart dikkat çekti; "Cesaretimiz Armamızda Saklı."

Bu anlamlı pankart sunumundan tam 92 yıl, 11 ay önce, adı Bandırma olan kırık dökük bir gemi de Karadeniz'in azgın dalgalarına direnerek güçlükle yol alıyordu. Yüreği vatan sevgisi ile dolu bir genç komutan, büyük kör bir kandilin ışığı altında gelecek için oluşturduğu planları, en ince ayrıntısına dek günlüğüne yazıyordu. Geminin dev dalgalarla uğraş vermesi onu daha da yüreklendiriyordu. Cesur komutan, cesur yürekli arkadaşlarıyla birlikte ve günlerce bu sonu gelmeyecekmiş gibi gözüken yolculuğu başarıyla tamamlayarak, 19 Mayıs 1919 'da karaya ayak bastı.

Karadeniz'in şirin kenti Samsun'un anlamı büyük bir simgesi vardır. Kentlilerin özümsediği ve dalga dalga tüm ülkeye yayılan bir oluşumdur bu. Bir komutan, ön ayakları şaha kalkan bir atın üzerinde Karadeniz'e doğru bakar. Geniş persfektifli ufukta bakışı, 19



Mayıs 1919 'da vatan topraklarına basılan kara parçasına odaklanmıştır. Spor kenti Samsun, Türk Futbolu'nun dama taşlarından biri olabilme özelliğini, işte o "Ayak" ın gönderdiği manevi bir güç ve yadsınamaz bir keyifle günümüze dek taşır. Samsun kentinin yaşam biçiminde ön sıralarda yer alan futbol, nice oyuncuları vitrine çıkarmıştır. Karadenizde patlayan volkanik futbol dağı, Goz Goz Yılmazları, Temelleri, Ademleri, Dobi Hasanları, Tanju Çolakları, Nuri Asanları, Abidinleri, Muzafferleri, Eminleri, ve nicelerini bir bayrak gibi gururla taşır. Tüm bu evrimin 1965 yılında kurulan Samsunspor'la özdeşleşmesi, sınırsız bir sevgi yolculuğundan armaya ulaşması sanırım doğaldır.

Samsunspor, "Cesareti Armasında Saklı" takım olmanın onurunu sonsuza dek yaşayacaktır.

Kırmızı beyaz renklerin yanına, elim bir trafik kazası sonrasında yitirdiği değerleri, yürek boşluklarına doldurabilmek için siyah rengi de ilave eden Samsunspor'un, "Kurtuluşa bir maç kala" yaşadığı hüzün de anlamlıdır. Tüm bunlar, Türkiye Cumhuriyeti' nin kuruluşunda önemli katkıları olan Samsun'un, futbol yaşamındaki düşüş eğrisini etkilemeyecektir. Eğer, sıkıntılı bir konumda, "Cesaretimiz Armamızda Saklı" şeklinde çok anlamlı bir pankart tribünlerde yer alıyorsa; arma şaha kalkmış bir at üzerindeki cesur komutan Atatürk'ü simgeliyorsa, onun varlığını, devrimlerini ve ülkesi için yaptıklarını özümsemiş bir kent çok kısa sürede yeniden istediği noktaya ulaşacaktır. Samsunspor, "Cesareti Armasında Saklı" takım olmanın onurunu sonsuza dek yaşayacaktır.

***

Varlığını tam 102 yıldan bu yana sürdüren, İstiklal Madalyalı başka bir takım vardır. Bu, 31 Ağustos 1910

yılında kurulan, önce İstanbul'da daha sonra da Atatürk'ün emriyle Ankara'ya taşınan bir kulüptür. İlk adı Turan Sanatkaran Gücü, ikincisi İmalat-ı Harbiye sonuncusu ise Ankaragücü olan asırlık çınarın arması da anlamlıdır. Yatık çizilen mermi, asaleti ve vatan savunmasını simgeler. İstiklal Savaşı'mızın en sıkıntılı günlerinde, baş komutan Mustafa Kemal'in tüm emirlerini uygulayabilmek için gün 24 saat çalışan, cepheden cepheye koşan, "Futbolcu işçilerin" cephane taşıma, düşmanla savaşma gibi görevlerin onurunu günümüze dek taşımıştır. Ankaragücü bu uğurda nice şehit vermiş, vatan savunmasını çok amaçlı görevler üstlenerek kusursuzca yerine getirebilmiş sivil toplum kuruluşlarından biridir. Sarı lacivertli forma altında nice başarılara imza atan başkent takımının MKEK'nin (Makine Kimye Endüstrisi Kurumu) himayesindeki gücünün birileri tarafından yok edilmesi, çaresizlik içinde çırpınan bir toplumun fotoğrafını ekranlara, gazete sütunlarına ya da dergi kapaklarına yansıtır. Şehitlik mertebesine eren, onlarca vatan evladının, savaşlarda alın teri olan Ankaragücü futbolcularının, Kurtuluş Savaşı sırasında başta Atatürk olmak üzere komutanlarına gönderdikleri iletiler duygu yüklüdür; " Komutanım; topumuzdaki gülleler, tüfeklerimizdeki kurşunlarımız biterse, bunların yerine bizleri kullanın." İşte böyle bir takımın yıllar önce kazandığı bir başarının kupa töreninde, üç beş kendini bilmezin, " Elleri kirli amele takımına, Atatürk'ün kurduğu Hakimiyet-i Milliye Kupası verilir mi?" şeklindeki kışkırtıcı söylemlerine, kulübün herşeyi Natık As'ın yanıtı, çok anlamlıdır:

"Ellerimiz kirli olabilir ama alnımız ak yüreğimiz Atatürk sevgisiyle doludur."

Başkent Ankara şimdi sessiz, durgun ve biraz da öfkeli... Ulusal savaşların yüce güçleri, Atatürk'ün yılmaz asker futbolcularının takımı Ankaragücü'nün "Gücünü" tükettiler, tükenesi kafalar, çıkarcılar, rantcılar. Kuşkusuz bunlar da geçecektir. Yüzyıllık çınar, Atatürk'ün izinde yürüye yürüye, o eski günlerine dönecektir.



Ankaragücü'nün "yatık mermili" logosu



Çünkü, "O"nun izleri kulübün varlığında hâlâ ilk günkü gibi durmaktadır. Kimilerinin; "Atatürk bizim takımın taraftarıydı. Yok canım sizin değil

Atatürk yaşasaydı var olan tüm takımların taraftarı olurdu

bizim takımı tutardı" şeklindeki "kayıkçı kavgalarına" aldanmamalıyız. Atatürk, yaşadığı yıllarda var olan tüm takımların taraftarıydı.

Bir kez daha yineliyorum; yaşasaydı Samsunspor'un, Ankaragücü'nün, Manisaspor'un, Adana, İzmir, İstanbul, Trabzon, Diyarbakır, Zonguldak özetle ülkede var olan tüm takımların taraftarı olurdu.

Armada, söylemde, heykelde, yaşamda, daha önemlisi düşüncede ve her yerde "O"nun izleri varsa ve hâlâ Ordu'da "Gençliğe Hitabe", Adana'da "Onuncu Yıl Marşı", Ankara 'da "Dağ Başını Duman Almış", Eskişehir'de "Ne mutlu Türküm Diyene" sesleri yankılanıyor ve Samsun'da "Cesaretimiz armamızda saklı" pankartı tribünleri süslüyorsa, sözün bittiği yerdeyiz.•

metingoren@butundunya.com.tr

---

100 DOLAR'LIK BANKNOT

Ünlü bir hatip *konuşmasına 100 dolarlık bir banknotu elinde tutarak başladı. Salondaki kalabalığa: "Bu 100 dolarlık banknotu kim ister?" diye sordu. Salonda eller tek tek havaya kalkmaya başladı. "Tamam bu 100 doları içinizden birine vereceğim, ama önce lütfen izin verin bir şey yapayım dedi ve banknotu buruşturmaya başladı. Tekrar sordu:*

"Hâlâ kim istiyor?" Salonda aynı eller havaya kalktı.

"Pekala, şunu yaparsam ne olacak bakalım?" dedi. Banknotu yere attı ve ayakkabısının altında ezmeye başladı. Banknot kirlenmiş ve buruşmuştu.

"Hâlâ isteyen var mi? diye sordu. Salonda eller tekrar havaya kalktı.

"Arkadaşlar, sanırım hepimiz çok önemli bir ders öğrendik. Paraya ne yaparsam yapayım siz onu istemeye devam ettiniz, çünkü biliyordunuz ki bu banknot değerinden bir şey kaybetmedi. O hep 100 dolar değerinde bir banknottu! İşte bunun gibi hayatınızda çok kereler verdiğimiz kararlar yüzünden ya da karşı karşıya kaldığımız durumlar yüzünden yere düşeriz, çiğneniriz, üstümüz başımız kirlenir. Ama başımıza gelen ya da gelecekler ne olursa olsun değerimizi asla yitirmeyiz. Kirli ya da temiz, buruşuk ya da ütülü olalım. "O"na göre bizler hâlâ paha biçilmeziz.



TAVUK

Müşteri garsonu, yanına çağırıp, azarladı: "Getirdiğin tavuğun bir bacağı diğerinden daha kısa. Bu ne rezalet?" Garson cevap verdi: "O tavuğu dans edesiniz diye değil, yemeniz için getirdim efendim!..



BÜTÜN KİTAPÇILARDA



OTOPSİ

Cengiz Özakıncı

1965'ten Günümüze

Pullarla Ermeni Soykırımı Propagandası



Yıl, 1965... 1915 Ermeni Tehciri'nin üzerinden 50 yıl geçmiş...1962 Kasım'ında Amerika'nın Avrupa'daki işgal birlikleri komutanlığa atanmış olan General Lyman Lemnitzer; aynı zamanda NATO'nun Genelkurmay Başkanlığı'nı yürütmekte…

Sovyet Rusya'yla dostluk ilişkileri kuran Fransa, NATO'ya karşı bir tutum içine girmiş; NATO'nun dağılmanın eşiğine geldiği düşünülüyor. Lemnitzer, o yıllarda sık sık Türkiye'ye gelip gidiyor. Sovyet Rusya'ya karşı "Concentric Circles" denilen, sonra 'Yeşil Kuşak'a dönüşecek bir dıştan kuşatma, içten parçalama tasarısı geliştiriliyor. Düşünceler şöyle:

- Dünyadaki Türklerin büyük çoğunluğu Rusya ve Rus güdümündeki Bulgaristan gibi ülkelerde yaşadığına göre, bu Türkler, tek siyasi odağa bağlanarak, Sovyet Rusya ve güdümündeki ülkelerde eşgüdümlü ayaklanmalar çıkartarak Sosyalist Blok'u içten parçalayabilirler. Bu odak ancak Türkiye olabilir. Türkiye bu amaçla Pan-Türkizm yapmalıdır. Bu da, Türkiye'de Pan Türkist, ırkçı-Türkçü bir siyasi parti kurulmasını gerektirmektedir. "Bolşevizmden Kurtarma Amerikan

Komitesi"nin 1955'ten başlayarak Almanya'da, Münih'te Türkçe olarak yayımladığı Sovyet Rus yönetimi karşıtı "Dergi"nin kadroları, Türkiye'de kurulacak Anti-Sovyet Pan-Türkist siyasi örgütlenmenin gereksindiği kuramsal besini sağlayabilecek yetkinliktedir. Öyleyse, Türkiye'de, bu Amerikan-NATO görevini yerine getirecek ırkçı, Pan-Türkist bir siyasi parti kurulmalıdır.

Türkiye atağa kalkmalı (...) Müslümanlığın Sosyalizm'le bağdaşmaz olduğunu propaganda etmeli, bu çabasında inandırıcı olabilmek için Laik görünümden uzaklaşarak İslamcı bir görünüme bürünmeli; dünyadaki tüm Müslümanların siyasi önderi olmalıdır.

Sovyet Rusya, "İslam Sosyalizmi", "Yeşil Sosyalizm", "Arap Sosyalizmi" gibi kavramlar üreterek halkının çoğunluğu Müslüman olan Mısır, Libya, Irak, Suriye, Afganistan, Pakistan gibi ülkelerde siyasi etkinlik kurmuştur. Sovyet Rusya'nın İslam ülkelerindeki siyasi etkisini kırmak için, Türkiye atağa kalkmalı, Pan-İslamizm yapmalı; Sosyalizm'in dinsizlik olduğunu, Müslümanlığın Sosyalizm'le bağdaşmaz olduğunu propaganda etmeli, bu çabasında inandırıcı olabilmek için Laik görünümden uzaklaşarak İslamcı bir görünüme bürünmeli; dünyadaki tüm Müslümanların siyasi önderi olmalıdır. Bu amaca yönelik Pan-İslamist bir siyasi parti kurulmalıdır.

Sovyet Rusya'yı çökertmek için, Ortadoğu petrollerinden uzak tutulması zorunludur. Irak, Suriye gibi Arap ülkelerinde, BAAS Partisi, halk arasında sosyalist düşünceler yayarak güçlenmektedir. Kısa süre sonra iktidarı ele geçirmeleri güçlü bir olasılıktır. Öyleyse, Rus güdümlü Sosyalist Pan-Arabizm çalışmalarına karşı, Pan Kürdist bir hareket örgütleyip, Kürtlüğü Rus güdümlü Araplığın karşısına dikmek ve böylelikle Arap ülkelerindeki Kürt bölgelerde bulunan petrolü Sovyetler'e kaptırmamak gerekir. Türkiye'nin Güneydoğusundaki Kürtleri de içerecek bir Büyük Kürdistan kurulması Türkiye'nin çıkarına olacaktır. Çünkü, NATO güdümünde kurulacak Büyük Kürdistan, "Türk-Kürt Federasyonu" adı altında Türkiye ile birlik oluşturacaktır. Bunu propaganda edecek siyasi parti kurulmalıdır.

Rusya'yı çökertmek için, Sovyet Rusya'ya bağımlı olan Ermenistan'ı Rus yönetimine karşı ayaklandırmak gerekir. Bunun için Sovyet Ermenilerine, Rusya'dan kopmaları karşılığında "Büyük Ermenistan" vaadetmek gerekiyor. Türkiye, bundan gocunmamalı, çünkü Doğu Anadolu' daki topraklarının küçük bir bölümünü Erme-



1965'ten günümüze sözde Ermeni Soykırımını vurgulamak için bastırılan posta pullarından bazıları

nilere vermesi karşılığında, Rusya'nın üçte birini kaplayan geniş Türk toprakları Türkiye'ye bağlanacak ve dahası Türk-Kürt Federasyonu da buna eklenerek Türkiye çok büyük bir imparatorluk olacaktır. Bu Türkiye' nin çıkarınadır. Ayrıca, Rusya'dan kopacak milliyetçi Büyük Ermenistan, Türkiye' nin NATO'da müttefiki olacak; ve gelişmekte olan Türk sanayisinin gereksindiği dış pazarı oluşturacaktır. Bu da Türkiye'nin yararınadır.

Türkiye, sinsice altını oyacağı Rusya'nın şimşeklerini çekmemek için, Rusya'ya yanaşıp onunla flört etmeli, ekonomisini Rus yatırımlarına açılmalı; böylece Rusya'nın Türkiye' den kuşkulanıp misilleme yapmasının önüne geçmelidir.

İşte bu ABD-NATO tasarılarının uygulamaya konulmasıyladır ki, 1965-1970 arası Türkiye'de bir Pan-Türkist, bir Pan-İslamist ve bir Pan-Kürdist Parti (Türkiye Kürdistan Demokrat Partisi) kurulmuş; dünyada "Büyük Ermenistan"cılık harekete geçmiş; ve 1965'ten başlayarak pek çok ülke, 1915 Ermeni Tehciri'nin 50. yılı dolayısıyla posta pulları yayımlamaya başlamıştır.

Posta pulu çıkartmak, o tarihte bütün ülkelerde devlet tekelindeydi. Bir ülkede Ermeni Soykırımı konulu posta pulu yayınlanmışsa, bu, o devletin Türkleri Ermeni soykırımcılığıyla suçladığının somut kanıtıydı. 1965'ten sonra dünyada pek çok devlet, Türkleri Ermeni soykırımcılığıyla suçlayan posta pulları yayımlayıp, "Büyük Ermenistan" propagandası yaparken; Türkiye'nin, bir devlet olarak, zamanında gereken tepkiyi göstermediği söylenir. Doğrudur.

Sakın Türkiye'nin tepkisizliği, kendisine Türk ve İslam ülkelerinin önderliği yanısıra bir Türk-Kürt Federasyonu vaadeden ABD-NATO tasarılarına evet demekten kaynaklanmış olmasın?

Peki ama, neden tepkisiz kalmıştır Türkiye? Sakın Türkiye'nin tepkisizliği, kendisine Türk ve İslam ülkelerinin önderliği yanısıra bir Türk-Kürt Federasyonu vaadeden ABD-NATO tasarılarına evet demekten kaynaklanmış olmasın? Sakın bugün başımızı ağrıtan pek çok sorun 1960'lar tasarısının bir uzantısı olmasın?

CIA'nın eski Türkiye istasyon şefi Graham Fuller; 6 Nisan 2012 günlü Radikal'de: "Kuzey Irak Kürt Yönetimi, Türkiye'ye katılmak isteyecektir. Kürdistan'ın Türkiye ile işbirliğine hem politik hem ekonomik açıdan ihtiyacı var. Türkiye ve bölgenin entegre olmuş halinde ise Diyarbakır başkent olur." demiş. Türkiye benzer sözleri 1960'larda duymuştu. Diyabakır başkentli Türk-Kürt Federasyonu…

Aslında 50 yıldır her şey tamam da; bir "pul"u eksik… •

cengizozakinci@butundunya.com.tr

Hazırlayan: YİĞİT EREN GÜNEY

İlk Dersimiz Türkçe



Bu ay köşemizi dilimizde yer etmiş yabancı sözcüklerin karşılıklarına ayırdık. Bilginizi sınayın.

1 Metruk (Ar.)
a-Doğal olmayan
b-Terkedilmiş yer
c-Yöresel
d-Eciş Bücüş

2 Damping (İng.)
a-Kan basıncı
b-Şaşırtmak
c-İndirim
d-Yüksek fiyatlı mal

3 Eksper (Fr.)
a-Bilirkişi
b-Borsa yasası
c-Epilasyon
d-Basınç ölçmek

4 Hit (İng.)
a-Öğreti
b-Müzik parçası
c-Moda yaratan
d-Gözde

5 Proses (İng.)
a-Film çevirme
b-Göz dokusu
c-Süreç
d-Çok hızlı müzik

6 Spontane (Fr.)
a-Kümeleşim
b-Doğaçlama
c-Hava basıncı
d-Yasa dışı

7 Ataşe (Fr.)
a-Motor kayışı
b-Aile hekimi
c-Bir tüfek tipi
d-Elçilik görevlisi

8 Etajer (Fr.)
a-Raflı dolap
b-Dil tutukluğu
c-Epilasyon
d-İşkence aleti

9 Evlek (Rum.)
a-Sırnaşık
b-Tarla bölümü
c-Tehlikeli bir hastalık
d-Niteliksiz

10 Virtuel (Fr.)
a-Çizelge
b-Boru biçimi
c-Varlığı bilinmeyen
d-ince ayrım

11 Yeke (Rum.)
a-Yenilen bir ot
b-Kayık dümeni kolu
c-Gemiye verilen zarar
d-Kimyasal element

12 Ünite (Fr.)
a-Nikel kaplama
b-Gemi mutfağı
c-Ölçü birimi
d-Birlik, birleşmiş

13 Tematik (Fr.)
a-Tema ile ilgili
b-Çok karışık
c-Eksi elektrot
d-Toprak kap

14 Taşeron (Fr.)
a-Metal nişan
b-İkinci müteahhit
c-Yeraltı siperi
d-Traktör lastiği

15 Sendrom (Fr.)
a-Kargaşa
b-Sağlık bilgisi
c-Sıkıntı
d-Ayarsız

(Ar.) Arabça, (İng.) İngilizce, (Rum.) Rumca, (Fr.) Fransızca

Yanıtlar: 152. sayfada

Orhan Velidedeoğlu



Türk Harfleri Yerine Arap Harfleri mi?

Sabah gazetesi yazarı Sayın Hıncal Uluç'un Quo Vadis başlıklı yazısının girişi şöyleydi:

Latince 'nereye' anlamına gelen bu ifade evrenseldir. Bir şeyin nereye gittiği bilinmeyince, ya da gidilen yerin uçurum olduğu hissedilince, 'Quo vadis?' denir.

Benim de - yanıtını bile bile - günlerdir dilimde: **Quo vadis?..**

Geçen ay yazmıştım; ne diyordu düşündeşimiz şair Ataol Behramoğlu:

"Amaç, çocuklarımızda Osmanlı ve Arap hayranlığı, sinsice cumhuriyet düşmanlığı yaratmak; aynı süreçte, bir punduna getirerek Latin alfabesini kaldırıp yeniden Arap harflerine

dönmek. **Bunu anlamayanlar varsa, anlamaya başladıklarında, umalım ki çok geç olmasın!..”**

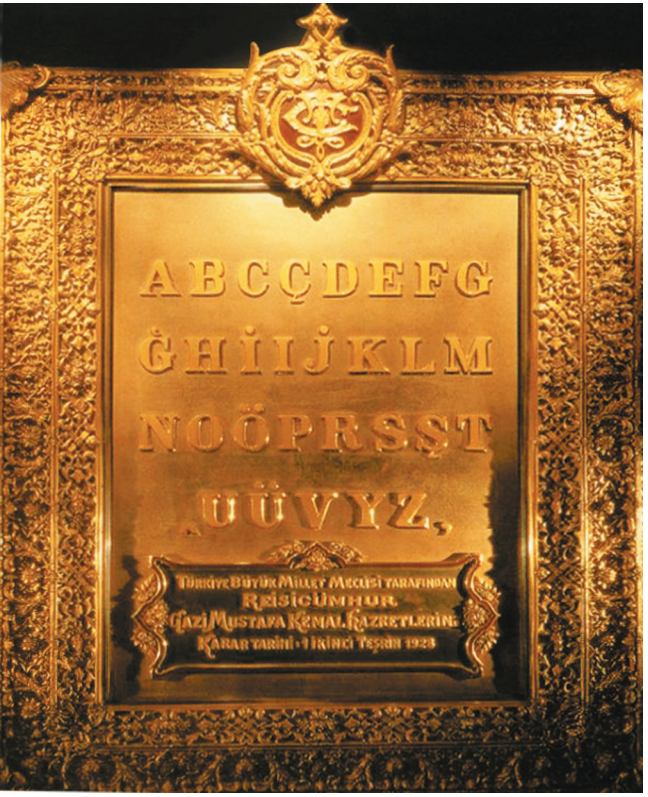
**

Günlerin tozu dumanı arasında aklıma geldi:

Ankara’da, 1932-1933 yıllarında Amerika Birleşik Devletleri Elçisi olarak görev yapan Charles Hitchcock Sherrill (1867-1936), ülkesine döndükten sonra Türkiye izlenimlerini kaleme aldığı “Atatürk’ün Yanında Bir Yıl Elçilik” adlı kitabında, “Türk Devrimi”ne geniş yer veriyordu. Seksen yıl önce ABD gibi önemli bir ülkenin temsilcisi, bakalım bu konuyu nasıl değerlendirmiş? Kitabı yeniden gözden geçirdim; içim sızladı…

C. H. Sherrill’in kitabından, “Harf Devrimi”ne ilişkin görüşlerini dile getirdiği **Arap Harfleri Yerine Latin Harfleri** başlıklı bölümü, sadeleştirerek okurlarımın dikkatine sunuyorum:

“Bu bölümde, çok uzakta, karalar ortasında bulunan ve yüzyıllar süren bir uykudan uyanmış şirin bir şehrin güzel yeni bulvarına yüksekten bakan büyük, modern bir konağın bir odasında duvara çerçeve içinde asılı, şimdiye kadar eşi hiç görülmemiş bir belgeden söz etmek istiyorum: Dediğim şehir Ankara’dır; konak da Mustafa Kemal’in evidir. Oda ise, onun sık sık girdiği kütüphanesidir ki, içerisindeki raflar dolusu kitapları, uzun yazı masası ile, tarih ve dil bilimlerine çok meraklı bir devlet adamı için pek uygun bir ortam oluşturmaktadır. Bir yabancı, kütüphanedeki uzun yazı masasının orta hizasında, iki pencere arasında duvara asılı bu olağanüstü tabloya baktığı ve ona dair bir şey sorduğu zaman Gazi’nin yüzünde parlayan nur görülmeye değer bir şeydir.



TBMM’nin, Harf Devrimi anısına 1 Ekim 1928’de Gazi’ye sunduğu altın Türk Harfleri Tablosu

Dünyada bunun bir eşi daha yoktur. Gazi Hazretlerinde bunun her halde özel bir yeri ve çok yüce anısı vardır.

"Bu tablonun duvara ne amaçla asılmış olduğunu, Türk Parlamentosu'nun resmî kayıtları şöyle açıklıyor:

Evvelce kurtuluş ve terakki yolunda olduğu gibi şimdi de Türk Milletinin okuma ve yazma yolunu nurlandırmak için bir meşale hizmetini ifa etmiş olan Cumhurbaşkanı Gazi Mustafa Kemâl Hazretlerine milletinin bir hatıra-i şükrânı olmak üzere Büyük Millet Meclisi 1 Ekim 1928 ilk toplantısının ikinci celsesinde, Türk alfabesinin altın kabartma harflerini havi bir levhayı takdime karar vermiştir.

"Türk milleti, Gazi'nin yüce ulusu için başardığı yedinci devrimi işte böyle tanımlamış ve belgelendirmiştir.

"Ulusunun seçilmiş temsilcileri tarafından sunulan bu tablonun Gazi Hazretlerince ne yüce bir değeri olabileceğini şimdi anlıyoruz. Altın bir çerçeve içinde açık renkli bir zemin üstünde yeni Türk alfabesi, som altından işlenmiş olarak sırasıyla dizilmiştir. Türk öğrenim ve eğitiminde böylesine gerçek ve güçlü bir devrim yaratmış olan savaşımın sonuçlarına girişmeden önce bu harflere dair kısaca birkaç söz söyleyelim:

"Bu alfabe Latin harflerini kullanmaya alışık olanlara pek yabancı gelmez. Bu alfabede C ve S harflerine ilaveten altında 'cedilla' *[sîdîl'ı]* dediğimiz işaretler bulunan Ç ve Ş harfleri; noktalı ve noktasız iki 'I' harfi (I ve İ) bulunmaktadır. Bildiğimiz G harfinden başka, yumuşak olacağını göstermek için üstü işaretli bir de Ğ harfi vardır. Türk alfabesinde Q, W ve X harfleri yoktur, ki bu harfler İngilizce öğrenen yabancıları daima zora sokmuştur. Oysa, Türkçede bu harflerin sesletimi bir başka yoldan kolayca sağlanmış bulunmaktadır.

"Türk milleti, Gazi'nin yüce ulusu için başardığı yedinci devrimi işte böyle tanımlamış ve belgelendirmiştir"

Dikkat çekici bir hakikati arz edelim ki; tamamıyla bilimsel bir şekilde vücuda getirilmiş olan bu yazım usulü ile yabancı sözcüklerin sesletimleri, yabancıların kendilerinden çok daha doğru olarak sağlanmıştır. Örneğin, Fransızca olan Mösyö, Fransızların 'Monsieur' ünden daha elverişlidir.

"Ana dili İngilizce olan herkes İngilizce konuşulan yerlerde doğmuş olduklarına ve dışarıda dünyaya gelmediklerine sevinmelidirler. Çünkü İngiliz yazımını öğrenmek isteyenlerin Allah yardımcısı olsun! Kendi dilimizde nice kelimeler vardır ki, başka türlü yazılır, büsbütün başka şekilde



Atatürk Sivas'ta halka yeni harfleri öğretiyor

söylenir. Yeni alfabesi sayesinde Türk, ister genç, ister olgun bir talebe, isterse âlim bir zat olsun, yabancı sözcüklerin yazımı konusunda bu gibi eziyet ve sıkıntılardan kurtulmuştur. Bu yazım o kadar fonetiktir ki, Türklerin yabancı bir dili öğrenmelerini çok kolaylaştırmıştır. Bu derece kesin ve sağlıklı bir fonetik sistemle Türklerin yabancı sözcük seslerini, değer ülke öğrencilerinden daha kolaylıkla kapabilecekleri meselesi araştırılmaya değer bir konudur.

"Okuyucularım *[Amerikalı okuyucular],* ömürlerinde bir kere olsun bir devrime katılmış mıdır? Hayır! Öyleyse gelsinler de bizimle birlikte bir devrimin tâ özüne girsinler:

"Bu öyle bir devrim ki, bütün bir ulusun yazı dilinde âni, hızlı ve tam bir değişiklik meydana getirmiştir. Gazi Hazretleri karar vermiştir ki, Arap harfleri genç yahut ergin öğrencilerin öğrenmesi için çok zordur. Arap harfleri, Türk ulusal eğitimini çok uzun zaman esaret altında tutmuştur. Pek zor olmaları dolayısıyla yalnız cehaletin yayılmasına değil aynı zamanda Türkiye'yi Doğuya bağlamak suretiyle Batı gelişmesine karşı da kapıların kapalı kalmasına neden olmuştur.(…) Gazi Hazretlerinin Türk alfabesinde yaptığı bu şayan-ı hayret devrimin bir eşine, başka hangi ülke ve hangi dilde rastlayabiliriz? Şurasını da unutmayınız ki bu devrim bütün bir ulusu yalnız bugün için değil ve fakat gelecek kuşakları da çok zor olan Arap yazılarının ağır yükünden kurtarmıştır. Bu devrimin yalnız ülkesinde eğitim işleri için değil, aynı zamanda Türk dilinin yabancı ülkelerde öğrenilmesi için verdiği kolaylıkları göz önüne getirince, insan hayran olmaktan kendisini alamıyor."

**

İşte, sözün bittiği yer... •

orhanvelidedeoglu@butundunya.com.tr

Sinan Meydan



Genç Cumhuriyetin Dersim'e yönelik operasyonu hakkında sonuçlarından söz edilirken olayların nedenlerinden hiç söz edilmemektedir. 1937-1938'e uzanıp, Dersim İsyanı'nın ardındaki gerçekleri aydınlatmayı sürdürüyoruz.

Daha önce kamuoyuyla paylaşılmayan belge ve bilgilerle yeni bir Dersim Dosyası: 4

Dersim Yalanları ve Gerçekleri

"Dersim Harekâtında 50 Bin ile 100 Bin İnsan Öldürülmüştür" Yalanı

Cumhuriyet tarihi yalancılarının en sık söyledikleri Dersim yalanlarından biri de "Dersim harekâtı sırasında, Türk ordularının 50 bin ile 100 bin arasında insanı öldürdüğü" biçimindedir. Bu yalancılara soracak olursanız "Türkiye Cumhuriyeti Dersim'de bir katliam yapmıştır. Kalanları da değişik yerlere sürmüştür!"

Necip Fazıl Kısakürek, *"Dersim'de 50 bin sivil katledildi" demiştir.*

İsmail Beşikçi, "1937-1938'deyse 50 binin üzerinde Alevi Kürt'ün öldürüldüğü görülmektedir" demiştir.

Şerafettin Halis, *"Dersim'de 70 binle 90 bin arasında insanın kanına ve canına mal olan bir katliam yaşanmıştı."* demiştir.

Ayşe Hür, *"Tahminlere göre 110 bin nüfusu olan Dersim'in 72 bin kişisi ülkenin değişik yerlerine sürüldü"* demiştir.

Recep Tayyip Erdoğan, *"Vergi vermediler diye Dersim'in köylerini kim bombaladı? Zamanının, o zaman ki Cumhurbaşkanı'nın emriyle... Kimdi? İsmet İnönü, CHP'nin başındaydı. Yani CHP bombaladı. 20 bin, 30 bin, 40 bin, 50 bin kişinin yargısız infaz edildiği söylenir. İnsaf ya!. İşte sizin cemaziyelevveliniz bu..."* demiştir.

Görüldüğü gibi Dersim harekâtında ölenlerin sayısı, 40-50 binden başlayarak 100 bine kadar çıkmaktadır. İleri sürülen rakamların birbirinden çok farklı olması, bu tezin hiçbir bilimsel temeli olmadığının en açık kanıtıdır. Belli ki, Cumhuriyet tarihi yalancıları, Dersim harekâtına bir "katliam görünümü" verebilmek için "açık arttırma misali" ölü sayılarını olabildiğince arttırmışlardır. Herkes aklından geçeni salladığı için de ortaya birbirini tutmayan çok farklı rakamlar çıkmıştır.

Dersim harekâtı sırasında ölenlerin gerçek sayısını vermeden önce, konunun çok daha iyi anlaşılması için basit bir karşılaştırma yapmak istiyorum:

Türk milletinin iki ölüm kalım savaşında (1915 Çanakkale Savaşı ve 1919-1922 Kurtuluş Savaşı) ölenlerin toplam sayısı 120 bin kişi civarındadır. 75 bin 800 civarında insan Çanakkale Savaşı'nda, yaklaşık 40 bin insan da Kurtuluş Savaşı'nda ölmüştür (şehit olmuştur).

Şimdi gelin belgelere bakalım: 3. Ordu Müfettişliği'nin yaptığı açıklamada Dersim harekâtı sonrasında tarama bölgesinden ölü ve diri olarak 7.954 kişi çıkarılmıştır. Bu 7.954 kişinin 5 bin ile 7 bin kadarı batı bölgelerine sürülmüştür. Bu rakamlara göre Dersim operasyonları sırasında ölenlerin sayısı en fazla 2500 kadardır. Ayrıca bu rakama, bölgeyi terk ederek Erzincan, Elazığ ve Sivas taraflarına kaçanlar da dahildir.

1935 genel nüfus sayımına göre Tunceli (Dersim) nüfusu 101.099 kişidir.

1940 genel nüfus sayımına göre Tunceli (Dersim) nüfusu 94.636 kişidir.

Bu rakamlardan çıkan sonuç şudur:

1935 ile 1940 nüfus sayımları arasında Tunceli (Dersim)'de azalan toplam nüfüs 6.463 kişidir. Bunun 5000 ile 7000'i de Batıya sürüldüğüne göre geriye en fazla 1500 kişi civarında bir kayıp nüfus kalmaktadır.

İşte bu noktada nüfusa kayıt olmayan, sayılamayan bu nüfus konusunda polemikler yapılmaktadır: Dersim harekâtı sonrasında yapılan 1940 nüfus sayımında Tunceli nüfusunun bilerek fazla gösterildiği iddia edilmektedir. Ancak bu iddiaların hiçbir bilimsel temeli yoktur.

Dersim operasyonları sırasında ölenlerin sayısı en fazla 2500 kadardır. Bu rakama, bölgeyi terk ederek Erzincan, Elazığ ve Sivas taraflarına kaçanlar da dahildir.

"Dersim'de 50 bin ile 90 arasında insan öldürülmüştür!" diye tutturanlar, bu nüfus sayımı sonuçlarını görünce tezlerinin çürüdüğünü anladıklarından hemen bir komplo teorisine başvurarak, "o nüfus sayımı sonuçlarına güvenilmez!" demektedirler. Örneğin, Dersim'de onbinlerce insanın öldürüldüğünü iddia eden Veli Saltık, "Harekâttan hemen sonra yapılan 1940 nüfüs sayımında Tunceli nüfusu kasıtlı olarak fazla gösterilmiştir!" diyerek iddiasını savunma yoluna gitmiştir.

Hasan Saltık ise 4. Umum Müfettişlik Raporu'na göre Dersim harekâtı sırasında 13.160 sivilin öldüğünü, 11.818 kişinin de sürgün edildiğini belirtmiştir. Ancak, Hasan Saltık'ın 19 Kasım 2009'da Sabah gazetesine verdiği demeçte dile getirdiği bu raporu, Doğu Perinçek'in dediği gibi, "biz görmüş değiliz!".

Son olarak 23 Kasım 2011'de Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın açıkladığı 8 Ağustos 1939 tarihli, Jandarma Komutanlığı'ndan Başvekalet Yüksek Makamı'na gönderilen bir raporda 1936, 1937, 1938 ve 1939 Dersim harekâtları sonrasındaki toplam ölü sayısı 13.806 kişi olarak görülmektedir.

Ancak Hasan Saltık'ın ve Başbakan Erdoğan'ın açıkladıkları belgelerdeki rakamlar, hem 3. Ordu Müfettişliği'nin verdiği rakamlara, hem diğer belgelere, hem de 1935-1940 nüfus sayımları sonrasındaki kayıp

nüfus oranlarına uymamaktadır.

Çok daha önemlisi Başbakan'ın açıkladığı bu belgenin Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi'nde içinde bulunduğu klasördeki diğer belgelerle tarihinin tutmaması bu belgeyi oldukça şüpheli hale getirmektedir. Diğer belgeler 1938 yılının belgeleriyken söz konusu belgenin 1939 yılına ait olduğu görülmektedir. Serap Yeşil Tuna, "Devletin Dersim Arşivi" adlı çalışmasının sunuşunda bu belgenin "şüpheliliği" konusunda çok ciddi bir tahlil yapmıştır. Bu tahlile göre her şeyden önce söz konusu belgenin tarihi, birlikte arşivlendiği belgelere uymamakta ve durum devletin arşivcilik yöntemleriyle çelişmektedir. Dahası arşivde bulunan her belgenin yüzde yüz doğru bilgi vermeyebileceği, bir belgedeki bilgilerin en azından birkaç belge tarafından doğrulanmadan tarihçi için hiçbir anlam ifade etmeyeceği ve çok daha önemlisi bazı belgelerin birilerince "amaçlı" olarak hazırlanmış olabileceği, yani sahte olabileceği de göz ardı edilmemelidir.

Dersim Duygu Sömürüsü

Abartılı ve temelsiz iddiaları bir kenara bırakıp konuya belgeler ışığında soğuk kanlı bir şekilde yaklaştığımızda Dersim harekâtı sırasında gerçekten de insanların öldüğünü görmekteyiz. İnsan hayatı kutsaldır ve bırakın 2 bin, 3 bin, 5 bin, 10 bin kişiyi, tek bir kişinin ölmesi bile çok acı bir olaydır. Ancak maalesef, tarih boyunca savaşlar ve isyanlar sırasında dünyanın her yerinde insanlar ölmüştür, ölmektedir ve ölecektir.

Evet! 1937-1938 Dersim harekâtı sırasında insanlar ölmüştür; ölenlerin çoğu isyancı olsa da ölenler arasında "siviller", "suçsuz insanlar" da vardır.

Harekât sırasında direnen ve silaha sarılan köylerin yakıldığı askeri raporlarda açıkça belirtilmiştir ve bu raporlar Genelkurmay tarafından yayınlanmıştır.

Evet, özellikle 1938'deki II. Dersim harekatı sırasında "bazı suçsuz insanların" öldüğü doğrudur, ancak bu ölümlerin "katliam" ve "kıyım" boyutunda çok fazla miktarda olduğu ve ölümlerin bir kısmının "zehirli gaz" kullanımından kaynaklandığı iddiası yalandır. Çünkü hem Türkiye'nin o tarihlerde zehirli gaz üretimi yoktur, hem de yabancı ülkelerden henüz zehirli gaz alınmamaktadır.

Harekât sırasında Tunceli'ye iki yıl içinde toplam 480 km yol yapılmıştır. Bu yollar sayesinde Dersim Türkiye'ye bağlanarak ticarete açılmıştır. Neşit Hakkı'nın değimiyle, "azametli binalar", hükümet konakları, köprüler, kışlalar inşa edilmiştir, köylüye toprak dağıtılmıştır. Bu yatırımlarla köylü, aşiret hayatından uzaklaşıp "vatandaş" olmaya başlamıştır. O günlerde Elazığ'da yatılı bölge okulu olarak hizmete giren Kız Ensti-

tüsü'nde Elazığ, Tuceli ve Bingöl köylerinden getirilen kız öğrenciler yetiştirilmiştir.

•Dersim harekâtı ve harekât sırasındaki ölümler değerlendirilirken, Dersim'de çok geniş çaplı bir isyan olduğu gerçeği asla unutulmamalıdır.

•Genç Türkiye Cumhuriyeti'nin, içerde Dersim İsyanı'nın patlak verdiği günlerde, dışarıda da Hatay ve Boğazlar sorunuyla uğraştığı asla unutulmamalıdır.

•Dersim harekâtı sırasında yaşanan ölümlerin en büyük sorumlusunun, Dersim halkını kandırarak genç Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı kışkırtan Seyit Rıza ve Alişer gibi aşiret reisleri olduğu asla unutulmamalıdır.


Seyit Rıza

•Dersim İsyanı başladığında Cumhuriyet hükümetinin derhal silaha sarılıp isyancıların üzerine saldırmak yerine, önce ekonomik, kültürel, siyasi çözümlere başvurduğu ve bölgenin önde gelen aşiret reisleriyle görüşmeler yaparak onları ikna etmeye çalıştığı, asla unutulmamalıdır.

•Harekât öncesinde bölge halkına "uyarı bildirileri" atılarak, isyancıların yanında yer almamalarının istendiği asla unutulmamalıdır.

•Bütün bunlara karşın Dersim aşiretlerinin ele başlarının; kanla, ateşle, göz yaşıyla, yokluk ve yoksulluk içinde olağanüstü bir mücadeleyle kurulan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı silaha sarılmaları üzerine hükümetin Dersim'e askeri harekât düzenlediği asla unutulmamalıdır.

..ölümlerin en büyük sorumlusunun, Dersim halkını kandırarak genç Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı kışkırtan Seyit Rıza ve Alişer gibi aşiret reisleri olduğu asla unutulmamalıdır.

Özetle, 1937-1938'de Dersim'de Cumhuriyete meydan okuyan silahlı bir güç vardır.

Resmi kayıtlara göre, 4 Ekim 1937 tarihine kadar Tunceli'den 4076 tüfek, Erzincan'dan 786 tüfek ve Bingöl'den 126 tüfek olmak üzere

toplam 4991 tüfek toplanmıştır. Silah arama çalışmaları bundan sonra da devam ettirildiğine göre bütün harekât boyunca toplanan tüfek sayısı 5 binin üzerindedir. Nitekim, Millet Meclisi'nin 7 Temmuz 1939 tarihli toplantısında Dahiliye Vekili Faik Öztrak, "Dersim mıntıkasından şimdiye kadar toplanan silahların adedi 14.593'tür. Bu silahların hepsi son sistemdir" demiştir.

Ayrıca ölümler de tek taraflı değildir. İsyancıların, karakolları, kışlaları basıp, Türk askerlerini öldürdüğünü daha önce anlatmıştık.

İngiltere Dışişleri Bakanlığı gizli belgeleri arasında bulunan 22 Mayıs 1937 tarihli bir belgede,"Sayılarının 1500'ün üstünde olduğu söylenen Kürt asilerinin Türk kuvvetlerine ciddi kayıplar verdirmeye devam ettiği ve ellerine düşen subayların vücutlarını vahşice parçaladıkları" söylenmektedir. Dahası, Ağrı İsyanı önderi Huske Telli, kendi ailesini kendi elleriyle kurşuna dizmiştir. Garo Sasuni, "Hayrenik dergisi"nin Kasım 1929 sayısında yayımladığı, 1969'da Beyrut'ta, 1986'da Stokholm'de Türkçe olarak basılan "Kürt Ulusal Hareketleri" kitabında bu gerçek çok açık bir şekilde ifade edilmiştir.

"Türkiye Cumhuriyeti Dersim'de katliam yaptı!" yalanının temel kaynağı, Koçgiri ve Dersim İsyanı'nın elebaşlarından **Baytar Nuri Dersimi'dir.**

Özakıncı'nın belirttiği gibi, Ağrı İsyanı bastırıldıktan sonra, Türk ordusu, Ağrı tepelerinde öldürülmüş kadın ve çocuk cesetleriyle karşılaşmış, fakat isyancılar, bütün dünyaya "Türk ordusu kadınlarımızı çocuklarımızı öldürdü!" propagandası yapmışlardır.

19. yüzyıldan bugüne; **Şeyh Hasanlı aşiretlerinin Osmanlı madencilerini kadın çoluk çocuk demeden katletmesinden, Huske Telli'nin Ağrı İsyan'nda kendi ailesini yok etmesine ve PKK elebaşı "bebek katili" Abdullah Öcalan'ın 1983 sonrasında 30.000 Mehmetçiği şehit etmesine kadar,** tarihte birçok "aşiret kıyımı", birçok "Kürtçü vahşet" örneği vardır.

"Türkiye Cumhuriyeti Dersim'de katliam yaptı!" yalanının temel kaynağı, Kürt Teali Cemiyeti üyesi, Koçgiri ve Dersim İsyanı'nın elebaşlarından Baytar Nuri Dersimi'dir. Baytar Nuri "Kürdistan Tarihinde Dersim" adlı anılarında, "Cumhuriyet ve Türk düşmanlığının" ve "ateşli Kürtçülüğünün" etkisiyle olsa gerek, olayları iyice abartarak, adeta biri bin yaparak anlatmıştır.


Nuri Dersimi

Şu satırlar ona aittir:

"Türkler Tujik dağı eteklerini tamamen işgal etmiş ve buralarda ellerine geçen Kürt halkını merhametsizce öldürmüşlerdi. Tujik dağı eteklerinden İksor vadisindeki büyük mağaralara sığınmış olan binlerce çocuk, kadın ve kızlar, bu mağaraların menfezleri -Genelkurmay'ın emir ve murakabesi altında- çimento ile kapattırılmak suretiyle mahvedilmişlerdi. (…)" İşte Dersim isyancısı Baytar Nuri'nin ruh hali!

Şu satırlar da ona aittir:

"İntikam! İntikam! İntikam! İntikam!İntikam!.. Kürt namusuna sürülen lekeyi temizlemek için.İntikam!.. Süngülenen yüz binlerce Kürt evladının feryadını dindirmek için. İntikam!.. Girdaplara atılan, ateşlerde yakılan gelin ve kızlarımızın Kürdistan afakında uğuldayan iniltilerini teskin için. İntikam!..

Darağaçlarının altında ölümü kahramanca selamlayan, 'Yaşasın hür ve müstakil Kürdistan' diye haykırarak şahadet tacını giyen binlerce vatan kurbanlarının gayelerini tahakkuk ettirmek için. İntikam!.. "

Kendinden geçmiş, cezbeye tutulmuş bir meczup misali "intikam!... intikam!.." diye bağırarak Türklere "kin" ve "nefret" kusan Baytar Nuri, aktivist bir Kürtçü olarak kaleme aldığı "Kürdistan Tarihinde Dersim" adlı kitabında hayal gücünü de kullanarak gerçekleri alt üst etmiştir. İşte onun alt üst ettiği gerçekler, bizim Cumhuriyet tarihi yalancılarına kaynak olmuştur... •

sinanmeydan@butundunya.com.tr



YURDUMUN TOPRAĞI TEMİZDİR

Kral Edward İstanbul'a geldiğinde, yatından bir motora binerek Dolmabahçe Sarayı'na yanaştı. Atatürk rıhtımda onu bekliyordu. Deniz dalgalı idi. Kralın bindiği motor, inip çıkıyordu. İmparator rıhtıma çıkmak istediği bir sırada, eli yere değerek tozlandı. O sırada Atatürk elini uzatmış bulunuyordu. Bunu gören Kral bir mendille elini silmek istediği zaman Atatürk:

"Yurdumun toprağı temizdir, elinizi kirletmez." diyerek Kralı elinden tutup rıhtıma çıkardı.



Hazırlayan: BİRSEN ERKUTUN

1-Fenerbahçe spor kulübünün kurucusu kimdir?
a-Şükrü Saraçoğlu
b-Faruk Ilgaz
c-Ziya Songülen
d-Aziz Yıldırım

2-Türkiye'de üretilen ilk uçağın adı nedir?
a-Anadolu
b-Vecihi
c-Ata
d-Türksat

3-Yüz ölçümü bakımından dünyanın en geniş ülkesi hangisidir?
a-Rusya
b-Çin
c-A.B.D.
d-İran

4-En kısa görev yapan Cumhurbaşkanımız kimdir?
a-Süleyman Demirel
b-Celal Bayar
c-Kenan Evren
d-Turgut Özal

5-Hokka hangi sanat dalında kullanılan bir araçtır?
a-Sfenks
b-Hat
c-Mozaik
d-Çini

6-Anadolu'da ilk Türk beyliklerinin kurulması hangi savaşın sonucunda olmuştur?
a-Malazgirt
b-Çaldıran
c-Niğbolu
d-I.Haçlı Seferi

7-Kadınların makyaj malzemesi olarak kullandığı rujun kelime anlamı nedir?
a-Boya
b-Dudak
c-Kırmızı
d-Günbatımı

8-Gazlı içeceklerde kullanılan gaz hangisidir?
a-Karbondioksit
b-Hidrojen
c-Oksijen
d-Azot

9-Sadece iki ilçeye sahip olan il hangisidir?
a-Tekirdağ
b-Ankara
c-Bayburt
d-Erzincan

10-Elektrik devresinde, devreden geçen akım birimine verilen isim hangisidir?
a-Voltaj
b-Akü
c-Watt
d-Amper

11-İstavrit balığının küçüğüne ne ad verilir?
a-Karides
b-Kraça
c-Gümüş
d-Hamsi

12-Yel değirmenleriyle savaşan roman kahramanının adı nedir?
a-Robin Hood
b-Graham Bell
c-Don Kişot
d-Deli Dumrul

13-Türk sinemasının "altın çocuk" lakaplı aktörü kimdir?
a-Göksel Arsoy
b-Çağan Irmak
c-Yılmaz Güney
d-Ayhan Işık

14-Gayda, hangi ülkenin milli çalgısıdır?
a-Almanya b-İspanya
c-Rusya d-İskoçya

15-Türk Boğazları'ndan gemilerin duraksız geçişi, hangi anlaşma çerçevesinde düzenlenmiştir?
a-Lozan b-Montrö
c-Sevr d-Ankara

16-Satrançta at hangi harfte oynar?
a-T b-U
c-L d-I

17-Amadeus hangi bestekarın ilk adıdır?
a-Beethoven b-Vivaldi
c-Chopin d-Mozart

18-Gövdesi dikenlerle kaplı böcekçil memeli hayvan hangisidir?
a-Kaplumbağa
b-Kirpi
c-Deniz Kestanesi
d-Köstebek

Yanıtlar: 152. sayfada

Konur Ertop





Burhan Felek ile Bir Zamanlar Üsküdar'da

Burhan Felek'in "Hayal Belde Üsküdar" kitabı, İstanbul'un büyük bir semtini, 20. yüzyıl başındaki görünümüyle canlandırmaktadır.

Semtin tarihsel dokusunu, camilerini, tekkelerini, türbelerini, mezarlıklarını, hamamlarını, çeşmelerini, saraylarını, köşklerini, konaklarını, okullarını, kışlalarını, gezi yerlerini İ. H. Konyalı'nın 1000 sayfalık "Üsküdar Tarihi" kitabında buluruz. Üsküdarlı Hoca Ali Rıza, yaşadığı semtin geçmiş zamandaki görüntülerini tablolarıyla geleceğe taşımıştı. Yahya Kemal'in "İstanbul'un Fethini Gören Üsküdar", "Üsküdar'ın Dost Işıkları", "Ziyaret", "Atik Valde'den İnen Sokakta", "Hayal Şehir" şiirlerinin esin kaynağı hep Üsküdar'dır. Burhan Felek, kitabına ad koyarken bu sonuncu şiiri düşünmüş. Göz alıcı Selimiye'ye komşu olan küçücük İhsaniye mahallesinde doğmuş, büyümüş bir Üsküdarlı o. Usta bir gazeteci, deneyimli bir spor yöneticisi. 1900-1920 yıllarında bu çevrede tanık olduğu yaşamı anlatıyor:

"İlk, orta, lise tahsilimi oradaki mekteplerde yaptım. İstanbul'un bizim yakadan görünen 41 minareli emsalsiz silüetini, yıllarca oradan seyretmiş, oranın kaldırımlarını aşındırdım. Dilimi orada öğrendim. Şiire kabiliyetimi orada geliştirdim. Ortaoyunu, taklit, Karagöz gibi milli temaşa kültürünü orada topladım. Musikiye kulağım orada alıştı. Hattâ gençliğimde, bıçkınlık hevesim orada doğmuştu..."

"Fakirlere yardım, zayıfları himaye, taşkınları terbiye ederlerdi ve bir mahalle müstakil bir toplum olarak kendi işini kendisi halledebilirdi."

Mahalle erkeklerinin bir araya geldiği yer, Çiçekçi Kahvesi...

Yazarımız, mahalesinde yaşayanların soyunu sopunu, adlarını sanlarını uzun uzun sıralıyor. Nasıl insanlarmış bunlar: "Fakirlere yardım, zayıfları himaye, taşkınları terbiye ederlerdi ve bir mahalle müstakil bir toplum olarak kendi işini kendisi halledebilirdi."

Ardından günümüzle ilgili bir karşılaştırmaya sıra geliyor: "Ya şimdiki insanlar! Üç dört gömlek aşağı aile ismini sayabilir misiniz? İyi mi oldu acaba? İpi kopmuş tespihe döndük..."

İhsaniyeli komşulardan biri, şair Talat Bey. Meslekdaşlarının pek çoğu gibi, akşamcıymış! Yazar bu konuda şunları anlatıyor:



Üsküdar çevresinde geçmişten izler taşıyan bir sokak

"Babam da elli-elli beş yaşına kadar akşamcılık etmişti. Ve mutlaka Şair Talat Bey'le buluşurlardı. Ya Talat Bey bize gelir, ya babam onlara giderdi. Talat Bey uzunca zaman annesi ile bekâr yaşamıştı. Bu akşamcılıklara beni de alırlardı. Ve bazı mezelerden ben de çimlenirdim. Buna rağmen ben ağzıma, bilhassa rakı koymadım ve içki içmedim."



Bir Üsküdar sokağı ve "dolmuş"

Böyle söylemesine karşılık yazarın bir yerde, bir nedenle içkiden hoşgörü ile söz ettiği de görülmektedir. "Bir müzik ocağı" olan Üsküdar'da, bir Karantinacı İsmail Bey varmış. Davudi sesiyle şarkı söyler, besteler yaparmış, içkiye de düşkünmüş. Felek ondan kitabında şöyle söz ediyor:

"Eserlerini çoğu zaman kadeh önünde kemale getirirdi. İçkinin varsa eğer bir hayrı o da sarhoş sanatkârlarımızın eser yaratmalarna, onları perdahlamaya yardım etmiş olmasıdır. Güzellikler tanrısı bunu, onun günahına denk tutup takas etse 'ne eksilir deryayı rahmetinden?' "

Hemşehrisi içkisever, tatlı dilli Talat Bey'in Burhan Felek üzerinde derin etkisi olmuş:

"Sohbetlerimizin edasında eğer bir renk varsa, küçük yaşta, onun sohbetlerine benim de dahi oluşumun nimetidir."

Talat Bey, çok kolay şiir yazarmış. Ancak bütün yazdıkları birden, yok olup gitmiş:

"1917 senesi mahallemizde çıkan bir yangında, bütün ömründe biriktirdiği para ile yaptırdığı dört katlı evinin, bir rüzgârlı havada, güpegündüz yandığı sırada, üst kattaki küçük odasında bulunan eserlerini kurtamak mümkün olmadı. Bu yangın Talat Bey'i manen ve maddeten yıktı."

Konuşurken karşısındakileri ağzına baktıran, söyleşi ustası Mahmut Baler de Felek'in İhsaniye'den komşusudur: "Hepimizin fıkra repertuvarımız vardır. Bal Mahmut'unki en zenginidir. Bal Mahmut fıkra anlatmaz, fıkra oynar. (...) Mahmut eğlendirirse, beraber eğlendiği zaman eğlendirir ve sipariş üzerine de asla tuhaflık edemez. Çünkü Mahmut tuhaf değil, hoşsohbet bir keyif, bir zevk ve neşe adamıdır. Çalar, okur, söylerse eğlenir. Siz de onun meclisinde bulunabilecek seviye

ve kıvamda iseniz eğlenirsiniz." Mahallenin kalbi, Çiçekçi Kahvesi'dir. Orada bir araya gelenleri, o insanların birbirleriyle ilişkilerini, orada konuşulanları anlatan yazar, Türkiye'nin toplumsal değişimiyle ilgili görüşlerini açıklarken de oradaki gözlemlerinden yararlanmaktadır:

"Orası adeta bir kulüptü. Geçmiş zaman ama, bütün bu zevat, memleketin münevver sınıfını oluştururdu. Ve o devirde, fakir zengin, âlim cahil, birbirleriyle münasebette bulunurlar, bir çatı altında rahatça toplanabilirdi.

Size acı bir şey söyleyeyim: Meşrutiyet gelip de memlekette İttihatçılık-İtilafçılık cereyanları başlayınca bu kahvelerin, bu sohbetlerin tadı kaçtı. Daha önce birbirinin canciğer dostu olanlar, birbirlerine küserek, hiç değilse kahvedeki samimi sohbetlerini ihmal edecek hale geldiler. Ben, politikanın buruk tadını daha o zamanda bu yüzden anlamış, acısını tatmışımdır."

Kentin başka yerlerinde olduğu gibi Üsküdar'daki semt bostanları da sebze, meyve yetiştirildiği kadar çevre insanlarının gidip gelme, oturup eğlenme alanları olmuştur. Geniş ilgi gören bostanlardan biri Rumi Mehmet Paşa Camisi ile Şemsipaşa Meydanı arasında yer alıyormuş. Çevrenin hanımları akşam üzeri buraya gidip birbirleriyle görüşür, yer içer, bostan dolabından akan suların şırıltısını dinlermiş. Tunusbağı yöresi, Hüseyin Paşa'nın bostanı, Çavuşdere bostanları, mahalle aralarında başka bostanlar da böyle toplanm yerleriymiş. Anadolu kıyısının en ünlü bostanları Çengelköyü ve Istavoz bostanlarıymış. "Hayal Belde Üsküdar" kitabında bu konuda ayrıntılar yer alıyor:

"Bu keyif, akşam toplantıları körpe hıyardan başlar, onun devamınca sürer, hıyar bittikten sonra turşular çıkardı. Derken şeftali, arkasından incir yemişleri olur, onlarla da devam ederdi. Bana sorarsanız bu çok rahat bir hava alma âdeti idi ki, bugün artık emsaline pek az tesdüf edilebilir. Şemsipaşa Bostanları'nda, haftada bir-



Üsküdar Salacak İskelesi

kaç defa havalar ısındığı zaman gidip safa sürüp, taze salatalık yemek, hattâ inciri ağacından toplayıp taze ve temiz olarak tatmanın ne büyük bir nimet olduğunu, şimdi bundan mahrum olan bizim hanımlarımız acaba takdir edebilirler mi? Eski hanımların gerçi yüzleri kapalı idi, ama gönülleri ferah idi."

İmparatorluk sona ermek üzereyken okul, iş güç dışında dışında dönemin delikanlılarının nelerle uğraştığı, nasıl vakit geçirdiği de kitapta anlatılmakta. Burhan Felek, günümüzde "köşe yazısı" denilen gazete "fıkra" sı yazıcılığının ünlü temsilcilerindendi. Bir halk gülmecesi türü olan fıkrayı da en güzel anlatan kalem sahiplerindendi. Edebiyat tarihçisi Cevdet Kudret onun anlattığı örneğin Nasrettin

Burhan Felek, günümüzde "köşe yazısı" denilen gazete "fıkra"sı yazıcılığının ünlü temsilcilerindendi.

Hoca fıkralarını bir araya getirmenin ulusal kitaplığımıza önemi bir katkı sağlayacğını söylerdi. Çok genç yaşında kazandığı fıkra anlatma yeteneği, gülmeceden hoşlanması, taklit becerisi onda yetişme döneminde ortaoyununa ilgi oluşturmuştur. Üsküdar'la ilgili anılarında ortaoyunu sanatçısı olarak sahneye çıkışının öyküleri de var:

Arkadaşlarıyla bir ortaoyunu kolu oluşturmuşlar. Bir arkadaşının babasının yalısında gösteri yapacaklarmış. O günkü gazeteden, Meşrutiyetin ilan edildiğini öğrenince oyunu bir yana bırakıp coşku içinde soluğu Küçüksu' da almışlar:



"Küçüksu'ya alamana kayıklarıyla ve üstelik kayığın ucunda hokkabaz düdüğünü öttürerek girince, bütün o ipek feraceli şık güzeller, yaşmaklı saray mensubu hanımlar, çil yavrusu gibi kaçışarak dağıldılar. Biz, 'Yaşasın Hürriyet' diye bağırıyorduk. Herkes bizim bu bağırtımıza hayretle bakıyordu. Küçüksu boşalmış, fakat biz 'Hürriyet'i ilan etmiştik."

Abdülhamit'in upuzun



Üsküdar meydanı (1920)

baskı yıllarının ardından siyasette, basında, sahnede, eğlence. dünyasında çok hareketli bir özgürlük dönemi başlamıştır. O günlerde saraydaki "Mızıka-yı Hümayun"da görevli ortaoyunu sanatçıları Felek'le arkadaşlarını bulmuş, İhsaniye mahallesindeki okula yardım için düzenlenen gösteride hep birlikte sahneye çıkmışlar. Yazarımızın o gösterideki "acem taklidi" pek beğenilmiş, Ünlü güldürü sanatçısı Naşit, "Ulan, kim bu? Bizim göbeğimiz çatladı, bunun kadar forti toplayamadık..." demiş!

Mahallede bir toplu sünnet düğününde de ortaoyununda Kavuklu Hamdi'yle Tavuk Hırsızı İhsan'la birlikte genç Burhan Felek, "Yazıcı" oyununa çıkacak, çok beğenildiği için, "Bize gel, sana iki pay veririz," önerisiyle karşılaşacaktır. Ancak yazarın geleceğinde basın mesleğinin yanı sıra sahne sanatı değil başka bir alan etkili olmuştur.

Bir gün Çiçekçi Kahvesi'nde bir arkadaşı Kuşdili Çayırı'nda Pazar günleri İstanbul'daki İngilizlerin topla "çok heyecanlı bir oyun" oynadıklarını haber vermiş. Böylece gidip ilk kez futbol maçı izlemiş. "Bu oyun beni büyüledi. Bunun hakkında kitaplar aradım, buldum. 1907 tarihinde Üsküdarlı on-on beş arkadaş birlikte 'Anadolu İdman Yurdu' adındaki kulübü kurduk," diye anlatıyor.

Yoksul bir kulübün gelişmesi, federe olması kitapta anlatılan hoş serüvenler arasında. Ünlü gazeteci ilerki yıllarda "Türkiye İdman Cemiyeti"nin kuruluşuna önayak olacak, "Balkan Oyunları"nı kuracak, "Türkiye Olimpiyat Komitesi" başkanlığında, "Beden Terbiyesi Danışma Kurulu" üyeliğinde bulunacaktır. Yazar, eski bir İstanbul semtini, eski zaman adamlarını, o dönemin yaşamını dile getiren kitabını, "İşte böyle aziz okurlarm... Üsküdar başka bir âlemdi. Biz o âlemden bir gezegen gibi geldik geçtik..." diye noktalamaktadır. •

konurertop@butundunya.com.tr

"Bazen küçük şeylerden ne müthiş sonuçlar alındığını gördükçe, içimden küçük şey diye bir kavram olmadığını düşünüyorum."

Bruce Barton

Kim Kimdi?

Geçmişte iz bırakmış insanların yaşam öyküleri çoğunlukla çalkantılarla dolu çocukluk ve gençlik dönemleri ile başlıyor. Onların ortak özellikleri kendi yollarında kararlılıkla yürümeleri. İşte; zorlukların ardından yeniden doğarak zirveye ulaşan bazı ünlüler ve birkaç tümce ile ilginç kısa yaşam öyküleri...

Yazan: SABRİYE AŞIR



Daha çok küçükken askerliğe meraklı bu ciddi öğrencinin Harp Akademisi'nde okuması herhalde bir rastlantı sayılamazdı. Çocuk yaşta babasını kaybetmesi, ailenin geçim sıkıntısı çekmesine neden olduysa da, annesi onun okuması düşüncesinden hiç vazgeçmedi. Her çocukla konuşmaz, çocukların haşin davranışlarına, sapanla taş atma, çelme takma gibi oyunlarına hiç itibar etmezdi. Bu tür oyunlara çağırıldığında, onları nazikçe geri çevirir, sokakta iki eli cebinde ve başı dik yürürdü. Sessiz, kendi halinde, kimi zaman da sıkılgandı. Akıllıydı, komşu çocuklarına ders verirdi. Doğuştan vatan sevgisiyle dolu olduğu da o günlerden belliydi; vatanına ihanet edenlere akıl sır erdiremezdi. Ailesinin gözbebeği olan bu çocuk, bir milletin küllerinden yeniden doğmasına önderlik eden, Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran **Mustafa Kemâl Atatürk** olacak; dünyanın gıptayla baktığı bu lider, milletinin de sonsuza dek gözbebeği haline gelecekti.

Lise birinci sınıfta mektuplaştığı bir kıza yazdığı Nazım Hik-



met şiirleriyle yakalanmasıyla 1941 Şubat'ında tutuklanan ve okuldan uzaklaştıran bu bisikletli çocuk, üç hafta gözetim altında tutulup iki ay hapiste yattığında henüz 16 yaşındaydı. Türkiye'nin hiçbir yerinde okuyamayacağına dair bir belge verilince, eğitim hayatına ara vermek zorunda kaldı. Amcasının kendisinden habersiz katıldığı bir yarışmada kazandığı şiir ikinciliği, belki de hayatındaki dönüm noktalarından birisiydi. Şiir yazmaya devam etti, kitaplar çıkardı. Ancak başı polisle hep derde girdi. Gazetelerde köşe yazarlığı yapmasının yanısıra, romanlar da yazan bu "karamsar aşk şairi", **Atilla İlhan**'dı…



Tiyatrocu bir anne ve babanın çocuğu olan bu küçük kız, babası ölünce eğitimini bırakmak zorunda kaldı. Daha 14'ündeyken çocuk tiyatrosuna girdi. Birçok tiyatroda, sayısız kez sahneye çıktı. Ardından sinemayla tanıştı. Rıfat Ilgaz'ın ünlü eseri Hababam Sınıfı'ndan uyarlanan filmlerdeki müstahdem Hafize Ana rolü ile olduğu kadar, Münir Özkul ile karşılıklı oynadığı filmlerdeki "Anne" rolleriyle de ünlendi. "Uykudan Önce"siyle çocuklara masallar anlattığı televizyon programlarıyla "kuzucukları"nın masalcı teyzesi oldu. Gülen yüzü ve unutulmaz kahkahasıyla akıllara kazınan bu kadın, **Adile Naşit**'ten başkası değildi…



Ortaokul sıralarındayken şiir yazmaya başlayan sarışın ve çilli bu bahriye öğrencisi, öğrenci künye defterine göre 'zeki, ahlâklı, düzensiz, biraz sinirli' idi. Öğrencilik yıllarında askeri disiplin içindeki özensiz davranışları, şiir yazma merakı ve becerisi onu deniz subayı olmaktan uzaklaştırıp edebiyata sanata yönlendirmişti. Yazı ve şiirleri nedeniyle 12 yıldan fazla süre tutuklu kaldı. Sürgün denince akla ilk onun adının gelmesi, uzun süre yurdundan uzaklaşmak zorunda kalmasındandır. O "romantik komünist", Nazım Hikmet'ti…

Marangoz olan babasının, bir dekor işi yaparken oyunculuğa



merak salarak tiyatro ve sinemaya doğru sürüklenmesi, o sıralarda "çift dikiş" bir lise öğrencisi olan bu çocuğun hayatını belirleyecekti. Okulu bıraktıktan sonra iplik fabrikasında çalışan, şoförlük ve işportacılık gibi işler yapan bu küçük çocuk, babasına özenerek tiyatro hayaliyle yanıp tutuştu. Ancak tiyatrodan kazandığı yetmeyince, sinema dünyasına da adım atmak zorunda kaldı. Bir süre köy okullarında ilkokul öğretmenliği de yaptı. Komedi filmleriyle zihinlere kazınırken, bazı sosyal mesaj içerikli filmlerde de rol aldı. Şener Şen, sinemamızın en önemli isimlerinden birisi oldu…

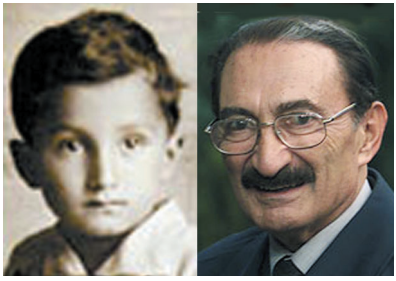


Sanatçı bir çiftin çocuğu olduğundan müziğe doğuştan yetenekli olan bu küçük çocuğun müzikle ilk tanışması piyano öğrenmesiyle oldu. Okul yıllarında dünyada ilgi duyulmaya başlayan rock müziğe yaklaştı. Kız arkadaşlarını etkilemek için dönemin rock yıldızlarının şarkılarını söyledi. Amatör arkadaş gruplarıyla çalışmaya başladı. Babası, oğlunun müzik yapmasına karşı çıkıyordu. Öyle ki, bir grup insanla anlaşarak konserlerde onu yuhalatmıştı. Bunlara rağmen müziği bırakmayan genç adam, 1967'de Altın Mikrofon Yarışması'nda grubu ile birlikte ikinci oldu. Sonrasında plâklar ve yurtdışı turneleriyle müzik kariyeri gittikçe yükseldi. Şarkılarındaki siyasi duruş başına iş de açmış, plağı yasaklanmış, hakkında tutuklama kararı çıkmış ve Almanya'ya gitmişti. Türk vatandaşlığından çıkarılan ve sonra bu davadan beraat eden bu müzisyen, geri dönüp ülkesinde müzik yapmayı sürdüren **Cem Karaca** idi.



Kafkasya göçmeni ailesinin yaşadığı köyde dünyaya gelen bu parlak çocuğa, dönemin aydın çiftçilerinden biri olan ve okumayı çok seven babası okuma alışkanlığını aşıladı; daha küçük yaşlarda dünya klasikleriyle tanıştırdı. Eğitim için köyünden ayrılarak İstanbul'da yaşamaya başlayan liseli genç, bu dönemde futbola ilgi duydu. Okul takımında yer alan genç sporcunun başarılı oyununu izleyen yöneticiler, onu Beşiktaş'ın genç

takımına davet etti. O yıl genç takımın il şampiyonu olmasıyla, bu başarılı genç de takım kaptanlığına yükseldi. İki yıl sonra A takıma alınmış ve hayran olduğu futbolcularla yan yana top koşturmaya başlamıştı. Eğitimine önem veren babasını üzmek pahasına, tutkuyla bağlandığı futboldan yana tercih yaptı. Sekiz yıl Beşiktaş'ta forma giyen sporcu, geçirdiği sakatlık nedeni ile futbolu bırakmak zorunda kaldı. Bundan sonra kulüpte yöneticilik görevlerinde bulunan bu gönül adamı, 16 yıl boyunca başkanlık yapan 'efsane başkan' **Süleyman Seba** idi…



Bir adli tıp profesörü-milletvekili baba ile ressam annenin oğlu bu çocuk, iş yaşamına çevirmenlikle başladı. Kısa süre sonra gazetecilik alanına geçti. Bu arada siyasetle ilgilendi ve milletvekili seçildi. Çalışkanlığı, hitabet gücü ve parti içindeki duruşu ile sivrildi, Cumhuriyet Halk Partisi (CHP)'nin genel başkanı oldu. Dokuz dönem milletvekilliği, beş dönem de başbakanlık yaptı. Başında bulunduğu hükümet tarafından Kıbrıs'a askeri müdahale kararı alındı ve Kıbrıs Harekâtı gerçekleştirildi.

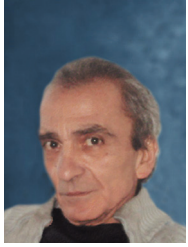
Genel Seçimlerde partisinin aldığı yüzde 41'lik oy ile Cumhuriyet tarihinde sol görüşlü bir partinin kazandığı en yüksek oy oranına ulaştı. Siyasi yasaklı olduğunda, eşi Demokratik Sol Parti'yi kurdu ve yasağının kalkmasından sonra siyasete devam etti.

Hint edebiyatına tutkun bu halk adamı, Atatürkçü ve tam bir laiklik savunucusu **Bülent Ecevit**'ti…



Olanakları kısıtlı bir ailede dünyaya gelen bu küçük kız, konuk olarak gittiği bir film setinde henüz 15 yaşındayken yönetmenin dikkatini çekti. Setine konuk olduğu filmin başrolünü üstlenen genç kız, yeni filmlerle sinemadaki yükselişini sürdürdü. İzleyici tarafından öyle sevilmişti ki, senaryo yazarları onun için öyküler yazdı, yönetmenler filmlerini onun üzerine kurdu; Yeşilçam'ın en önemli kadın oyuncusu oldu. Anlaşma fiyatını yükseltti ve adıyla anılan karar listesini açıkladı. Döneme göre oldukça ağır şartlar olmasına karşın, yapımcılar film yıldızının ünü ve çok sevilmesi karşısında bu 'kanunlara' karşı çıkamadı. Bu alımlı kadın, dünyanın en çok film çeviren kadın oyuncusu oldu. O, sinemanın 'sultan'ı **Türkan Şoray**'dı… •

Mümtaz İdil





1793 yılının sıcak bir Temmuz gününde, alımlı bir kadın, Fransız Devri'minin en ünlü "çocuklarından" Jean Paul Marat'nın kapısını çaldı.

Marat'nın karısı Simone kapıyı açıp da karşısında güzel bir kadın görünce baştan aşağı süzdü. Bakışlarında hafif bir kıskançlık okunuyordu.

"Buyurun," dedi şaşkınlık ve merak içinde.

"Halkın dostu Marat ile görüşmek istiyorum."

"Ne görüşecektiniz acaba?"

"Jirodenler ile ilgili bilgi aktaracağım. Daha çok Caen bölgesine kaçanlarla ilgili..."

"Ne tür bilgi bu? Biraz açmanız mümkün mü?"

Kadın hâlâ kapı ağzında bekliyor, sabırla soruları yanıtlıyordu.

"Caen'e kaçan Jirodenler büyük bir komplo içindeler. Halk düşmanlığı yapıyorlar."

"Bunu nereden biliyorsunuz?..

Affedersiniz, isminiz nedir acaba?"

Kadın ilk soruyu duymazlıktan geldi: "Adım Charlotte Corday..."

Bayan Simone'un kadını Marat ile hemen görüştürmeye niyeti yoktu. İşkillenmişti. Marat'a sorması gerektiğini düşündü.

"Bu saatte olmaz," diye yanıtladı kadını. "Sonra gelin..."

"Ne zaman?"

"Akşama doğru olur mesela..."

Jirodenler, 1789 Fransız Devrimi sırasında eylemde bulunan, 1791 yılında da Yasama Meclisi'nde orta tabakayı temsil eden bir partiydi. Cumhuriyetçiler tarafından pek sevilmiyorlardı. 1792 yılında devrimin ikinci büyük partisi olan Jakobenlerle birleşmişlerdi. 2 Haziran 1793'te Jirodenler tutuklandı ve hapse atıldı. Daha sonra, ekim ayında 21 Jiroden giyotine yollanacaktı.

İşte Charlotte Corday, henüz idam edilmemiş Jirodenlere yakın biriydi. Marat ise, devrimin sayıca küçük ama etkisi büyük Montagnards partisinin üç liderinden biriydi. Diğer ikisi Danton ile Robespierre'di...

Jirodenler ise Marat ve arkadaşlarından nefret ediyordu. Corday'ın tanıştığı Jiroden liderleri, Marat'nın partisi Montagnard'ların ülkenin soyluları için büyük tehlike olduğunu söylüyorlardı. Onlara göre bu tehlikenin başında Marat bulunuyordu ve yok edilmeliydi.



Jean Paul Marat
(Joseph Boze)

Charlotte Corday, 11 Temmuz 1793 günü Paris'e geldi, bir otele yerleşti. İki gün otelden hiç dışarı çıkmadı. Sonunda 13 Temmuz günü dışarı çıktı. Palais Royal semtine uğradı ve büyükçe bir bıçak satın aldı. Bıçağı eteğinin altına saklayan Corday, doğruca Marat'ın evine gitti ve kapıyı çaldı. Marat'ı görebilseydi, oracıkta öldürecekti, ama Bayan Simone'un ondan hoşlanmamış olması, işi

bozmuştu. En azından geciktirmişti. Akşamüzeri tekrar uğrayacak ve amacını mutlaka yerine getirecekti. Charlotte Corday çok kararlı idi. Akşamüzeri eteğinin altına gizlediği bıçakla beraber yeniden Marat'nın kapısını çaldı. Bu kez onu kapıda bekletmeden, içeri aldılar. Marat, o sırada odasında küvetin içine uzanmış, bir yandan da yanındaki sehpada çalışıyordu. Hizmetçi, Charlotte'a, "Beyefendi banyo yapıyor biraz bekleteceğim," dedi. Charlotte omuzlarını silkerek, "Beyefendi için sakınca yoksa, benim için de sorun değil," diye yanıtladı.

Marat, köpükler içindeki haline şöyle bir baktıktan sonra,

"İstiyorsa girsin," dedi ve çalışmasına devam etti. Corday ve Marat odada yalnız kalmışlardı. Birkaç dakika sonra odadan gelen müthiş bir çığlık Simone'u sarstı. Marat, "Simone!.. Simone!.." diye bağırıyordu.

Simone ve evdeki hizmetçiler hızla odaya girdiklerinde, Charlotte'u elinde kanlı bıçakla Marat'ın yere yığılmış çırılçıplak bedenin yanında buldular. Marat, aldığı yaralar nedeniyle hemen oracıkta ölmüştü.



Marat'ın Charlotte Corday tarafından öldürüşü
(Paul Jacques-Aime Baudry)

Marat benden Caen'a ulaşan tüm Jirodenlerin adını vermemi istedi. Hepsini giyotine göndereceğini haykırdı. Çok sinirlendim...

Corday, 17 Temmuz 1793'te devrim mahkemesine çıktığında şunları söyleyecekti:

"Marat benden Caen'a ulaşan tüm Jirodenlerin adını vermemi istedi.



Charlotte Corday hücresindeki sorguda
(M.F. Thomas)

Hepsini giyotine göndereceğini haykırdı. Çok sinirlendim. Ona Jirodenlerin ülkeye yararlı kişiler olduğunu anlatmaya çalıştım, ama dinlemedi."

Bu savunma Charlotte Corday'ın giyotine gitmesine engel olamadı. 25 yaşındaki bu Jiroden sempatizanı kadından geriye, mahkemede iken çizilen Versailles Müzesi'ndeki tablosu kaldı. •

mumtazidil@butundunya.com.tr

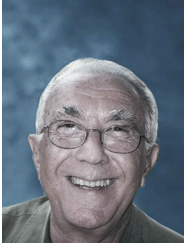
ADAM KÖPEK VE CENNET

Adam ve hayattaki tek arkadaşı olan köpeği, bir kazada birlikte ölmüşlerdi. Gökyüzünde bahçe kapısında beyazlar içinde bir kadın gördüler.
Adam, sordu: "Burası neresi?" "Cennet" diye cevap verdiler.
Adam "Harika, çok susamıştım, biraz su verir misiniz?" diye sordu.
"Tabii efendim buyurun. Yalnız köpek giremez. Hayvanlara yasak burası."
Adam "Hayır ondan ayrılamam" diyerek köpeğiyle yürümeye başladı.
Sonra, çamurlu bir yolda yoksul görünümlü bir dedeyle karşılaştılar.
Adam "Affedersiniz bana biraz su verir misiniz?" diye sordu.
Dede "İçeri gel" dedi, "Hemen sağda bir çeşme var"
"Peki arkadaşım da benimle gelebilir mi?"
"Tabii... Çeşmenin yanında köpeğin de su içeceği bir kâse bulacaksın."
Adam sevinerek sordu: "Burası neresi?"
Dede "Cennet..." diye yanıtladı.
"Nasıl olur, biraz önceki muhteşem yerin de cennet olduğunu söylediler."
"Orası cehennem."
"Ama adınızı kullanıp, insanları kandırıyorlar. Kızmıyor musunuz?"
Dede gülümsedi: "Kızmıyoruz, çünkü onlar kendi çıkarı için en iyi arkadaşını yarı yolda bırakanları cennetten uzak tutuyorlar."



TIP DÜNYASINDAN KISA KISA

Prof. Dr. Yürük İyriboz



BALIĞIN FAYDALARI



Haftada 3 öğün balık yemek barsak poliplerini önler.



BÖBREK YETMEZLİĞİ

Virüslere yönelik ilaçlar kolesterol düşürücülerle beraber alınırsa kasları eriterek böbrek yetmezliğine neden olabilir.



TARÇIN KÜRÜ

Hergün yenen bir miktar tarçın erken bunamayı önler



BUNAMA VE UYKUSUZLUK

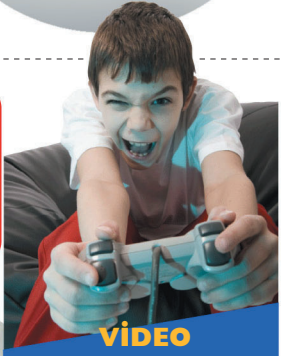
İleri yaşlardaki uyku sorunları erken bunama işareti olabilir.



SODALI İÇECEKLER

Kalorisi az sodalı içecekler kilo kaybettirir ancak kalp krizi ve inme riskini artırır.

Agresif, sinirli ebeveynlerin cocukları büyüklerini taklit ederek aynı davranış şeklini geliştirirler.



VİDEO OYUNLARI

Video oyunlarına uzun süre ayırmaları çocukların saldırgan kişilikli ve dikkatsiz olmalarına yol açar



SOSYAL İLİŞKİLER

Ülke sorunlarının tartışıldığı insani ilişkiler hafıza kaybını önlemekte yararlıdır

Yoksul ülkelerdeki depresyon oranı zengin ülkelere göre çok daha azdır.

İzmir Karşıyaka'da
yakın tarihimize ışık tutan bir müze

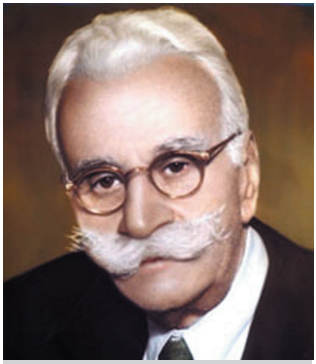
Hamza Rüstem Fotograf Evi

Yazan: BÜLENT GÜZEY
Hamza Rüstem Fotograf Evi Müdürü

Girit'in Kandiye kentinde 1890 yılında kurulan bir fotografhane, dönemin fotograf çekimi ve basımı teknolojisi ürünü fotograf makineleri ve o makinelerin ürünü tarihsel fotograflarla bugün İzmir'in Karşıyaka'sında, "yakın dün"ü elle tutulurcasına bir somutlukla, kendine özgü bir müzede sergiliyor. "Karşıyaka Belediyesi Hamza Rüstem Fotograf Evi" adıyla bir yıl, bir ay önce açılan müzede, 1890'lı yılların bir fotografhanesinde bulunan karanlık oda malzemeleri, aydınlatma düzenekleri ve çeşitli teknolojiler içeren fotograf makineleri yanısıra, 1920'ler İzmir'inin toplumsal ve kentsel yaşamını yansıtan fotograflar da sergileniyor.



İzmirliler, "Fotograf Müzesi"nin taşıdığı "Hamza Rüstem" adına da dikkat çekiyorlar ve kendisiyle gurur duyduklarını söylüyorlar. "Hamza Rüstem de başlı başına bir tarihtir" diyorlar.



Hamza Rüstem
1872-1971

Üç Padişah, yedi Cumhurbaşkanı görmüş Hamza Rüstem. Başta Atatürk olmak üzere, pek çok devlet adamının, sanatçı ve sporcunun fotograflarını çekmiş, ustalar yetiştirmiş ve yüz yaşına bir yıl kala, 1971 yılında ölünceye değin, fotograf çekmeyi sürdürmüş. Fakat onun "hayatını tarih" yapan olaylar, bunlardan çok daha değişik olaylarmış. O olayları sıralayalım şimdi:

- Hamza Rüstem 1872 yılında Girit'in Kandiye kentinde doğdu. Arapça, Farsça, Fransızca ve İngilizce özel dersler aldı.
- Bursa Işıklar Askeri Lisesi'ni bitirdi.
- İstanbul Askeri Mühendislik Okulu'nda (Mühendishane –i Berri-i Hümayun) makine mühendisliği eğitimine başladı.
- 1,5 yıllık eğitimini tamamladığı 1895 yılında, Jön Türk Hareketi ile ilgili ele geçen yazışma belgeler ve sürdürdüğü çalışmaları nedeniyle tutuklandı. Hakkında Fizan'a sürgün cezası verildi.
- Aldığı cezanın anlamı, Başkent İstanbul'dan uzaklaştırılacak, İstanbul dışında öldürülecekti.
- Ancak yönetimdeki Jöntürk Hareketi destekçisi bakanların yardımıyla İzmir üzerinden, Girit'e kaçırıldı.
- Girit'e geldiğinde hiçbir şeyi yoktu. Ailesi 1890 mübadelesiyle Uşak'a yerleştiği için Kandiye'de yalnızdı.
- Ticarete yatkın olduğu ve yabancı dil bildiği için İngiliz Kampı'nın önünde seyyar satıcılık yapmaya başladı.

Kampta fotoğraf çekmeye gelen, Behaeddin Bey'in dikkatini çekti.



Hamza Rüstem'in müzede bulunan heykeli


Müze'nin ana salonu

Jöntürk olan ve İstanbul'dan tanıdığı Rahmizade Behaeddin Bediz'in fotoğraf stüdyosunda çıraklığa başladı. Hamza Rüstem fotografçılık ve ticaret eğitimini Behaeddin Bey'den aldı.

Behaeddin Bey kırtasiyecilik ve fotografçılık yaparak Girit'te yaşayan bir aydındı. Çırağı Hamza Rüstem'i çok beğenmiş, onun başarılı bir fotografçı ve işadamı olacağına inandığı için fotografhanesini ona devretti.

Hamza Rüstem Kandiye'deki fotoğrafhaneyi devralınca adını "Behaeddin Fotografhanesi Sahibi Hamza Rüstem" olarak değiştirdi. Hamza Rüstem 1925 yılına kadar Girit'te fotografçılığa devam etti.

Evlenme çağı gelince Hamza Rüstem, Uşak'ta yaşayan babasına bir fotografını göndererek evlenmek istediğini belirtti. Babası Hanya doğumlu Zehra Hanım'ı uygun bularak, bir fotografını oğluna yolladı. İki taraf ta evlenmeyi isteyince Zehra Hanım Girit'e gitti ve Hamza Rüstem'le evlendi.

1925 yılında Hamza Rüstem ve ailesi mübadil olarak İzmir'e geldi. Beraberinde çalışma arkadaşlarını, makinelerini ve malzemelerini de getirmişti. Fotografhane de mübadil olmuştu.

İşyeri olarak kuruluşun bugün de çalışmasını sürdürdüğü Emirler Çarşısı'nda (Hamza Rüstem Pasajı) yanyana dört dükkan kiraladı.

Zemin katta olan bu dükkanlarda toptan ve perakende olarak fotograf malzemeleri, fotograf makinaları ve

Hamza Rüstem fotografçılık ve ticaret eğitimini bir Jöntürk olan Behaeddin Bey'den aldı.

eczalarının ticaretini yaptı.

■ Fotografhane için pasajın teras katını kiraladı. Burası stüdyo, karanlık odalar, çalışma ofisi ve müşteri kabul salonu olarak düzenlenmişti.

■ O dönemde stüdyo çekimlerinde gün ışığından yararlanılmaktaydı. Stüdyo bölümünün çatısı ve bir tarafı demir konstrüksiyon üzerine yerleştirilmiş camlardan oluşmakta idi. Işık denetimi tavana ve yan tarafa çekilmiş teller üzerinde hareketleri denetlenen ipek perdelerle sağlanmaktaydı.


Müze'den bir köşe

■ 1936 yılında elektrik ışığında fotoğraf çekimine başlanınca stüdyo zemin kata taşındı.

■ 1931 yılında Behaeddin Bey, İzmir'de İkinci Beyler sokağında Resne Fotografhanesi'ni, açtı. Hamza Rüstem o güne kadar bir saygı göstergesi olarak sürdürdüğü "Behaeddin Fotoğrafhanesi Sahibi Hamza Rüstem" adını değiştirip, işini "Hamza Rüstem Fotografhanesi" adıyla sürdürdü.


Cam negatifler

■ Kurulduğu günden 1959 yılına kadar ara vermeden İzmir Fuarı'na katılan fotoğrafhanenin pavyonu fotoğrafçılık alanındaki yenilikleri sergileyip, uygulayan ve fotograf malzemelerinin satışı yapılan bir yer oldu.

■ "6 dakikada 6 muhtelif poz" sloganı ile bol ışıklı bir kabinde fes, gözlük , nargile, telefon, şapka v.b. aksesuarlar kullanılarak ziyaretçilerin fotoğrafları çekilir, 5-6 dakika içinde teslim edilirdi. Bu dönemde çekilen fotograflar birçok ailenin fotograf albümünde bulunmakta ve o günleri belgelemektedir.

■ Hamza Rüstem Fotografhanesi İzmir tarihini de belgeleyen bir kuruluştu. Atatürk, İsmet İnönü, İran Şahı, Afgan Kralı gibi İzmir'e gelen tüm devlet adamlarının fotografları bu fotografhanede çekildi.

■ Önemli olaylar ve İzmir belgelendi. Ayrıca Hamza Rüstem 16 mm si-

nema kamerasıyla Kemeraltı Caddesi' nde düzenlenen 9 Eylül Kutlamaları'nda birçok belge filmi çekmişti.

- İzmir görüntüleri, manzara, tarihi mekanlar, İzmir Fuarı'na ait görüntülerden hazırlanan foto-kartların tüm Türkiye ve yurtdışına dağıtımı sağlandı.
- Hamza Rüstem Fotografhanesi, 1897 yılından bugüne, yüzyıllık deneyimi ve modern teknolojiye yatkınlığıyla, tarihsel ve kültürel bir mirasın sorumluluğunu ve sürekliliğini, Hamza Rüstem Limited Şirketi olarak oğlu Mert Rüstem yönetiminde sürdürmektedir.
- Karşıyaka Belediyesi Hamza Rüstem Fotograf Evi'ndeki tarihsel fotograflar ve fotografhanede 1890 yılından buyana kullanılan tüm fotograf makineleri, Hamza Rüstem'in oğlu Mert Rüstem tarafından bağışlanmıştı. •



Müze'de sergilenen hiç bir yerde yayımlanmamış bir Atatürk resmi

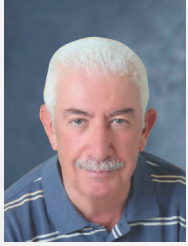


GENÇLİK NEDİR?

"Gençlik bir hayat devresi değil, bir akıl halidir.
Yıllar cildi buruşturabilir, ancak
heyecanların bitişiyle ruh buruşur.
İnsan kendine olan güveni kadar genç,
Kuşkusu kadar yaşlı,
Cesareti kadar genç,
Korkuları kadar yaşlı,
Umudu kadar genç,
Bezginliği kadar yaşlıdır.
Hiç kimse fazla yaşamış olmakla yaşlanmaz.
İnsanları yaşlandıran, ideallerinin bitmesidir.
Kalbi sevdikçe, neşe duydukça, güzellikleri fark ettikçe,
beyni yeni şeyler keşfettikçe, herkes gençtir.
İnsanlar yaşadıkça yaşlandıklarını sanırlar,
Halbuki yaşamadıkça yaşlanırlar.
İnsan, yaşlı olmaya karar verdiği gün yaşlanır."

Gönderi: ÜSTÜN KÜSEFOĞLU

Bekir Özgen



Ana Düş Bayram

Çocukluğumda çok çok öykü, masal dinledim. Son yıllarda anam, benim yetişmemi mi bekledi, yoksa öyküsü mü bitti, ne olduğunu anlayamadım ama çok değişti.

Obetikçi, yalvaç kadın gitti, yerine ağıtçı biri geldi oturdu. Artık anlatmıyor, yakınıyor. Gördüğü düşlerle dertleniyor.

Geçenlerde gelip yanıma oturdu. "Kölesi olduğum yavrum," dedi. "Gecenin köründe herkes uykudayken, ben, arsız bir karabasana tutsak düşüyor, korkuyla uyanıyorum. Bakıyorum ki, daha gece lambaları sönmemiş, başlıyorum, 'Şu anda, kim bilir kaç hasta, acılar çekiyor, kaç ana, doğum sancılarıyla kıvranıyor, kaç yaralı, sağından soluna dönemiyordur,' diyerek

bir bir kafamdan geçirmeye. Onların derdi benim oluyor, içimi kavuruyor.”

Eli yanaklarına gitti, gözünün yaşını sildi yeniyle. Benim de üzüldüğümü görünce:

“Nedense, ben böyle oldum işte. Kötü düşler görüyorum hep,” diye sızlandı.

**

Şeker bayramından tam üç gün önceydi. Yine sabaha karşı uyanmış, bir daha da uyku tutmamış olmalı ki, utana sıkıla yanıma yanaştı. Başucuma ilişti.

“Hayrola anacığım, sabahın köründe ne işin var burada? Yine mi o?” diye sordum.

“Ne yapayım kölesi olduğum yavrum. Ben kaçıyorum o lanet kovalıyor. Elinden bir türlü kurtulamıyorum.”

“Bu kez ne oldu, anacığım? Çok mu kötüydü?”

‘Şimdi bir umut arıyor, nerede bulacağınızı bilmiyorsunuz,’ diye çemkiriyorlar. Sonra da bana dönüp ‘Kalk hele. Tut onların ellerinden. **Sen nine değil misin?’ diye soruyorlar.**

“Sorma!” diye içlendi.

“Babalar...” dedi. “Babanın arkadaşları. Görseydin şaşardın. Tümünün de yüzlerinden düşen bin parçaydı. Gözleri öne çıkmış, endişeli, tedirgin bakıyorlardı. Utanmasalar ağlayacaklardı ama onlar baba, ağlayamazlardı ki. Sırtlarını güneşe dönmüş oturuyorlardı, utanmışlardı besbelli. Gidip hatırlarını sormak, gönüllerini almak istedim. ‘Sen git işine bak be kadın! Elinin hamuruyla bizim işimize karışma,’ dediler. Karışmamak olur mu hiç? Onların sıkıntısı, bizim sıkıntımız. Onların derdi bizlerin derdi.”

Havadaki bungunluk da içine yansımış, pel pel bakınıyordu sağa sola. Gözlerinden üç beş damla yaş daha indi.

**

Bayramın birinci günüydü. Vardım elini öptüm. Gönlünü almak, içini yumuşatmak istedim. “Bayramlar sana iyi gelir. Bütün yakınların, eşin dostun yanında olur. O uğursuz düşler, semtine uğramaz, huzura kavuşursun,” dedim. Bu sözümü bekliyormuşçasına:

“Nerdeee!” diye seslendi. “Nerde o geceler?..”

“Anlat öyleyse,” diye damarına bastım. “Yediğin içtiğin senin olsun. Gördüklerini…”

“Beni can evimden, en zayıf yanımdan vuruyor bu kör olası pislikler,” diye dertlendi. “Yerin dibine batası umacılar, geliyorlar, benim deniz gözlü, kar tenli torunlarımı buluyorlar. Onlara o çirkin yüzlerini gösterip, pabuç kadar dilleriyle, ‘Hey, evlerinin kaçkını, çevrelerinin şaşkını kızlar! Yıllar boyu yarış atı gibi koşturulup durdunuz. Ele, ere gitmediniz. İşimiz, mesleğimiz olacak deyip durdunuz. Sonra ne oldu pekiyi? Dönüp bir baktınız ki, ne iş var ne de aş. Boşa



yarıştığınızı anladınız anlamasına da iş işten çoktan geçti. Dönüşü olmayan bir selin önüne yıkılıp düştünüz. Ortalıklarda bir başına kalakaldınız her biriniz. Şimdi bir umut arıyor, nerede bulacağınızı bilmiyorsunuz,' diye çemkiriyorlar. Sonra da bana dönüp 'Kalk hele. Tut onların ellerinden. Sen nine değil misin?' diye soruyorlar.

'Ninelik, bugünlerde bu kadar mı ucuzladı?' diye verip veriştiriyorlar. Beni güçten, dermandan ediyorlar. Umarsız bırakıyorlar," diye iki gözü iki çeşme, ağlamaya durdu.

**

Bayramın ikinci günüydü… Anam, hem neşeli hem üzgün! Bir yanı dolu, öteki yanı boş. Tüm sevdikleri yanında sayılır. O mutlu olmasın da kim olsun? Ama biricik tosunu, yiğidi yanında değil. Bir o eksik. O, şimdi çok, ama çok uzaklarda. Usuna onu mu getirdi, yoksa başka biri mi gelip oturdu karşısına, kendini tutamadı. Başladı söylenmeye. "Karda kışta ayazdasın. Koruda kırsalda, kapanın orta yerindesin. Dağ başlarında kırılıp kalansın, dal gibi kopup düşensin. İlkyazları bile bekleyemeden kim vurduya gidensin. Cansız bedeni kuş uçmaz, kervan geçmez yerlerden gelensin. Cenaze namazları kılınansın."

Gözleri bir süre düştüğü derinlerde kaldı. Yüzü bulutlandı. Derdinin dili oldu, adres vermeden, başladı kurşunlarını sıkmaya, "Siz, yiğidimin saçlarını hiç okşadınız mı, alnından öptünüz mü, korkusunu yenmeye çalıştınız mı?" diye sormaya. Ardından da kahır dolu bir sesle, "Daha ne kadar bekleyeceğiz böyle, gözlerimiz yolda, ellerimiz yüreklerimizde," diye çığlık atmaya... Bir ilenç, bir dövünüp yırtınma, aldı başını gitti. Anam, ağıtlara boğuldu.

**

Bayramın üçüncü günü, anam doğru yanıma geldi. Gün, akşamlamıştı neredeyse. "Gözünün yağını yediğim ku-

zum,” diye koluma girdi. “Bu gece, “dedi, “çoktandır görmediğim bir tuhaf düşün içine düştüm. Bir baktım ki şaşkın şaşkın dolaşıp duruyorum sağda solda. Omuzlarım çökük, yüzüm kavruk, saçlarım dağınık. Üstelik de yalınayak. Nasırlı ellerim yaralı, kahır dolu gözlerim, yaşlı… Ama nasıl olduysa oldu, düşmana karşı birlik oluverdim bütün analarla. Bir imece, bir yardımlaşma ki sorma gitsin… El ele verdik, başladık koşuşturup durmaya. Silah seslerinin önü arkası kesilmiyordu. Ama biz üstüne üstüne gidiyorduk kurşunların. Korku, yılgı nedir bilmiyorduk. Sanasınız yiğitlik herkesten alınmış bizlere verilmişti. Hepimizin elinde ak mendiller, üstümüzde kınalı entariler ve de üzerlerinde kara deliklerle. O delikler kansız, o delikler lekesiz ama kocaman, kocamandı… Bir ara sordum yanımdakilerden birine, ‘Bacım! Garip gardaşım! Nedir bu başımıza gelenler?’

Tuhaf tuhaf süzdü beni. ‘Ne olsaydı yani?’ diye çıkıştı. ‘Sıkılan kurşunlar çocuklarımıza mı işleseydi?’

O zehir saçan kurşunları tutmak istedik hep birlikte, tutamadık. Yutmak istedik, yutamadık.”

Anam metindi. Anam, anaydı. Bir yontu gibi dimdikti karşımda. Onurlu ve gururlu…Baktım, gözleri kupkuruydu. Ağlamıyordu bu kez nedense.

‘Vay anam!’ diye ünlemişim ayrımında olmadan. Ağırıma gitmiş.

**

"Düş görmeyen insan, insandan sayılmaz,” demişti bir büyüğüm. Ben, nice zamandır düş görmediğime göre insanlığımdan mı oluyorum diye hayıflanıyordum ki, benim düşüme, analar babalar değil, ağlayan çocuklar geldi doluştu. Aç susuz, mamasız ilaçsız, kirin pasın içinde kıvranıp duruyorlardı…

Anam metindi. Anam, anaydı. Bir yontu gibi dimdikti karşımda. Onurlu ve gururlu... Baktım, gözleri kupkuruydu. **Ağlamıyordu bu kez nedense...**

Gözyaşları pislik olmuş, yanakları çamurlaşmıştı. Niçin hiçbirinin bakanı yok, çekeni yok diye hayıflanıp duruyordum. Onların yanı başına da yürüyüşe geçmiş küçük öğrenciler gelmiş, yanaşmıştı. Adımları şaşkın mı şaşkındı. Sanasınız biri bağda, öteki dağda idi. Bir oyun oynayacaklar, kimi ayağıyla, kimi eliyle; kimi oturarak, kimi ayakta oynamak istiyordu. Ne kadar da birbirinden kopuk, birbirine yabancılardı…

Ayrı dünyalardan gelmiş gibiydiler. Ne olmuştu bu çocuklara böyle de, gözleri ela, gözleri kara, gözleri mavi, biri olsun gülemiyordu?..

Bir fırsat yaratıp anama anlattım düşümdeki bu çocukları. “Biz bunlara ne yaptık da her biri, esmeyi unutan rüzgâr, açmayı bilmeyen çiçeğe döndü?” diye sordum.

Üzüldü. Gözleri daldı gitti. “Bu analar olmaz olsun. Doğuruyor, do-

ğurduğuna pişman oluyor," demek istedi diyemedi besbelli. Onun bu içine gömülmüşlüğünden yararlanarak, "Anam!.." diye seslendim.

"Söyle, benim bir tanem," dedi kadifemsi sesiyle. "Biz insansak, neden insana yakışmayan düşlere düşüyoruz; sonra da sızlanıp duruyoruz? Hem, ağlamasak olmaz mı? Bu dünyaya ağlamaya mı geldik? Çocuklukta ağladıklarımız yetmedi mi?"

Anam düşünceli, anam bungun ve yüzü bulutlu, "Olmaz," dedi iç çeke çeke. "Düş görsek de sileceğiz gözyaşlarımızı, görmesek de. Ama unutma ki, bulutlar ağlamasa yeşiller gülmez, analar ağlamasa çocuklar doğmazdı. Yeter ki düş gibi düşleri bizden çalmasınlar..."

Sonra usuna ne geldiyse, "Kurban olduğum gök gözlüm," diye fısıldadı. "Hani diyorum ki çocuk, genç; sivil asker; ana baba. Hepsi de düşlerden çıkıp gelseler bir başka bayram günü. Otursalar yan yana. Konuşsalar, dertleşseler. 'Yaşam bir kuş olmuş uçup gidiyor elimizin altından. Tutalım, tutunalım bir ucundan; hem de hep birlikte,' deseler. Deseler keşke de, bu ciğer parçalayan karabasanlardan kurtulsak. Ağlamasak."

"Şu analık," dedim kendi kendime. "Tam bir belalık… Yemesin yedirsin, içmesin içirsin. Canını dişine taksın, yavrularının çevresinde dört dönsün. Versin, versin, versin. Hep versin. Karnına düşünce kanından, dünyaya gelince canından, büyüyünce…"

Benim usumdan bunlar geçerken, "Gel yanıma!" diye yakardı anam sözcüklerinin bittiği yerde. Kollarını boynuma doladı. Sarıldı öptü, öptü sarıldı. En değerli varlığını yitirmiş de bulmuş gibi bağrına basıp kokladı beni. Gözyaşları yüzümü yıkadı.

"Şu anaların yüreği..." dedim. "Her bir şeyden büyük. Düşlerden bile." •

bekirozgen@butundunya.com.tr

EVİN MİNİK FARESİ *fare kapanı satın alındığını görünce yıkıldı. Evde bir fare kapanı var" diye bağırarak bahçeye fırladı. Tavuk umursamadı, "Bu senin sorunun" dedi. Fare, koyunun yanına gitti, o da "Dua etmekten başka yapacağım bir şey yok" cevabını verdi. Evin ineği de fareyle ilgilenmedi. Fare, kapana yakalanmamak için delikten çıkmadı. Gece yarısı, kapanın sesi duyuldu. Çiftçinin eşi koşup gelmişti. Kapana zehirli bir yılan, kuyruğundan yakalanmıştı. Yılan, can havliyle çiftçinin eşini ısırdı. Çiftçi eşini doktora götürdü. Adam eve geldiklerinde tavuk suyunun eşine iyi geleceğini düşünerek tavuğunu kesti. Olayı duyanlar kadını ziyarete geldi. Çiftçi, gelenlere ikram için bu kez de koyunu kesti. Kadın daha ağırlaştı ve bir gün hayata veda etti. Cenazeden sonra insanlar çiftçinin evine doluşmuştu. Bu kez sıra inekte idi. Taziyeye gelenlere ikram etmek için çiftçi ineğini de kesti. Sonuç olarak fareye bir şey olmadı ama yaklaşan tehlikeyi umursamayan hayvanların hepsi birer birer öldü.*



Denilir ya, 'Susma sıra sana gelecek'... Tıpkı bunun gibi, her zaman 'Bana dokunmayan yılan bin yaşasın' demek, doğru olmuyor demek ki…

Bilinmeyen Kahraman
Behiç Bey



Herkesin bildiği ve yeri geldiğinde dile getirdiği bir gerçek vardır: "Türkiye Cumhuriyeti'ni Mustafa Kemal ve silah arkadaşları kurdu."

Yazan:
EMİR KIVIRCIK



Ulu Önder Atatürk'ün önderliğinde ülkemizin düşman işgalinden kurtulmasını, bağımsızlığımızın ilanı, Cumhuriyet'imizin sağlam temeller üzerinde kurulup yükselmesini sağlayan ve bütün hayatlarını kurdukları devlete adayan silah arkadaşları...

Bu silah arkadaşlarından her biri hem savaşta, hem de genç Türkiye Cumhuriyeti'nde çok kritik sorumluluklar yüklenmişlerdir. Bu değerli insanların bazıları ön plana çıkmayı, bazıları ise arka planda kalmayı tercih etmişlerdir.

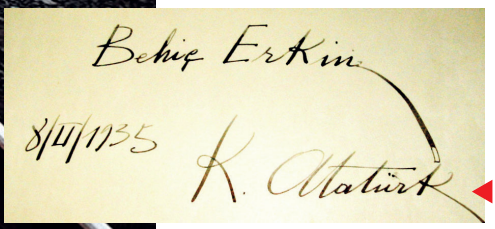
Bu yazımızın konusu Çanakkale ve Kurtuluş Savaşımızda, ve genç Türkiye Cumhuriyeti'nde çok kritik görevler üstlenen, Mustafa Kemal'in en iyi arkadaşlarından biri, özel mektuplarla düşüncelerini en açık surette paylaştığı, ülke ve dünya meseleleri üzerinde fikir alışverişinde bulunduğu sayılı kişilerden biri olan Behiç Beydir.

Atatürk 10. yıl marşı hazırlanıp ilk defa kendisine sunulduğu zaman, bu marşı çok beğenmekle beraber, bir mısrasını değiştirmiştir.

"Yurdun her bir tepesinde dumanlar tütüyor" sözlerini, 10. yıl marşından çıkarmış, yerine şahsen yazdığı "Demir ağlarla ördük ana yurdu dört baştan" mısrasının yazmıştır. Sonra da yakın arkadaşı Behiç Bey'e verdiği değeri anlatmak için:

"Sizin emeğinizin karşılığı değildi, değiştirdim" diyerek, kendi yazdığı sözleri ona okumuştur.

Soyadı Kanunu çıktığında "Erkin" soyadı Behiç Bey'e 8 Şubat 1935 tarihinde Atatürk tarafından bizzat ve yazılı olarak verildi. Atatürk'ün yakın arkadaşına uygun gördüğü Erkin kelimesinin anlamı şudur: "Her şart altında kendi doğru kararını verebilen, bağımsız fikirli"



Atatürk'ün kendi yazısıyla Behiç Bey'e verdiği soyadı

***

Ulaşım araçlarının geliştiği günümüzde düşünülmesi

zor zor olsa da,1800'lü yıllardın 19-30'lara kadar, ülkemizdeki tek ulaşım aracı demiryolları, eski deyimi ile "şimendifer"lerdi.

Vatanımızdaki demiryollarının idaresinde hep yabancılar olmuş; Türkler hep işçilik kısmında çalıştırılmıştı.

O dönemde demiryolları emperyalist ülkelerin Osmanlı'yı çökertmede kullandıkları en önemli finansal silahlardan biri olmuştu:

Bu ülkeler, hem demiryolu inşası için kredi verip Osmanlı'yı borç batağına saplıyor hem işletmesini kendileri yapıp işletmenin zarar etmeme garantisini anlaşmalarla sağlıyor, hem de imtiyazlar adı altında korkunç bir kaynak sömürüsü gerçekleştiriyorlardı. Ayrıca Osmanlı halkını "Türkler işçilik yapabilir ama demiryolu işletemez," diye inandırmışlardı.

1906 senesinde genç bir Osmanlı subayı sıradışı bir rapora imza atarak, demiryollarında tarihe ilk ulusallık kaydını düştü: "Demiryolu işletmesinde gayrimüslimler değil Türk memurlar kullanılmalıdır ve işletme lisanı Fransız dili yerine Türk dili olmalıdır."

O subay Kurmay Kolağası (Kıdemli Kurmay Yüzbaşı) Behiç Bey'di.

Behiç Bey 8 yıllık demiryolu denemeleri sırasında, bir çok yanlışlığa tanık olmuş, bunların doğrularını maaşından biriktirdiği paralarla getirttiği yabancı kaynaklı kitaplardan araştırmış, Osmanlı İmparatorluğu'nda bir Türk'ün yazdığı ilk ve tek esere imza atarak kitap haline getirmiştir:

"Demiryolunun Askerlik Açısından Tarihi, Kullanımı ve Teşkilatı"

Savaşlarda sevkiyatın ne kadar önemli olduğu, aksama ve gecikmelerin mağlubiyetlere neden olduğu çok iyi bilinir. Nitekim Balkan Harbi'ndeki gibi, askerin A noktasına, kurmay heyetin B noktasına, cephane ve erzağın ise C noktasına gönderildiği ve daha savaşamadan mağlup olduğumuz bir çok cephe savaşı olmuştur.



"Demiryolu işletmesinde gayrimüslimler değil Türk memurlar kullanılmalıdır ve işletme lisanı Fransız dili yerine Türk dili olmalıdır."

Behiç Bey bu konunun önemini III. Ordu'da aynı çadırda kaldığı yakın arkadaşı Mustafa Kemal'e bir Rus generalinin tespiti ile anlatmıştı:

"Harpte iki cephe vardır, ilki sevkiyat, ikincisi düşmanla çarpışma. Sevkiyattaki başarı cephedeki başarının zeminidir, zemin sağlamsa cephe sağlamdır, zemin kaygansa cephe her sonuca açıktır"

Bu konuşmadan kısa bir süre sonra Mustafa Kemal Trablus'a Derne Komutanı, Behiç Bey İstanbul'daki



Efsanevi Azariköy Hattı açılış töreni, 22 Haziran 1922. Büyük Taarruz'a 60 gün kala Behiç Erkin ve İsmet İnönü

Ordu Dairesi'ne İkmal Şubesi Müdür Yardımcısı olarak tayin oldu. Mustafa Kemal Derne'den düzenli olarak mektup gönderdi Behiç Bey'e.

Kader onları ikinci kez Çanakkale Harbinde bir araya getirdi. Biri, Gelibolu'da cephede Anafartalar komutanı olarak "Taarruzu değil ölmeyi emrediyor", diğeri de İstanbul'da Ordu Dairesi Başkan Yardımcısı olarak, onlara takviye kuvvetleri yetiştirmeye çalışıyordu.

Cepheye asker ve mühimmat sevkiyatını düzenli bir şekilde yaparak zaferin kazanılmasında büyük katkısı olan Behiç Bey, Çanakkale'yi savunan Türk Kuvvetleri'nin komutanı Mareşal Liman von Sanders'in de dikkatini çekmişti. Alman komutan, Alman İmparatoru'na Behiç Bey'in en üstün mertebedeki nişanı olan "1. dereceden Demir Haç Madalyası" ile onurlandırılmasını teklif etmiş ve Behiç Bey'e daha önce Alman Devleti'nin 2. dereceden verilmiş olan Demir Haç Madalyası'nın bu defa 1. dereceden olanı verilmişti.

Mustafa Kemal ile Behiç Bey 5 Temmuz 1920'de Ankara'da tekrar bir araya gelecektir. İngilizlerden ka-



Mustafa Kemal ve Behiç Bey bir karşılama sırasında



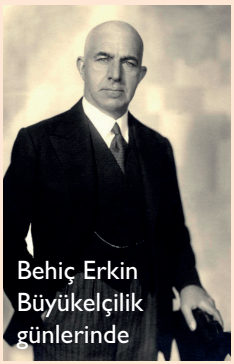
3. Ordu / 1909 Behiç Bey (sol başta), Mustafa Kemal (sağ başta)

çarak Anadolu'ya geçen Behiç Bey, Bursa'da İsmet İnönü'den bir telgraf alır. "Mustafa Kemal ile beraber Anadolu'ya geçtiğinin mutlu haberini aldık. Mustafa Kemal derhal Ankara'ya gelmenizi istiyor."

İsmet İnönü Behiç Bey'e Genel Kurmay İkinci Başkanlığı teklifini yapmış, Mustafa Kemal ise, demiryollarının başına geçmesini isteyerek:

"Ben cephelerde ne yapılacağını biliyorum, ama ordumuzun cephelere süratle nasıl sevk edileceğini bilmiyorum, siz cephelere askerlerimizi getirmekte muvaffak olun ki, ben de cephelerde muvaffak olayım. Bu sebepten dolayı demiryollarının başına geçmelisiniz." sözleri üzerine görevi üstlenen Behiç Bey, tek bir şart öne sürmüştü: "İşine kimsenin karışmaması". Bu şartı Mustafa Kemal tarafından kabul edilen Behiç Bey, demiryollarının kesiştiği yer olan Eskişehir'e bir üs kurarak görevine başlamıştı

İngilizler Eskişehir'den geri çekilirken yeni lokomotif ve vagonlarla beraber işletmenin kasasındaki tek sermaye olan 20.000 Lira'yı da çaldıkları



Behiç Erkin Büyükelçilik günlerinde

BÜYÜKELÇİLİĞİ: *Kariyerinin son dönemlerinde önce Budapeşte Büyükelçiliği yapan Behiç Erkin, daha sonra kendisine sunulan Fransa büyükelçiliği teklifini kabul etti. O sırada II. Dünya Savaşı başlamış, birkaç ay sonra Fransa da Nazi işgaline uğramıştı; Yahudiler'in işlerinden çıkartıldıkları, paralarına el konulduğu ve toplama kamplarına sevkedildiği günlerde Behiç Bey, Almanlar'ın bir yabancıya çok ender verdikleri 1. dereceden Demir Haç madalyasının gücünü kullanarak pek çok hayat kurtarmayı başardı. "Bu kanunları Türk Yahudilerine tatbik edemezsiniz. Çünkü benim ülkemde din, dil ırk ayrımı yoktur. Benim vatandaşlarımın belirli bir kısmına belirli zorunluluklar dayatmak bizim kanunlarımıza aykırıdır" diyerek Naziler'e direnen Behiç Erkin, mesai arkadaşları ile birlikte kendi hayatlarını tehlikeye atarak 20.000'e yakın Türk ve Türk ol-*

için Behiç Bey'in karşı karşıya kaldığı durum kelimenin tam anlamı ile "yokluk"tu. Kurtuluş Savaşı sürerken işletmeyi çalıştıracak tek kuruş yoktu. Kömür yoktu, odun kullanmak zorunda idi. Cepheye sevk edecek odunu büyük zorluklarla bulduğunda, Ticaret Bakanlığı Behiç Bey'i izinsiz odun kesiminden mahkemeye vermişti. Göreve başladığında işletme dilinin Türkçe olmaması, azınlıkta olan Türk çalışanı ile de birleşince, eldeki birkaç külüstür treni işletmek ikinci bir savaş verilmesini gerektirmişti. Bu "demiryolu savaşı"nın başkomutanı Behiç Bey'di.

Mustafa Kemal'in ordusunu cephelere taşımak için elde kalan bir kaç kara treni emanet ettiği Behiç Bey, Büyük Taarruz'un başladığı dakika Ankara Hükümeti'nden bir telgraf aldı:

"İş bu dakikadan itibaren bütün millet fedakâr şimendifercilerimizi Allah'tan sonra, kahraman ordumuzun yegâne muin-i zaferi (zaferin biricik yardımcısı) görmektedir"

Demiryolcular milletin kendilerine olan güvenine layık olabilmek için savaş sırasında kurşun yağmuru, düşman bombardımanı altında günde 20 saat çalıştılar, lokomotiflerini terketmediler. Düşman çekilirken her bir metrekare rayı tahrip ederek söküyor, köprüleri yıkıyordu. Düşmanın kaçarken toparlanıp savunma hattı oluşturmaması için ordumuzun hızla ikmali gerekiyordu. Fevzi Çakmak, Behiç Bey'e sordu:

"Afyon'a kaç günde gireriz?"

Behiç Bey neredeyse olanaksız görünen koşullara rağmen Fevzi Çakmak'a söz verdi:

"9 gün sonra Afyon'a gireriz".

Behiç Bey, o günün yokluk koşullarında düşmanın yok ettiği ray hatlarını, tam 3 değişik noktadan ayrı ayrı ekiplerle, köylerden topladığı kadınların da katkısıyla sıfırdan döşetiyor ve

mayan Yahudiye Türk pasaportu vermiş ve hayatlarını kurtarmıştır. Ayrıca pek çok Yahudi için, "Bu ev/işyeri bir Türk'e aittir" şeklinde belge hazırlatarak toplama kamplarına gitmekten kurtarmış, gönderilenler ise elçilik ve konsolosluğun insanüstü çabalarıyla bir süre sonra tek tek bu kamplardan geri alınmıştır. Yahudi asıllı Fransa eski Başbakanı Léon Blum bile Naziler tarafından toplama kampına atılan oğlu için Behiç Bey'e başvuracak ve Behiç Bey bir Fransa Başbakanı'na bile yardım eli uzatacak ve Léon Blum'un oğlunu, arkadaşları ile beraber temerküz kampından kurtarılmasını sağlayacaktır.

Milyonlarca yahudi soykırıma uğramak üzere trenlerle Auschwitz'e doğru yol alırken, Behiç Erkin, üzerlerine ay-yıldız astırttığı, "Büyükelçi'nin vagonları" diye anılan trenlere bindirdiği 20.000'e yakın Yahudiyi aynı rayların ters istikametinde, hem de Almanya toprakları üzerinden yaşama, yani Türkiye'ye göndermeyi başarmıştı. Fransa Devleti, savaş sonrasında Behiç Erkin'i 1.dereceden Legion D'Honneur madalyası ile onurlandırmıştır.

7 eylül günü, her tarafı kurşun izi bir lokomotifin önünde, söz verdiği gibi asker ve cephane dolu vagonlarla Afyon'a giriyordu.

Savaş bittikten sonra, TBMM Behiç Bey'i hem "Meclis Özel Takdirnamesi" hem de "İstiklal Madalyası" ile onurlandırdı..

Savaş bitmişti ama Behiç Bey'i bu kez başka bir savaş beklemekteydi. Çünkü başta İsmet İnönü, Nafıa Vekili Muhtar Bey ve kamuoyundan bir çok insan demiryolu işletmesinin tekrar yabancılara verilmesini daha uygun buluyorlardı. Behiç Bey ise kesinlikle demiryollarının millileştirilmesi fikrinde idi. Tanin Gazetesi'nde Mühendis Mustafa Hulusi takma adı ile millileştirme lehinde yazılar yazıp kamuoyu oluşturdu; tüm önemli gazetecileri bir araya toplayıp tren yolculuğuna çıkardı. Kendisini Gazi Paşa'ya şikayet edenlere karşı Mustafa Kemal'e "Eserlerinizin bir parçası olan demiryollarımızı nasıl idare ettiğimizi kamuoyuna gösteriyorum" diyerek mücadelesini savundu.

Sonunda, 1850'lerden buyana vatan topraklarımızdan geçen demiryollarının sahibi olduk. Cumhuriyet rejiminin vazgeçilmez bir milli politikası oldu demir ağlar, ulusal güvenliği, ulusal bütünlüğün bir simgesi haline geldi. 11 Temmuz 1920 de Anadolu Demiryolları Genel Müdürlüğüne getirilen Behiç Erkin bu görevi başarıyla sürdürdü, şirket demiryollarının çok üstünde ve en ileri ülkeler demiryolları seviyesinde bir demiryolu işletmeciliği sağlayarak ülkemizde modern demiryolculuğun ilk kurucusu oldu.

11 Kasım 1961 yılında hayatını kaybeden Behiç Erkin, ilk Genel Müdürlük görevini aldığı İzmir-İstanbul-Ankara hatlarının birleştiği Eskişehir (Enveriye) istasyonundaki üçgende defnedilmesini vasiyet etmiştir. Ölüm tarihinden bir süre sonra TCDD Genel Müdürlüğü tarafından yaptırılan anıt mezara nakledilerek vasiyeti yerine getirilmiştir. •



Behiç Erkin'in Eskişehir'deki anıt mezarı

Çetin İmir



İstanbul'un Kapıları 2

Geçen ay yer verdiğimiz Altın Kapı, Belgrad Kapı ve Silivri Kapısı'ndan sonra bu ay da İstanbul'un tarihi kapılarını yazmayı sürdürüyoruz.

Kentte uzun yıllar hizmet veren 60 kapının birçoğu günümüze kadar ayakta kalmasa da bazıları bulunduğu bölgeye verdiği isimlerle yaşamaya devam ediyor.

Edirne Kapı

Fatih Sultan Mehmet'i İstanbul'a ilk önce Edirnekapı buyur ediyor. Bizans İstanbul'unda surlar en büyük savunma aracı, kapılar ise bu güçlü savunmanın en zayıf yanı idi. Edirnekapı ve Topkapı da Osmanlı tarihinde özellikle İstanbul'un fethi açısından önemli bir yere sahip. Kuşatmalar karşısında surların en zayıf noktası olan bu iki kapının dış cephesinde yakın zamanda yazılmış iki kitabede, fetih mücadelesine ilişkin bilgiler yer alıyor. Yaklaşık altı asır öncesinde olduğu gibi bugün de bu iki kapıda yoğun bir insan trafiği var. Bizans döneminde İmparatorların geçiş törenlerine sahne olan Altın Kapı gibi, Edirnekapı da Osmanlı İmparatorluğu devrinde Padişahların muhteşem geçişlerine tanıklık etmiş. Kara surlarının en önemli yapılarından biri. Fatih Sultan Mehmet'in 29 Mayıs 1453'te törenle şehre girdiği Edirnekapı, İstanbul'un kurulduğu "yedi tepe"nin en yüksek olanıdır (yaklaşık 76 metre). Fatih'ten sonra Avrupa'ya sefere çıkan padişahlar bu kapıdan çıktıkları gibi, tahta çıkan padişahların da Eyüp Sultan Camii'nde kılıç kuşandıktan sonra şehre bu kapıdan girmeleri geleneksel bir anlayış olmuştur. Osmanlı döneminde Edirne'ye giden yolun başlangıcı olan kapının içinde ve dışında surların Osmanlı döneminde geçirdiği onarımlarla ilgili çeşitli kitabeler yer alır.

1999 depreminde güney kulesi yıkılmıştır. Sultan II. Mehmet, asırlarca süren Bizans İmparatorluğu'nun sonunu hazırlayan fethi yönetmek üzere, çadırını Topkapı'nın karşısındaki tepede kurmuş. Osmanlı dönemi İstanbul'unda Topkapı'nın iç ve dış taraflarında Ermeni poşalar bugünkü ifade ile "romanlar" otururmuş. Yani bugün olduğu gibi geçmişte de yaşam, insana dair farklılıkları yansıtıyordu buralarda. Ayrıca Edirnekapı, Osmanlı İstanbul'unda fetih esnasında ilk açılan kapı olması nedeni ile de önemli bir yere sahip.


Edirnekapı

Ahırkapı

Surlar İstanbul'undan bu güne yapısal olarak ayakta kalan Ahırkapı'ya, saray


Ahırkapı

mensup kadınların kapatıldığı Petrion Manastırı'nın burada olmasından geliyor. Dünya tarihçilerinin Altın Boynuz olarak nitelendirdiği Haliç' in yanı başındaki bu kapı, civarındaki yapılar itibariyle İstanbul nostaljisini iyi yansıtıyor.

Gelin şimdi İstanbul'u " kapı kapı" dolaşalım! Marmara Denizi kıyısında 19 Kapı bulunuyor. Marmara'dan Haliç'e Doğru:

ahırlarının tam bitişiğinde olduğu için bu isim verilmiş. Arkasında Sultanahmet meydanının kültür mozaiği, ön tarafta ise Marmara Denizi tüm derinliği ile uzanıyor. Topkapı Sarayı'nın sağ ayağını oluşturan bu kapı, adını verdiği fenerden de anlaşılacağı üzere deniz trafiğinin kontrolünde önemli bir görevi yerine getiriyor.

Eğrikapı

Sükûnete aralanan kapı isminden de anlaşılacağı üzere Eğri Kapı'nın iki kısmı tam karşılıklı değildir. Diğer kapıların aksine bu kapı Haliç'e bakan bir yokuşun bitiş noktasında bulunuyor. Kara surları üzerindeki diğer birçok kapı gibi bu kapının önünde ve arkasında çeşitli Zat'lara ait mezarlar bulunuyor. Araç geçişinin diğer kapılardaki kadar yoğun olmadığı Eğrikapı, İstanbul'un yoğunluğunda sükûnetten en çok nasiplenen kapı.

Cibali Kapısı ile Eğri Kapı arasında varlığını koruyan bir başka kapı Aykapı. Bu kapının tarihteki önemi, Bizans döneminde İmparator ailesine


Eğrikapı

Mermerkule Kapısı

Yedikule'de sahil yolunun üstünde bulunan zamanında denizin içinde olan Mermer Kule Kapısı İstanbul'un ilk kapılarından biri. Debbağ Kapı da

deniyormuş buraya.

Narlı Kapı: Mermerkule'den sonraki ilk kapı Narlı Kapı. Samatya Kapısı ile Yedikule arasında ayakta kalmış tek büyük yapı. Geçmişte burada nar ağaçları varmış. Debbağ Kapı da deniyor. Ayios Studios Kapısı.

Samatya Kapısı: Eski Samatya kapısı bugüne ulaşmayan yapılardan. Geçmişte tren istasyonunun altındaki geçitte olduğu varsayılıyor.

Yeni Kapı: Bizans döneminde Blanga veya Vlanga Kapısı; Osmanlı döneminde önce Yeni Langa Kapısı ve sonra Yeni Kapı.

Eski Samatya Kapısı günümüze ulaşamayan yapılardan. Geçmişte tren istasyonunun altındaki geçitte olduğu varsayılıyor.

Kumkapı: Bizans döneminde küçük iskele anlamında Kontoskalion Kapısı.

Sofia Kapısı: burada bir liman vardı; Osmanlı'da Kadırga Limanı Kapısı olmuştu. Küçükayasofya Kapısı'ndan sonra,

Çatladı Kapı: Çatladı Kapı'nın Osmanlı'daki ilk adı Çatladısu Kapısı. Bizans'taki adı ise Porta Leonis; kapının önündeki aslan heykellerinden Aslanlar Kapısı. Bukoleon Sarayı Kapısı; Bizans sarayına açılan kapı.

Balıkhane Kapısı, Bizans'taki adı bilinmeyen Osmanlı'dan kaldığı sanılan bir kapı.

Ayia Maria **Hodegetria Manastırı Kapısı**; bugün taşlarla örülmüş kapı.

Mangana Kapısı; Bizans döneminin Mangana Sarayı'nın Kapısı, artık kapalı bir kapı.

Aya Yorgi Kapısı; adını Bizans'ın azizlerinden Ayios Yeoryios'ten alan eski bir kapı.

Demirkapı; Osmanlı döneminde açılan bir kapı.

Değirmen Kapısı; yine Osmanlı döneminde açılmış bir kapı.

Haliç'teki Kapılar

Haliç'teki surların büyük bölümü ve dolayısıyla kapıların çoğu da artık yok. Marmara'dan Haliç'in içine doğru 25 Kapı vardı ve adları şöyleydi:

Eugenios Kapısı ya da Kentenarios Kapısı. Ne kapı kalmış ne menteşe!

Uğrakkapı; Osmanlı döneminde açılan bir kapı.

Yalı Köşkü Kapısı, Fatih Sultan Mehmet'in açtırdığı ve bir zamanlar kıyıdaki yalıya gidilen kapı. Porta Veteris Rectoris ya da Porto Bonu; Sirkeci.

Bahçe Kapı; yerinde yeller esen kapının adından günümüzde İstanbul'un en yoğun taşıt ve yaya trafiklerinden birinin yaşandığı bu yerde bir zamanlar bahçe olduğu anlaşılıyor. Bir adı da Çıfıt Kapı.

Yeni Cami Kapısı, Balık Pa-



zarı Kapısı, Zindan Kapı, Odun Kapısı, Ayazma Kapısı, Unkapanı Kapısı. Galata Köprüsü ile Unkapanı Köprüsü arasında artık olmayan kapılar. Geride, Osmanlı dönemindeki pazarların, iskelelerin ve zindanların adı kalmış.

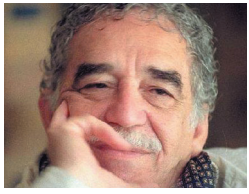
Yeni Cami Kapısı, Latinler için San Marco Kapısı. Profitu Prodorumu Kilisesi Kapısı' ndan sonra **Yeni Ayakapı** Bizans döneminde olmayan, Kanuni Sultan Süleyman 'ın açtırdığı bir kapı

Cibali Kapısı **Haliç** surlarının günümüze gelen tek kapısı. İsmini, fetihte şehre buradan giren Fatih'in komutanlarından Cebe Ali'den almıştır. Ayakapı'nın devamında bulunan Cibali Kapı'nın da diğer birçok kapı gibi ismini alış öyküsü var. Kapının solundaki kitabede bu olay şöyle anlatılmakta: "Miladın 29 mayıs 1453 Salı günü Bursa Subaşısı Cebe Ali Bey buradaki sur kapısını kırdırıp içeri girdiğinden halk bu civara Cibali demiştir". Bu ad bizlere her ne kadar meşhur Cibali Karakolu'nu çağrıştırsa da, İstanbul'a yeni bir dönemi aralayan kapılardan birinin adı aslında. Sur kapısının üstünde kapının adını ve önemini anlatan bir kitabe bulunur. Kapı, mahalleye de adını vermiştir.

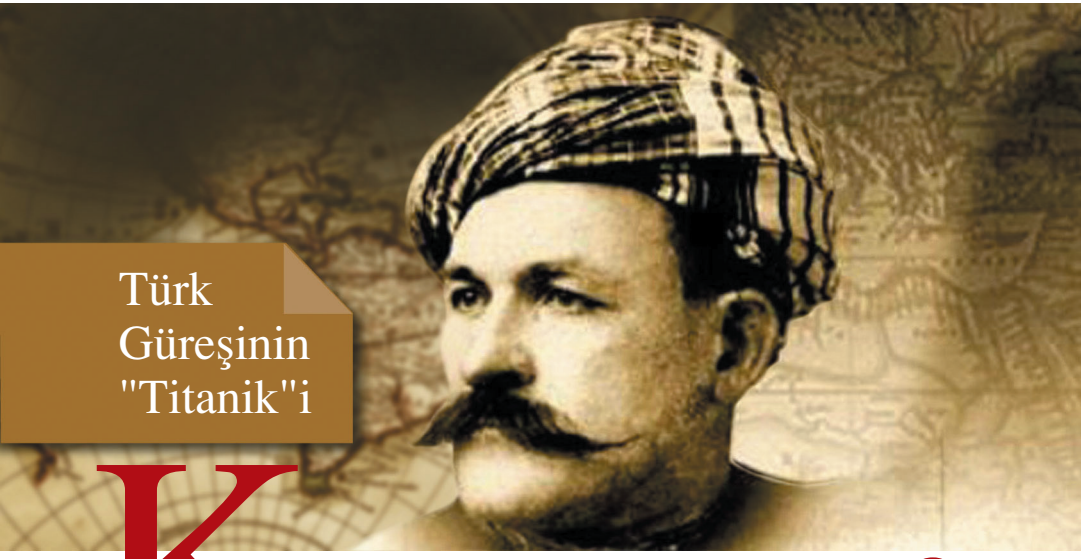
cetinimir@butundunya.com.tr

"Her zaman seni üzecek birileri olacaktır, yapman gereken insanlara güvenmeye devam etmek, kime iki defa güveneceğine daha fazla dikkat etmektir."

Gabriel Garcia Marquez



Koca Yusuf, Bulgaristan'in Deli Orman bölgesinde dünyaya gelmiş, orada keşfettiği güreş yeteneğini Edirne'de geliştirmiş, kısa bir süre sonra da Kırkpınar güreşlerindeki başarılarıyla büyük bir üne sahip olmuştu.

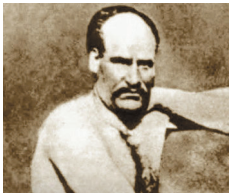


Türk Güreşinin "Titanik"i

Koca Yusuf

Yazan: SEBAHAT ÖNEN

Yağlı güreşlerde, Filibeli Kara Ahmet, Adalı Halil, Kurtdereli Mehmet gibi dönemin büyük pehlivanlarının sırtını yere getirmesi, Kel Aliço ve Hergeleci İbrahim gibi büyük güreşçilere direnip, yenilmemesi, ona ülke çapında ün kazandırmış, adının yurtdışında da duyulmasını sağlamıştı. Koca Yusuf'un başarıları, Avrupa'da büyük güreş karşılaşmalarını düzenleyen Doublier'in dikkatini çekmekte gecikmedi. Fransız Doublier eski bir güreşçiydi ve Fransa şampiyonluğu için finalde karşılaştığı Fernard Sabes'e yenilerek "Güreşin Kralı" unvanını ona kaptırmış, bu sporu bırakıp organizatörlüğe



Koca Yusuf 26 yıl yenilmeyen Kel Aliço'dan "başpehlivan" unvanını almıştı

başlamıştı. Doublier, ününü duyduğu Koca Yusuf'la sonunda tanışacak ve onun heybetli görünüşünden etkilenecekti. "İşte yıllardır aradığım güreşçi" diyerek kendisine dört elle sarılan Doublier'in aklında o günden sonra tek düşünce olacaktı... Onu günün birinde Sabes'le karşılaştıracak ve Sabes' in sırtının yere geldiğini gözleriyle görecekti.



Soldan sağa: Kara Osman, Hasan Nurullah Koca Yusuf ve menajer Joseph Doublier

Doublier, bu düşüncesini Koca Yusuf'un kolaylıkla gerçekleştireceğinden emindi, fakat onu bir süre özel olarak çalıştırmak zorunda olduğunu biliyordu. Bu dev güreşçi, çayırda yapılan yağlı güreşlerde tartışmasız bir "kral"dı ama o yıllarda kapalı salonlarda güreş ringleri üzerinde yapılan Greko-Romen stilinin tamamen yabancısıydı. Bu yüzden işe ona bu güreş türünü öğretmekle başladı. Koca Yusuf, tüm zamanını ve enerjisini kendisine greko-romen güreşini öğretmeye harcayan Doubler'e bir gün isyan etti:

"Kuralları öğrendim, bu kadarı bana yeter" dedi. "Taktik ve teknik öğretmekle kendinizi de, beni de yormayın, bırakın beni güreşimi bildiğim gibi yapayım."

Zaten Doublier de çok geçmeden taktik ve teknik öğretmenin zaman kaybı olduğunu anlamıştı. Çünkü Koca Yusuf'un gücü karşısında dayanabilecek bir rakip olmadığını artık o da çok iyi biliyordu. Doublier hocalığı bıraktı, Koca Yusuf'un menajerliğine başladı. Düzenlediği ilk karşılaşmalardan biri yenildiğini görmek istediği Sabes ile olmuştu. Fransa'da büyük

"Taktik ve teknik öğretmekle kendinizi de, beni de yormayın, bırakın beni güreşimi bildiğim gibi yapayım."

yankı uyandıran bu karşılaşma sadece 4 saniye sürmüş Koca Yusuf hem Doublier'in intikamını almış hem de menejerine bahislerden büyük para kazandırmıştı.

Koca Yusuf'un Avrupa'da yaptığı her karşılaşma büyük ses getirdi. Bir süre sonra Koca Yusuf'u tüm Avrupa tanıyacak, rakiplerini 4-60 saniye arasında yere seren Koca Yusuf'un karşısına çıkmaya hiçbir güreşçi cesaret edemeyecekti. Doublier bu durumda gözlerini zorunlu olarak Amerika'ya çevirdi. Amerika'da ulusal kahraman olarak kabul edilen ünlü güreşçi Yenilmez Robert ve Koca Yusuf arasındaki bir karşılaşma büyük ses getirebilirdi. Doublier, iki ayrı dünyaya ait iki dev güreşçinin karşılaşmasını özellikle gişe açısından da çok kârlı bir girişim olarak görüyordu. Uyanık organizatör, bu öngörüsünde yanılmadı.

"Yenilmez" unvanlı iki güreşçinin karşılaşmasını izlemek için Madison Square Garden Salonu'nu binlerce Amerikalı güreş meraklısı dolduracaktı. Ulusal kahramanlarının yeni bir galibiyetini daha görmek için salonu dolduran güreşseverler, o gece düş kırıklığına uğradılar. Koca Yusuf Yenilmez Robert'e ringi dar etmiş, herkesin şaşkın bakışları arasında galibiyeti çok rahat kazanmıştı. Amerikalılar güreş bekledikleri gibi sonuçlanmasa da Koca Yusuf'u Cihan Pehlivanı olarak alkışladılar.

Bu karşılaşma Yenilmez Robert ve Uyanık Doublier'e hayal edemeyecekleri miktarda para kazandıracak, Koca Yusuf'a da hiç haketmediği küçük bir pay ve uluslararası büyük bir ünle yetinmek kalacaktı. Koca Yusuf artık sadece Kırkpınar çayırlarındaki yağlı güreşin kralı değil, Avrupa ve Amerika' daki tüm rakiplerinin sırtını yere getiren bir dünya şampiyonuydu. O hem yağlı güreşlerde, hem Greko-Romen' de rakibi olmayan dünyadaki tek sporcu, o dönemdeki unvanıyla bir "Cihan Pehlivanı" idi. Amerikan gazeteleri bu "Cihan Pehlivanı"na yeni bir unvan ekliyor, başlıklarına "Müthiş Türk" tanımını ekleyerek ondan övgüyle söz ediyorlardı.



Dünyayı dize getiren dev Koca Yusuf 1.88 m boyunda ve 144 kg ağırlığındaydı

Amerika'nin çeşitli

yörelerindeki organizatörler gişe rekorları kıran bu yeni "marka"ya dört elle sarılıyorlar; kendileri büyük paralar kazandırırken, Koca Yusuf sadece ”şan-şöhret”le ve cebine konan harçlık denebilecek miktarda birkaç kuruşla yetiniyordu. Amerikalıların kalbinde "Amerika Fatihi" olarak tanımlanabilecek bir sevgiyi de yaratan Koca Yusuf, altı ay sonra kendi vatanını özlemişti. Bir temmuz günü kendi dünyasına dönmek üzere "yeni dünya" dan ayrılırken, cebinde sadece 30 lira ve yüreğinde memleket hasreti vardı. Tek tesellisi, bu yolculuğun sonunda memleketine kavuşma ümidiydi.

Bir temmuz günü kendi dünyasına dönmek üzere "yeni dünya"dan ayrılırken, cebinde sadece 30 lira ve yüreğinde memleket hasreti vardı.

New York limanından bindiği "Marseilles" adlı geminin okyanusta seyrettiği bir geceyarısında, ne olduğu anlaşılmayan büyük bir gürültü duyuldu. Geceyi yırtan bu ses, okyanusun ortasında çarpışan iki geminin büyük kayıplarla dolu sonunu duyuruyordu. Gecenin karanlığında okyanusun sularında çırpınan kollar, imdat sesleri ve çaresizlik içinde atılan çığlıklar birbirine karışıyordu. Marseilles'in can kurtaran sandalları denize indirilmişti.



Koca Yusuf'un New York Halk Kütüphanesi'nde The Terrible Turk başlığı altında ölüm nedeni yazılı fotoğraflı arşiv belgesi

Sularda çırpınan yolcular kendilerine uzanan ellere sarılarak sandallara tırmanıyor, sandalların kenarına tutunabilenler ellerine uzanıp kendilerini yukarı çekecek insanları bekliyorlardı.

Sandallardan birinin kenarına tutunan bir çift kocaman el, diğerlerinin hiç görmediği bir davranışla karşılaştı. Bu ellerin sahibi Koca Yusuf'tu. Kayıktakiler, gemide heybetine tanık oldukları Koca Yusuf'u tanımıştı.

Olağanüstü gücünü duydukları bu adamın sandala çıkmasını istemediler. Koca Yusuf'un kendini yukarı çekmesine ve sandala girmesine engel olmak için ellerine küreklerle, çekiçlerle vurdular. Sonunda acımasız darbelere daha fazla dayanamayacağını anlayan Koca Yusuf, kırılıp parçalanan ve sandalın kenarını kana boyayan ellerini çekerek kendini okyanusun derin sularına bıraktı.

Onu sandala almak istemeyen, kendi yaşama haklarına bir tehdit olarak görenler zafer sevinciyle parlayan gözlerle Koca Yusuf'un dalgalar arasında kaybolup gitmesini izlediler. Daha sonra, yaşananların kanıtı olan sandaldaki kan izlerini deniz suyuyla yıkayıp temizlediler.

Sandaldakiler, "Çok cüsseliydi, onu aramıza alsaydık, sandalı batırır hepimizin sulara gömülmesine neden olurdu" diyerek kendilerini savundular... Kurtarıldıkları ana değin geçen saatlerde sürekli bu konuyu konuştular. Ne denli doğru bir davranış sergilediklerini, başka bir çıkar yol olmadığını, çaresiz kaldıklarını söyleyerek birbirlerini rahatlatmaya çalıştılar.

Sırtını hiçbir rakibinin yere getiremediği dünya şampiyonu Koca Yusuf, Titanik'ten 13 yıl önce aynı kaderi yaşamış; "dünya güreşinin devi" tıpkı Titanik gibi aynı sularda hayata veda etmişti.

Koca Yusuf'u hiç düşünmeden okyanusa gömenler sandaldaki izleri kolayca silmişlerdi ama, vicdanlarında kalan bu lekeyle nasıl başa çıktılar, orası bilinmiyor... •

Bir Kapı Kapanır, Diğeri Açılır



Genç *Macar Sanatçı Arpad Sebesy milyoner Elmer Kelen'in portresini yapmak için görevlendirilmişti. Görev zordu, çünkü Kelen sadece üç kısa poz vermeye razı olmuş, Sebesy portreyi ezbere tamamlamak zorunda kalmıştı. Portreyi gören milyoner resmin kendisine benzemediğini öne sürerek para ödemeyi reddetti.*

Genç ressam tabloyla ayrılırken, bir ricada bulundu: "Portreyi size benzemediği için reddettiğinizi belirten bir mektup yazabilir misiniz?"

Kelen kolay kurtulduğuna sevinerek razı oldu. Ressam aylar sonra, Budapeşte Güzel Sanatlar Galerisi'nde sergi açtı. Milyoner Kelen, resminin "Bir Hırsızın Portresi" etiketiyle sergilendiğini duydu. Mağrur milyoner resmin hemen indirilmesini istedi. Müdür reddedince, Kelen topluma alay konusu olacağı için galericiye dava açacağını söyledi. Bunun üzerine müdür Kelen'in imzalı mektubunu çıkardı. Milyoner artık resmin parasını ödeyip almaktan başka çare kalmadığını anlamıştı...

Genç sanatçı sadece son gülen olmakla kalmamış, aynı zamanda zor bir durum kârlı bir alışverişe dönmüştü. Çünkü milyoner resme eskisinden on kat daha fazla ödemek zorunda kalmıştı...

Eşekle Gelen Aydınlık



İstanbul'un en eski spor kulüplerinden Vefaspor'un kalecisi Mustafa Güzelgöz, bir ara ailesiyle özlem gidermek için doğup-büyüdüğü memleketine, Ürgüp'e geri dönmüştü.

Yazan: SABRİYE AŞIR

Buradaki günleri sırasında da, eskiden kendisinin koşup-oynadığı sokaklardaki çocuklara zaman buldukça ilgi gösteriyor, onlara futbolu öğretiyordu. Mustafa'nın bu ilgisi, dönemin Ürgüp Kaymakamının gözünden de kaçmamış, ara sıra da olsa onu uzaktan izlemişti. Bir gün genç Mustafa'yı karşısına alan Kaymakam, "Burada çocukları, gençleri yön-

lendirecek ve eğitecek, onlara önderlik, ağabeylik yapacak insanlara ihtiyacımız var. Geldiğin yerde, İstanbul' da senin gibi insanlar daha fazla olabilir. Onun için geri dönme, burada kal." dedi.

Genç Mustafa Kaymakam Bey'in bu teklifini reddetmedi ve Ürgüp'te kaldı. Ancak hayatını sürdürmesi için Mustafa'nın bir işe de ihtiyacı vardı. Kaymakam, buna da çözüm bulmaya gönüllüydü: "Sen bizim çocuklarımıza futbolu öğret, antrenörlük yap. Ben senin için bir memuriyet ayarlamaya çalışacağım."



Mustafa Güzelgöz "Onlar kitap için gelmiyorsa, ben kitabı onların ayağına götürürüm." dedi.

Kaymakam dediğini yaptı ve Tahsin Ağa Kütüphanesi memuresinin emekliliğe ayrılması üzerine boşalan kadroya Mustafa atandı. İkinci Dünya Savaşı'nın devam ettiği 1944'te kütüphanedeki görevine başlayan genç Mustafa'nın daha ilk günden, kütüphanenin bir odasına atılmış rutubet içindeki el yazması kitaplar dikkatini çekti. İlk iş bu Osmanlıca kitapları güneşte kurutup havalandırdı. Sonra bir güzel temizlik yaptı, tüm kitapların tozunu aldı. Kütüphanedeki kitapları düzenlemeye de girişen Mustafa, kütüphanecilik üzerine yazılmış bir el kitabından yararlanarak modern bir kütüphane oluşturmaya çalıştı. Yakın çevresindeki tanıdıkları ile konuşarak ellerindeki kitapları kütüphaneye bağışlamalarını da sağladı. Ancak her şey bir yana, kütüphaneye kimse gelmiyordu!.. Yakınları ve köylülere sayısız daveti sonuçsuz kalınca Mustafa, "Eğer onlar kitap için gelmiyorsa, ben kitabı onların ayağına götürürüm." dedi. Bürokratları güçlükle ikna etti ve kütüphane kadrosuna bir eşek aldı. Eşeğin semerinin iki yanına birer sandık hazırlayan Mustafa, bu sandıklara da kitapları yerleştirdi. Sandıkların üzerine 'Kitap İare *(ödünç)* Sandığı' yazdı ve köy köy gezmeye başladı. Kütüphanenin girişine 'Sadece Pazartesi ve Cuma günleri açıyoruz' yazısı asıp, köylerde karşılaştığı çocukların ellerine kitaplar vermeye başladı:

"Çocuklar bunları okuyun, aranızda değişin. On beş gün sonra aynı gün gelip alacağım. Aman yıpratma-



yın, diğer köylerdeki arkadaşlarınız da okuyacak."

Mustafa artık Ürgüp'teki kütüphanede bir iki gün durup, diğer günler eşeği Yüksel'le köy köy geziyordu. Köylerdeki çocuklar artık Mustafa'ya alışmış, onu alacakları yeni kitapların heyecanı içinde alkışlarla karşılar olmuştu.

Böyle böyle Mustafa'nın ünü yayılmıştı ve artık insanlar kütüphaneye de gelmeye başlamıştı. Ancak halen bir sorun vardı: Bu kez de kadınlar gelmiyordu!

Hemen Zenith ve Singer'e mektup yazdı: "Bana dikiş makinesi yollayın, firmanızın adını kütüphanenin girişine kocaman yazayım" dedi.

Zenith dokuz tane, Singer bir tane dikiş makinesi göndermişti. Salı günlerini kadınlar günü yapan Kütüphaneci Mustafa, bir biçki-dikiş kursu

Ancak halen bir sorun vardı: Bu kez de kadınlar gelmiyordu!

başlattı. Kursa ilgi oldukça yoğundu, bu nedenle kütüphanenin girişinde sıra bile oluşuyordu. Mustafa sıra bekleyen kadınlara, "Burada boş boş beklerken kitap okuyabilirsiniz" diyerek kitaplar vermeye başladı.

1963'te düzenlenen bir uluslararası yarışmaya Devlet Planlama Teşkilatı tarafından gönderilen Güzelgöz'ün çalışmaları, 77 ülke arasından Türkiye'yi birinci yaptı. Ve Mustafa Güzelgöz "Dünya Barış Gönüllüleri İnsanlığa Hizmet Ödülü"nü ABD Devlet Başkanı John Kennedy'nin elinden aldı. Bu çabanın karşısına elbette engeller de çıkmıştı. O dönemde modern bir araçla gezici kütüphane çalışmala-

rının gerçekleşebilmesi için kütüphaneye hediye edilen 1960 model jip soruşturma konusu yapıldı ve Mustafa Güzelgöz hakkında dava açıldı. 50 yaşına gelmiş olan Kütüphaneci Mustafa baskı ile emekli edildi.



Köy çocukları kitap heyecanı ile Mustafa Güzelgöz'ü alkışlarla karşılar olmuştu.

Köylerdeki çocuklara yerleşen okuma sevgisi için vefa duyan ve onun çabalarını hiç unutmayan Ürgüp halkı, 2005'te hayata veda eden Mustafa Güzelgöz ve eşeğinin heykelini yaptırarak, ona olan minnetlerini anıtlaştırdı. Nevşehir'den ve bu ülkenin her yerinden nice müdür, amir, vali, bürokrat, milletvekili, politikacı geçti; binlercesinin adını kimse hatırlamaz ama olağanüstü adımlar atarak verdiği hizmetlerini halkın unutmadığı Mustafa Güzelgöz ve eşeğinin heykeli var.

Her ne yapıyorsa 'en iyisini yapmak' için çaba gösteren; yaptığı işe, olduğu yere değer, yenilik katanlar asla unutulmaz… •



GENÇLİĞİN SIRRI

"Gençlik bir hayat devresi değil, bir akıl halidir.
Yıllar cildi buruşturabilir, ruh ancak
heyecanların bitişiyle buruşur.

İnsan kendine güveni kadar genç, kuşkusu kadar yaşlı,
Cesareti kadar genç, korkuları kadar yaşlı,
Umudu kadar genç, bezginliği kadar yaşlıdır.
Hiç kimse fazla yaşamış olmakla yaşlanmaz.
İnsanları yaşlandıran, ideallerinin bitmesidir.

Kalbi sevdikçe, neşe duydukça, güzellikleri fark ettikçe,
beyni yeni şeyler keşfettikçe, herkes gençtir.
İnsanlar yaşadıkça yaşlandıklarını sanırlar,
Halbuki yaşamadıkça yaşlanırlar.
İnsan, yaşlı olmaya karar verdiği gün yaşlanır."

Gönderi: ÜSTÜN KÜSEFOĞLU

Mehmet Ünver





Akraba Olmak İstediklerim

Öyle insanlar vardır ki, daha ilk karşılaşmamızda doğallıkları, sıcaklıkları ve samimiyetleriyle gönlümüzü fethederler. Oldukları gibi göründükleri ve açık sözlülükleri sayesinde kanımız hemencecik kaynar onlara.

Hep yakınımızda olmalarını dileriz. Yaşadığımız muhitte, iş ortamımızda, gezip dolaştığımız yerlerde o sıcacık yüzleriyle karşılaşmak, etrafa yaydıkları pozitif enerjiden faydalanmak isteriz. Hatta daha da ileri gidip gönlümüzden geçen temenniyi şu cümleyle dillendiririz:

"Keşke akraba olsaymışız".

Bu durum hayali karakterler için de geçerlidir. Sinemada, sahnede seyrettiğimiz, sempatimizi kazanan, yüreğimizi ısıtan o canlandırma karakterlerle de bazen gönül bağı kurarız. Hatta bazıları öyle sempatik gelirler ki, gerçekte olmadıkları halde keşke şunun gibi bir akrabam olsaydı dersiniz. Eminim ki sizleri de bu denli etkilemiş sempatik insanlar, ilginç karak-

terler vardır. Bu duygudan yola çıkarak akraba olmak isteği duyduğum üç sempatik karakteri sizlerle paylaşmak istiyorum:

AKTÖR FOREST STEVEN WHITAKER

O sempatik, siyahî adamı ilk kez, seyredenlerin suratına bir tokat gibi iniveren "Müfreze" isimli filmde görmüştüm. Vietnam savaşına er olarak katılan yoksul bir genci canlandırıyordu. Evinden binlerce kilometre uzaklardaki bir ateş cehenneminde, etrafında bombalar patlar ve insanlar birbiri ardına ölürlerken savaşın olanca korkunçluğuna karşın insanın içine işleyen yumuşacık bakışlarıyla yüreğimde özel bir yer edinmişti. Sonraları içimde sıcacık duygular oluşturan bu iri kıyım siyahî adamı izlemeye aldım ve başka filmlerini de seyrettim.



Forest Steven Whitaker

"Günaydın Vietnam" ve ardından büyük caz dehası Charlie Parker'ın trajedilerle dolu yaşamını başarıyla canlandırdığı "Bird" filminden aynı duygularla ayrıldım. Ne gariptir, tarihin en kanlı diktatörlerinden biri olan İdi Amin'i canlandırdığı ve Oskar ödülünü kazandığı unutulmaz performansı "İskoçya'nın Son Kralı" filminde bile sevimli yüzünün izlerini saklayamamıştı. İstese de yeterince zalim ve korkunç olamıyor, seyirci ondan nefret edeceğine seviyordu.

Forest Whitekar, rolüne alışabilmek için iki sene Uganda'da yaşamış, Doğu Afrika şivesiyle İngilizce konuşabilmek için eğitim almış, İdi Amin'i daha iyi anlayabilmek için onun muhteşem saraylarında kalmış, yataklarında uyumuş hatta tarihin bu en acımasız diktatörünün hayatta kalabilmiş olan metresleriyle tanışmıştı. Belki de bu sayede Oskar ödülünü aldı. Yoksa asla yeterince korkutucu değildi.

Forest'leneden akraba olmak istediğime gelince:

Onu izlerken bir gün yaşça benden küçük olan bu iri, kıyım sevimli adamı hep eksikliğini duyduğum bir ağabey yerine koyma arzumun ayrımına vardım. Ten renklerimizin farklı olması da bu düşüncemi etkilememişti.

Gün gelir kendi akrabalarımızdan göremediğimiz sıcaklığı **en küçük bir kan bağımız olmayan kişilerde buluruz.**



Çocukluğumdan bu yana hep koruyuculuğuna gereksinim duyduğum, yerine göre sevecen, yerine göreyse büyüğüm olduğunu hissettirecek otoriter bir ağabey sahibi olmayı istemiştim. Kendilerinden yedi, sekiz yaş büyük ağabeyleri olan arkadaşlarımı hep kıskandım. Benim de gerektiğinde gidip sığınacağım, korumacılığına, gücüne güvenebileceğim bir ağabeyim olsaydı. Hatta kafamı kızdıranlara gözlerini korkutmak için "Sizi abime söylerim haaaa" diye tehditler savurabilseydim.

Kim olursa olsun insanoğlu çocukluk yıllarından başlayarak hep ilgi gösteren, kollayan, arayıp, soran, zamanı geldiğinde sahip çıkan birilerinin varlığına gereksinim duyar. Gün gelir kendi akrabalarımızdan göremediğimiz sıcaklığı en küçük bir kan bağımız olmayan kişilerde buluruz. Bu durum yaşamın zorluklarına karşı direncimizi arttırır, moralimizi yükseltir. İşte bu yüzden yaşamımızda bir kez bile karşılaşmadığımız ve karşılaşmamızın da pek olası görünmediği kişilerle akraba olma arzusu duyarız. Filmlerde canlandırdığı güvenilir, sevimli, güçlü karakterlerle yüreğimde yer edinen Forest Whitaker aslında hep özlemini duyduğum ağabey karakterinin simgesel bir örneğidir.

HÜSEYİN BADEM

Ata Demirer'i zaten çok severim.



Ata Demirer, *(Hüseyin Badem)* "Eyvah eyvah" adlı filminde Demet Akbağ ile birlikte

Onun hayat verdiği, sempatik, dürüst ve bir o kadar da saf Çanakkaleli delikanlı Hüseyin Badem karakterineyse ailemin bir üyesiymiş gibi bağlandım. Öyle ki, kulağa çok hoş gelen o Trakya şivesiyle konuşan tombik delikanlının sanal bir kahraman olduğunu unutup gerçekmiş gibi görmeye başladım. Derken onun için de benzer duygular beslediğimin ayrımına vardım.

Hüseyin Badem gerçek yaşamda kuzenim olsaydı. Biraz uzakta, Edirne'de yaşasaydı. Bir sabah elinde bavulu çıkıp gelseydi. Annesi, "Hadi git, biraz da amcanlarda kal" diye onu bize postalamış olsaydı. O sevimli koca bedenine uyacak fazla elbisesi olmadığı için çoğunlukla eşofmanlarla dolaşsaydı. Pek bilmediğimiz Trakya'yı, orada geçen günlerini, dostluklarını, gelecek düşlerini anlatsaydı. İstanbul için son derece yabancı olan o tatlı Trakya şivesiyle oralarda başından geçen ilginç olayları dinlerken kahkahalara boğulsaydık. Sınırlı olanakları olan evimizde aynı odada kalsaydık, gece geç saatlere kadar bu sempatik akrabamızın sıcacık yüreğinde yaşattığı umutları, geleceğe dair düşüncelerini, o güne kadar herkesten sakladığı platonik aşklarını dinleseydik. Onu dinledikçe kuzenimiz Hüseyin Badem'in o tombik bedeninin altında saf bir çocuk taşıdığını anlayarak ona daha da çok bağlanıp, biz de kimselere açamadığımız iç dünyalarımızı, gizli sevdalarımızı ona anlatsaydık. Sonra bir gece diğer yaşıtlarımızı da alıp tıpkı canlandırıldığı filmdeki gibi bir kumsalda yaktığımız ateşin çevresinde oturup bir yandan kafa çekerken bir yandan da şarkıları türküleri birbiri ardına patlatsaydık. Bu sayede o sempatik akrabamızı aslında çok az tanıdığımızı anlayıp, geçmişte uzak kaldığımız için kendimize kızsaydık.

Medyada Ata Demirer'le ilgili bir haber okuduğumda onun büyük bir ustalıkla canlandırdığı Hüseyin Badem karakteri gözümün önüne geliyor. Doğal olarak da çevremde o sempatik Trakyalı gibi saf, içten, insanların çoğalmasını arzuluyorum.

Keşke onunla da akraba olsaydık.

MÜRÜVVET SİM

Sinemada canlandırdığı şirin olduğu kadar şirret olabilmeyi de beceren, damarına basıldığında kibarlığı filan bir yana bırakıp anında kızılca kıyamet kopartan o canlı, neşeli, uçuk, kaçık kadın karakteri çok ama çok sevmiştim. Bir filmin jeneriğinde onun ismi varsa o film benim için seyredilmeye değer özelliğini kazanıyordu. Dahası gerçek yaşamında da perdede yarattığı karakterden farksız olduğuna inandırmıştım kendimi. Kim bilir belki de gerçek yaşamda bunun tersi yaşanıyor, film çalışmaları bitip, evine gittiğinde sessiz sedasız köşesine çekilip, hanım hanımcık oturan bir insan oluveriyordu. Yani sinemada yarattığı karakterin tamamen karşıtı bir içyapısına sahipti. Yine de ben onu gözümde anı anına uymayan, etrafa utangaç gülücükler saçarken birden edepsizleşiveren, tatlı kaçık kadın olarak yaşattım hep.

Benim halam, teyzem yok. Bu


Mürüvvet Sim

nedenle Mürüvvet Sim'i aslında hep baba yarısı bir hala veya anne yarısı bir teyze olarak düşledim. Çalışan bir anneye sahiptim.

En büyük düşüm; okuldan döndüğümde kapıyı gülen yüzüyle annemin açmasıydı. Ne yazık ki bu hemen hiç gerçekleşmedi. O nedenle anneleri çalışmayıp evde oturan arkadaşlarımı hep kıskandım. Kalabalık bir aile olsaydık, annem işteyken evimiz halaların, teyzelerin uğrak yeri haline gelseydi. Okuldan döndüğümde yalnız, sessiz bir ev yerine konuşmaları sokağa kadar taşan kalabalık aile üyeleri beni karşılasaydı. kadar götüren anneler, teyzeler, yengeler ve halalar yaşardı. Gördüğümüz tüm kadınlar huyları ve davranışlarıyla o beyaz perde karakterine benzerlik gösteren insanlardı. İşte bu yüzden

Gördüğümüz tüm kadınlar huyları ve davranışlarıyla o beyaz perde karakterine benzerlik gösteren insanlardı.

Peki, neden herhangi bir hanım değil de Mürivvet Sim'in perdede canlandırdığı gibi baskın bir karakter istiyordum evde? Sanırım bunun yanıtı yaşadığımız çevrede saklı. Şirin bir Boğaziçi iskelesi olan muhitimizin ahşap cumbalı evlerinde çoğunlukla lafını esirgemeyen, yeri geldiğinde gözünü karartan, ağzı iyi laf yapan, hatta gerektiğinde işi çaçaronluğa kafası attı mı kralını takmadan sonuna kadar giden, doğru bildiğini gereğinden fazla bir fevrilikle savunan, asla altta kalmayan o kanlı, canlı kadın karakterin suskun evimizde yaşamasını istedim. Keşke Mürüvvet Sim halamız olsaydı. Pat diye çıkıp gelerek günlerce bizde kalsaydı. Annem işe giderken onu kapıda uğurlayıp "Sen merak etme hemşire, çocuklar evvel Allah, sonra bana emanet" diyerek

kadıncağızın yüreğine su serpseydi. Ardından sonuna kadar açtığı radyodaki şarkılara bağıra çağıra eşlik ederek bir çırpıda ortalığı toplasaydı. Ev işlerini hallederken iki de bir kapının önüne çıkıp karşı pencerelerdeki komşulara laf yetiştirseydi, yemek için bizi hiç zorlamayıp "Amannn... İster yiyin ister yemeyin!" diye yakamızdan düşseydi.

Evde azıcık gürültü yaptığımızda kapıyı açıp "Hadi bakayım dışarı, kafamı şişirdiniz" diye kardeşimle beni sokağa kışkışlasaydı. Öte yandan sorumluluğunu bilen bir hala olarak "Bana bakın sakın evin önünden ayrılmayın yoksa ananızdan doğduğunuza pişman ederim" diyerek gözdağı vermekten de geri kalmasaydı.

Bütün bunlara karşın akşam annem işten geldiğinde hiç renk vermeden "Çocukların maşallahı var, hiç yaramazlık yapmadılar" diyerek kadıncağızın içini rahatlatsaydı.

Yukarıda da belirttiğim gibi öyle insanlar vardır ki, doğallıkları, sıcaklıkları oldukları gibi görünmeleriyle gönlümüzü fethederler, onları hep çevremizde görmek isteriz, hatta keşke akrabamız olsalardı deriz. İşte bunlar da benim hiç tereddütsüz akraba olmak istediklerim. •

mehmetunver@butundunya.com.tr



İLGİNÇ DAVA KONULARI

Dünyada birbirinden ilginç davalar açılıyor. En tuhaf ve ilginç davaların ise Amerika'da açılması nedeniyle, her yıl yılın en ilginç davası yarışması düzenleniyor ve ilginç dava açana ödül veriliyor. Akıllara durgunluk veren davalardan bir kaçı şöyle:

- **San Diego'da** *bir adam belediyeye karşı 5,4 milyon dolar tazminat davası açtı. Belediye salonunda verilen konser sırasında erkekler tuvaletinde bir kadın gördüğü gerekçesiyle, duygusal travma yaşadığını öne sürdü.*

- **Bir soyguncu** *hapishane yönetiminden şikayetçi oldu. Çünkü tek kişilik hücrede kalan tutuklu, bedava deodorant vermediği için hapishane yönetimine kızdı.*

- **Bir kanser hastası**, *öngörülen süre içinde ölmediği gerekçesiyle sağlık müdürlüğünü dava etti. Doktorların koyduğu teşhise göre çoktan ölmüş olması gerektiğini belirten davacı, tazminat istedi.*

- **Bir kadın sürücü,** *buz tutmuş yolda motorlu bir kızakla çarpıştı. Kızağın sürücüsü öldü. Kadın sürücü, tanık olduğu ölüm anında yaşadığı şok yüzünden adamın dul karısına tazminat davası açtı.*

- **Florida'da bir balıkçı** *şiddetli fırtınada öldü. Ailesi, hava tahmin raporu doğru çıkmadığı gerekçesiyle bir TV kanalından 10 milyon dolar tazminat istedi. Dava reddedildi.*

Muzaffer İzgü



Anneannem Bilgisayar Aldı



Bizim bilgisayarımız yok. Ben üçüncü sınıfa gidiyorum, ablam beşinci sınıfa gidiyor. Ablamın dediğine göre sınıflarındaki bütün arkadaşlarının bilgisayarları varmış.

Sınıfta üç kişinin yokmuş, biri de ablammış. Bizim sınıftaki arkadaşlarımın da bilgisayarları var. Hatta bir keresinde Demet bilgisayarını okula getirmişti. Bize bilgisayarını açıp gösterdi. Demet öyle güzel kullanıyordu ki bilgisayarını.

"Çok kolay arkadaşlar diyordu."

Kolay mı? I ıh... Üzerinde öyle tuşlar var ki. Baktım baktım, bir ara "acaba hangisine dokunsam," dedim.

Demet güldü, "İstediğine dokun, ben düzeltirim," dedi. Ekledi?

"Bazen internete bile giriyorum."

İşte o zaman öğretmenimiz sınıfa girdi. Bizim Demet'in başında toplandığımızı görünce, "N'oluyor orada çocuklar?" dedi.

"Demet bilgisayarını getirmiş öğretmenim," dedik. Öğretmenim gülümseyerek yaklaştı, Demet'in saçlarını okşadı.



"Demet getirirken götürürken bilgisayarının başına bir kaza gelmesin?" Dedi. Demet:

"Dikkat ediyorum öğretmenim," diye yanıt verdi.

O gün bir anda ben de seviverdim bilgisayarı. İçimden, "Keşke benim de olsa" dedim. Ama olmaz ki! Babamın aylığı ancak ev kirasına ve diğer masraflara yetiyor. Bazı şeyleri annem taksitle alıyor ama o taksitler de her ay ödeniyor. Zaten babam aylığını anneme veriyor, "Sen benden daha iyi harcıyorsun Lale," diyor. Eh o zaman annemi görmelisiniz, elinde kalem, önünde kağıt, başlıyor yazmaya, "Şu gelir, şu da ev kirası. Şimdi gelelim taksitlere..."

O anda anneciğimin yüzüne bakıyorum, kaşları çatık, gözleri çakmak çakmak, solukları sık, topluyor, topluyor, çıkarıyor... Sonunda poflayarak,

"İşte çocuklar geriye kalan para. Bununla bir ay geçineceğiz, yani markete gideceğiz, meyve alacağız, et alacağız, bakkaldan ekmek alacağız" diyor. Haydi şimdi kalk da söyle, "Anneciğim biz bilgisayar istiyoruz!"

Anneciğimin diyeceği belli, "Beni acı acı güldürmeyin çocuklar!.."

Acı acı gülmek nasıl acaba? Annemin acı acı gülmesini istemediğimiz için ben de Gonca da ağzımızı açmıyoruz.

Sonra ablamla odamıza çekildiğimizde, "Ah bir bilgisayarımız olsa," diyoruz. Diyoruz ama ablam da ben de kullanmasını bilmiyoruz. "Hıh," diyor ablam, "Demet nasıl öğrenmiş. Kaan nasıl öğrenmiş, biz de birkaç gün içinde öğreniriz."

Bilmem ablamı ama bazen ben düşlerimde bilgisayar görüyorum. Öyle de güzel kullanıyorum ki. Hatta sınıfta bağırıyorum, "Arkadaşlar bilgisayar öğrenmek isteyen varsa benimle bizim eve gelsin."

Ah düş ya bu, ardımda kaç çocuk bizim evin yolunu tutuyoruz. Bakkal amca soruyor, "Yalçın arkandaki ordu da ne?"

"Onları bize bilgisayar öğretmeye götürüyorum..." Sonra bir uyanıyorum ki ne bilgisayar var ne de arkamda yürüyen arkadaşlarım. Düşümü ablama, anneme anlatıyorum, ikisi de gülüyorlar. Elele tutuşup ablamla okulun yolunu tutuyoruz. Ama yolumuzun üzerindeki bilgisayar satış yerinin vitrinlerine bakmaya başlıyoruz.

"Şu mu olsun Yalçın?"

"Yok şu olsun abla."

"Ama baksana o çok pahalı."

"Belki içerdekilerden ederi uygun olan vardır."

"Yalçın unutuyorsun paramız yok, alamayız."

"Evet ablacığım alamayız..."

Aklıma geldi, soluklanmadan ablama söyledim.

"Ablacığım, anneanneme söylesek..."

Ablam yüzüme baktı, ısırdığı simit ağzına yapışık kaldı, gözlerini havada gezdirdi, sonra bana bakıp gülümseyerek,

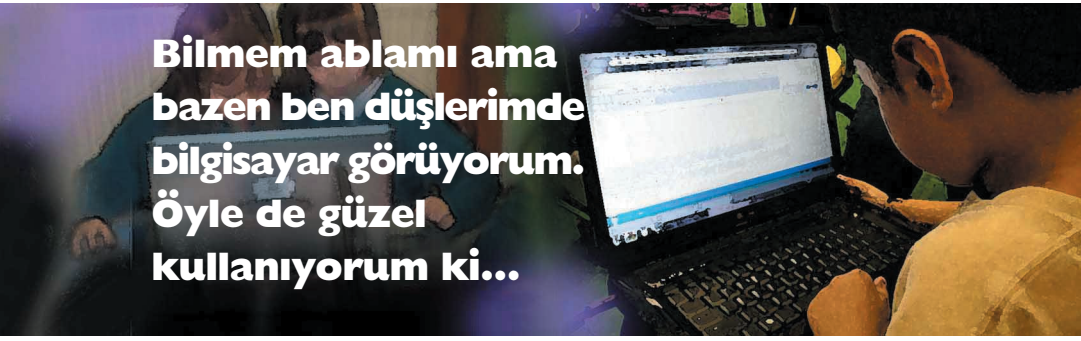
"O da parasının yetmediğini söylüyor, alamaz," dedi.

"Belki alır ablacığım..." Olur ya, belki alır. Bizden başka torunu yok ki. Ona dedemden maaş kalmış, ev kirası da vermiyor. Gerçi maaşı çok azmış ama, belki bir bilgisayar almaya gücü yeter. Aaa, okuldan dönerken ablam da aynı şeyi söyledi.

"Eve geldiğinde söyleyelim."

Uf bir zıplayışım var, sanki bilgisayar alınmış gibi. Evet evet. Alınmış gibi ablamla yol boyunca bilgisayarımızı konuştuk. Ben de sandalyemi bilgisayarın yanına çekiyorum, ablam, "Bak Yalçın şuraya basınca bilgisayar açılıyor..."

"Açılıyor ablacığım..." Uf uf, iştahım da açılıyor, acaba annem ne pişirdi? Dilerim ıspanak pişirmiştir, üzerine de yoğurdu dökünce, anneannemin aldığı bilgisayar da sofranın bir yanında olunca... Anneannem bize haftada





iki gün öğleden sonra gelir. Hep söyler: "Ah, sizi görmeye geldim çocuklar, ne yapayım özlüyorum. Şu ağrılarım olmasa hergün gelirim ama...

Anneanneme sarılırız, onu öperiz. O da bizi öper. Mutlaka yanında bize vermek için getirdiği birşeyler vardır. Anneannem bugün de haşlanmış kestane getirmiş. Aman öyle de tatlı, öyle de lezzetli ki. Ablamla kestaneleri hap hup yutuyoruz, bir yandan da birbirimizin gözlerine bakıyoruz.

“Acaba hemen söyleyelim mi?”

Söyleyelim ya... Aaa, bu denli olur, iki kardeş birden:

"Anneanne" deyiverdik. Eee, gerisi? Gerisi bilgisayar ama nasıl diyelim? Ablam birden deyiverdi. Ben de başımı salladım, "Hı, hı anneanneciğim, bilgisayar," dedim. "Lütfen bize bilgisayar alır mısın?"

Ablam anneannemin boynuna dolandı,

"Çok sevineceğiz anneanne," dedi.

Aaa... anneannem başını sallıyor, gözleri de yaşarmış,

"Ah ah dedeniz de size bilgisayar aldığımı görseydi, ne sevinirdi," dedi.

İkimiz birden mutfağa koştuk, annem birşey oldu sandı, çünkü ikimiz de, "Anneannem bize bilgisayar alıyooor!" diye bağırıyorduk. Aaa! aneannem ayağa kalkıverdi,

"Haydi almaya gidiyoruz," dedi.

"Şimdi mi?" diye bağırdık.

Ben hiç bu denli hızlı giyinmedim. Zaten anneannem çoktandır düşünüyormuş, ama kendine alacakmış, bilgisayardan dosyalar indirecekmiş, internete girecekmiş, yalnız canı çok sıkılıyormuş. Anneannem de aynı satış yerine bakarmış. Bize gelirken, giderken alacağı bilgisayarı saptamış bile.

Satış yerine girdik, iki kardeş çok heyecanlıyız. Anneannem öyle kararlı ki, sanki almak istediği bilgisayarı başkası alacakmış gibi, hızla o rafa gidiyor ve bilgisayarı kapıyor.

"Nasıl çocuklar?" İki kardeş bağırıyoruz: "Tam istediğimiz anneanne!"

O gece anneannem bizde kaldı. Niye mi? Meğer evinin yanındaki okulda bilgisayar kursu açılmış, o kursa katılıyormuş, kursu da birkaç gün önce tamamlamış.

"Çocuklar sizin için sürpriz oldu değil mi?"

"Hem de nasıl anneanneciğim?"

Anneannem bilgisayarı açıyor, kapıyor, her tuşunu biliyor... Sanki bilgisayar öğretmeni.

Çok yaşa anneanne!..•

muzafferizgu@butundunya.com.tr

Yücel Aksoy



Bağışlamak Bağışlamamak



Simon Wiesenthal, Polonya'da bir toplama kampında tutsak olarak bulunmaktadır ve bütün isteği, ölmeden bu kamptan kurtulabilmektir. Kampta çeşitli ağır işlerde çalıştırılan Wiesenthal'e o gün verilen görev, doğu cephesinden getirilen yaralı Alman askerleri için hastane haline getirilen binada çöpleri toplamaktı. Sessiz ve sakin bir şekilde işini yapmaya çalışırken, aniden bir hemşire gelip onu kolundan yakaladı ve kendisiyle gelmesini emretti.

Üst kata çıktılar. Yaralı askerlerle dolu koridoru geçip, ölmek üzere olan genç bir nazi subayının yatağının yanına geldiler.

Adı Karl olan subay, uzanıp Wiesenthal'in elini yakaladı ve sanki kaçmasından korkuyormuş gibi sıkıca tuttu. Bir yahudi ile konuşması gerekiyordu. Yaptığı korkunç şeyleri itiraf edip, kendisini yahudi ırkı adına bağışlamasını isteyecekti. Yoksa huzur içinde ölmesi olanaksızdı.

Peki ne yapmıştı Karl? Onu vicdan azabı içinde kahreden büyük suçu neydi? Bu yükten bir an önce kurtulmak istercesine konuşmaya başladı:

"Birliğim, çoğunluğunu yahudilerin oluşturduğu bir Rus köyünü ele geçirmişti. Benim komutanı olduğum manga, aldığımız emir gereği, bir evin içine önce benzin bidonlarını yerleştirdik ve sonrada köyün yahudi halkından 200 kişiyi bu eve balık istifi yığdık, kapıyı da sıkıca kapattık. Daha sonra da evi ateşe vermek için pencerelerden içeri dinamit attık. Pencereden atlayıp kaçmaya çalışan olursa, vurmak için emir almıştık."

Birkaç saniye durdu. Belli ki o günü bir kez daha yaşamak onu kahrediyordu. Ama bir an önce de anlatması gerekiyordu. Tekrar söze başladı:

"Bina cayır cayır yanarken, ikinci katın penceresinde, kollarında küçük bir çocuk olan bir adam göründü. Elbiseleri alev içindeydi. Yanında da, şüphesiz çocuğun annesi olan bir kadın vardı. Adam, kucağındaki çocukla birlikte sokağa atladı. Birkaç saniye sonra da onu kadın izledi. Kendilerini toparlamaya fırsat vermeden ateş açtık ve hareketsiz kalana kadar da ateş etmeyi sürdürdük.

Aman Tanrım! Bu görüntüleri hiç unutamadım, hep beni takip etti. Korkunç patlamanın ardından cayır cayır yanan ev, feryad eden insanların kulaklarımdan gitmeyen sesleri, pencereden atlayan adamın ve kadının taranması... Hiç aklımdan çıkmıyor..".

Kendilerini toparlamaya fırsat vermeden **ateş açtık.**



Genç subay bir süre daha sustu. Sonra yorgun, bitkin bir şekilde, Wiesenthal'in gözlerinin içine bakarak şöyle konuştu:

"Size anlattıklarım çok korkunç şeyler, biliyorum... Ama bunu bir yahudiye anlatıp ondan özür dilemek istedim... Sizden çok şey istediğimi biliyorum ama lütfen beni affettiğini söyle.. Yoksa huzur içinde ölemem."

Uzun bir sessizlik oldu. Süper ırkın bir üyesi, aşağılanmış ırkın bir üyesine, kendisini bağışlaması için yalvarıyordu. Her ikisi için de bir dönüm noktasıydı ve Tanrı yanıbaşlarındaydı.

Wiesenthal, sonrasını şöyle anlatıyor:

"Ayağa kalktım... Ellerini birbirine kenetlemiş yüzüme bakıyor ve ağzımdan çıkacak kelimelerin ne olacağını heyecanla ve merakla bekliyordu. En sonunda kararımı verdim ve tek söz söylemeden odadan dışarı çıktım."

Alman subayı Karl, Tanrı'nın huzuruna, yahudi ırkı tarafından bağışlanmamış olarak çıkacaktı.

Wiesenthal, toplama kampından sağ olarak çıkmayı başardı. Fakat o da nazi subayını unutamıyordu. Huzuru kaçmıştı. Acaba askeri bağışlasa mıydı? Bu olayı, sonradan anılarını yazdığı "Ayçiçeği" adlı kitabında okuyucularına aktardı ve öyküsünü en can alıcı cümle ile bitirdi: "Siz olsaydınız ne yapardınız?"

Wiesenthal'in sorusuna 32 okuyucusundan yanıt geldi. Bunlardan biri de, yine bir savaş tutsağı olan Josek'ten idi. Gönderdiği mektubunda Josek şöyle diyordu:

"Alman askerini, size böyle bir yetki vermemiş insanların adına bağışlama hakkınız yok. İnsanların sizin şahsınıza yapmış oldukları şeyleri, isterseniz bağışlayıp unutabilirsiniz. Bu sizin kendi sorununuzdur. Fakat vicdanınıza başka insanların acısını yüklemek, korkunç bir günah olurdu."

"Bağışlama, herhangi bir hatayı ya da kötü davranışı olmamış sayarak ceza vermekten vazgeçme" şeklinde tanımlanıyor Türk Dil Kurumu sözlüğünde... Bağışlamak sözcüğünün çok yakın iki akrabası var:

Hoşgörü ve Sevgi...

Burçlarla ilgili konular konuşulurken, o burca ait özellikler sıralanır: Örneğin, duygusaldır, gerçekçidir, tembeldir, çalışkandır, titizdir vs... Bir de üzerine basa basa, sanki büyük bir özellikmiş gibi "kindardır, affetmez.." denilir. İşte bir meziyetmiş gibi bahsedilen bu davranış, o kimselerin sevgiden yoksun olduklarının ilanıdır. Çünkü bağışlamak, insan sevgisinin doğal sonucudur. Bağışlayıcılık, insan ruhunun arınmışlık derecesini gösterir. Bağışlamak, Yüce Yaratan'ın isteğidir.

Unutulmamalı ki kindarlık bir özellik değil bir eksikliktir. Biliyoruz ki hepimiz eksikliyiz, kolayca hata yapabiliriz. Eksiklerimizi tamamlamak, hatalarımızdan kurtulmak için "Dünya" denilen okuldayız. Seven insan hoşgörülü olur ve hataları kolayca bağışlar. Dolayısıyle, az önce belirttiğimiz

gibi bağışlamak, insan sevgisinin doğal bir sonucudur. Ne denli seversek o denli bağışlarız. Anababaların çocuklarını çok sık ve çabuk bağışlamalarının başka açıklaması olmasa gerek.

Elbette ki en iyisi, bağışlanmayı gerektirecek yanlışlar yapmamaktır. Ama hatalı davranışa hoşgörülü davranıp affetmek, güzel bir erdemdir. Bağışlayıcılık, insan ruhunun arınmışlık derecesini gösterir. Hele karşımızdaki de yaptığı hatanın ayırdında olup af dilerse, o zaman hiç duraksamadan bağışlamak gerekir. Önemli olan, hatalı olduğumuzu bilip bunların acısını gönülde duyumsamak, pişmanlıkları dile indirip, yapmama sözü verebilmektir. Gözyaşlarıyla pişmanlıklarını dile getirenler elbette bağışlanmaya layık olanlardır.

Bağışlayıcılık insan ruhunun **arınmışlık derecesini** gösterir



Yazar Jack Canfield bir anısını paylaşmış okuyucularıyla :

"Geçenlerde Stephen Glenn'den (psikolog), ünlü bir araştırmacı bilimadamı hakkında bir öykü dinledim. Bu bilimadamının tıp konusunda yeni ve çok önemli buluşları olmuştu. Bir gazete muhabiri röportaj yaparken kendisine, nasıl olup da ortalama bir insandan daha farklı ve yaratıcı biri olduğunu sormuş. Bilimadamı bu soruyu "iki yaşındayken annesiyle yaşadığı bir deneyim nedeniyle" diye yanıtlamış. Bilimadamı buzdolabından süt şişesini çıkarmaya çalışırken, şişe elinden kayıp yere düşmüş ve ortalık bir anda süt gölüne dönüşmüş. Annesi mutfağa geldiğinde, ona bağırmak, ya da cezalandırmak yerine "Robert, ne güzel bir hata yaptın! Daha önce hiç bu denli büyük bir süt gölü görmemiştim. Evet olan olmuş. Şimdi, burayı birlikte te-

mizlemeden önce biraz yerdeki sütle oynamak ister misin?" demiş. O da eğilip oynamış yere dökülen sütle. Birkaç dakika sonra annesi "Robert, bu tür bir şey yaptığında bunu senin temizlemen ve herşeyi eski haline getirmen gerektiğini biliyor musun? Bunu nasıl yapmak istersin? Bir sünger mi kullanalım, bir havlu ya da bez mi? Hangisini istersin?" demiş. Robert süngeri seçmiş ve birlikte yere dökülen sütü temizlemişler. Daha sonra annesi "Biliyor musun, burada yaşadığımız olay, senin iki minik elinle bir süt şişesini taşıyamadığını gösteren kötü bir deneyimdi. Şimdi arka bahçeye çıkalım ve şişeyi suyla doldurup, senin dolu bir şişeyi düşürmeden taşımanı sağlayalım" demiş. Küçük çocuk, şişeyi boğazından iki eliyle tutarsa, düşürmeden taşıyabileceğini öğrenmiş. Ne güzel bir ders!

Ünlü bilimadamı bu deneyimden sonra, bir hata yaptığı zaman bundan korkmaması gerektiğini öğrenmiş. Yapılan hataların yeni birşeyler öğrenmek için çok güzel fırsatlar olduğunu anlamış. İşte bilimsel araştırmalardaki deneyler de bu temele dayanır zaten. Bir deney başarısız olsa bile, o deneyden, çok değerli bilgiler elde edilir.

Bağışlamak, hatayı görmezden gelmek demek değildir. Kişinin, yaptığı yanlışın hata olduğunu anlamasıdır önemli olan... Ve de aynı hatayı yinelememesidir... En doğru davranış, hataların altını çizmek ve yapanı üzmeden, yermeden giderilmesine yardımcı olmaktır. Kişileri hataları nedeniyle mahkûm etmek, her iki tarafın da zararınadır. Horlanan kişi düzeleceği yerde, gittikçe hırçınlaşıp olumsuzlaşabilir. Sonunda geri dönülmez batağa saplanabilir. Bağışlama ve hoşgörü ise, çaresiz insana uzanan yardım elidir. Onları düştükleri çıkmazdan çekip çıkarmak, sevgi ile sarıp doğruya yöneltmek, topluma yeniden kazandırmak ne kutsal bir davranıştır.

Bağışlamak, hatayı görmezden gelmek demek değildir. Kişinin, yaptığı yanlışın hata olduğunu anlamasıdır önemli olan...

Bağışlamamak, içindeki kini sürdürmek, nefreti körüklemek, intikam yolları aramak, o kişinin olgunlaşmasına engeldir. Başkalarının o kişi hakkında iyi ve güzel şeyler düşünmesini engellemiş olur. Bu da kişiyi yalnızlığa, karamsarlığa ve en kötüsü sevgisizliğe sürükler.

Empati, bilindiği gibi, kendimizi karşımızdakinin yerine koyup karar verme ya da düşünmedir. Onun yerinde ben olsaydım ne yapardım? Her zaman olduğu gibi bağışlama ya da bağışlanma konusunda da empati, iyi sonuçlar verecektir.

Yine Jack Canfield'in bir anısı: "Kapı komşum David'in, beş ve yedi yaşında iki çocuğu var. Bir gün, yedi yaşındaki Kelly'ye, benzinle çalışan



Bağışlamamak, içindeki kini sürdürmek, nefreti körüklemek, intikam yolları aramak, **o kişinin olgunlaşmasına engeldir.**

Verilen zararı, bir de **çocuğumuzu inciterek,** iki katına çıkarmamalıyız".

çim biçme makinasıyla nasıl çim biçildiğini öğretiyordu. Makina çalışır durumdayken, eşi Jeanne, David'i bir soru sormak için içeri çağırdı. David içeri girince Kelly çim biçme makinasını hareket ettirdi ve bahçenin tam ortasındaki çiçek tarhına daldı. Çiçekler bir anda yok olmuştu. David bahçeye döndüğünde gördüğü manzara karşısında çılgına döndü. Büyük emekler verip kendi elleriyle yetiştirdiği çiçeklerin yerinde yeller esiyordu. David tam Kelly'ye bağırmaya hazırlanıyordu ki Jeanne dışarı çıktı ve "David, çiçek değil çocuk yetiştirdiğini unutma!.." dedi. Jeanne bu sözleriyle, ebeveyn olarak önceliklerimizin ne olduğunu çok güzel anımsatmıştı. Çocukların kendileri ve benlik duyguları, kırabilecekleri ya da hasar verebilecekleri herhangi bir fiziksel nesneden çok daha önemlidir.

Bir futbol topunun kırdığı bir cam, dikkat edilmediği için kırılan bir lamba, ya da mutfakta elden kayıp kırılan bir tabak zaten kırılmıştır. Verilen zararı, bir de bizler çocuğumuzu inciterek, yaşam sevincini öldürerek iki katına çıkarmamalıyız".

Bir sıcak öykü daha aktararak yazımızı bitirelim:

"Genç bir bayan, evine dönerken arabasıyla bir kaza yapmış. Önündeki bir aracın tamponuna, kendi arabasının tamponuyla biraz hızlıca dokunmuş. Kadıncağız ağlamaya başlamış, çünkü arabası yeniymiş. Durumu eşine nasıl açıklayacağı da ayrı bir sorun elbette... Öndeki aracın sürücüsü anlayışlı davranmış ama yine de sigorta işlemleri için plaka ve ruhsat numaralarını rica etmiş. Genç kadın, belgelerin bulunduğu zarfı açtığında, gözüne pembe bir kâğıt ilişmiş. Kâğıtta, eşinin el yazısıyla şu sözler yazılıymış:

"Sevgilim, bir kaza yaptığında, arabayı değil seni sevdiğimi unutma".•

yucelaksoy@butundunya.com.tr

Sevgilim arabayı değil **seni sevdiğimi** unutma



UFAK TEFEK BİLGİLER

Derleyen: SEBAHAT ÖNEN

Gökyüzünün Süsleri

Gökyüzü açık olduğunda gece çıplak gözle 2000 farklı yıldızı görmek mümkündür.

Karınca ve Koku

Bir karıncanın koku alma yeteneği en az bir köpeğinki kadar gelişmiştir.



En Büyük Buzdağı

Bugüne kadar ölçülmüş olan en büyük buzdağı, 200 mil uzunluğunda ve 60 mil genişliğindedir. Bu ölçüleriyle en büyük buzdağı, Belçika'dan daha büyük bir yüzölçümüne sahiptir.

Baykuş Gözü

Mavi rengi görebilen tek kuş, Baykuştur.





KİRLİ KAR, temiz kardan daha kolay erir.

TARİHTE FUTBOL



Dünyada futbol ilk kez M. Ö. 500 yılında Çin sınırlarında oynandı. Yunanlar ve Romalılar bu oyunu Çinlilerden öğrenip devam ettirdiler.

Hindistan Cevizi Suyu



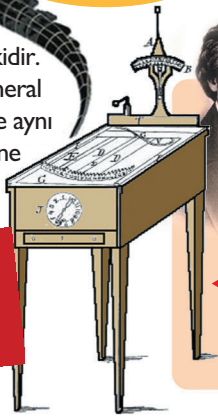
Timsahlar renk körüdür.

Hindistancevizi çekirdek sıvısı üreten tek bitkidir. %100 sterildir, vitamin ve mineral deposudur. İnsan kanındakiyle aynı oranda tuz içerir. Serum yerine kullanılabilir ve ticari anlamda sporcu içeceği olarak satılır.



Diş minesi bedenimizdeki en sert şeydir

İlk Daktilo



William Austin Burt tarafından 1829'da icat edildi. Tipograf adı verilen bu makine elden daha yavaş yazıyordu. 40 yıl sonra 1868'de Sholes ilk pratik daktiloyu yaptı.

En Büyük Doğal Köprü



Dünyanın en büyük ve uzun doğal köprüsü Amerika'nun Utah eyaletindeki Rainbow Bridge köprüsüdür

DÜNYANIN EN BÜYÜK TAKSİ FİLOSU

Bu filo Mexico şehrindedir. Günde toplam 60 bin taksi trafiğe çıkar.



İnsan nüfusunun dörtte biri solaktır

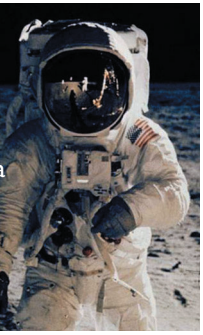
Çikolata Tüketimi

Dünya çikolata sektörünün yıllık cirosu 7 milyar $'dır



Ayda Yürüyüş

21 Temmuz 1969'dan buyana ayda 12 kişi yürümüştür. Bu kişilerin tümü Amerikalıdır.



Cahit Arf



Teoremleriyle dünya çapında tanınmış Türkiye' nin yetiştirdiği en büyük matematikçilerden biridir.11 Ekim 1910 yılında Selanik' te doğmuştur. Milli Eğitim Bakanlığının verdiği bir bursla Paris'e gitmiş ve Ecole Normale Superieure'dan mezun olmuştur, Türkiye' de Galatasaray Lisesi'nde matematik öğretmenliği yapmış, 1933 yılında İstanbul Üniversitesi Matematik Bölümü'ne girmiştir. TÜBİTAK'ın kuruluşunda ve gelişiminde büyük emeği vardır. 1938 yılında bilim dünyasına katkıda bulunan doktora tezini tamamlayarak dünya çapında ün kazanmıştır. 1964-66 yılları arasında çalışmalarını New Jersey'deki Institude for Advanced Study'de sürdürmüş, Türkiye'ye döndükten sonra Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nde çalışmıştır. Matematiğe katkıları nedeniyle 1974 yılında TÜBİTAK Bilim ödülüne layık görülmüştür. "Arf Teoremi, Arf Halkaları, Arf Değişmezleri" gibi kuramları kendi adıyla bilinmekte, cebir, sayılar teorisi, esneklik teorisi, analiz, geometri ve mühendislik matematiği gibi çok çeşitli alanlarda yaptığı çalışmalarla tanınmaktadır. "Bilim adamlığı bir meslek değil bir yaşam biçimidir."sözü ona aittir. Bunu en iyi uygulayan da yine kendisidir. Günümüzde 10 TL'lik banknotlarda resmi bulunmaktadır. 26 Aralık 1997 tarihinde hayata veda etmiştir.

YARININ BÜYÜKLERİ

Gönderi adresi:
Sedef Cad. 2446 Ada, 1. Parsel, A Blok, Kat: 3,
Da: 16, Ataşehir, 34750 İstanbul
e-posta: butundunya@butundunya.com.tr

(e-posta ile göndereceğiniz fotografların 150 KB' den fazla olmamasına lütfen özen gösteriniz.)



Pınar ve Irmak Özen, *Ankara*



Ege Yaşaroğlu, *İstanbul*



Eymen Toksoy ve Ahmet Kağan Eruzun, *Samsun*



Rukiye Can, *Konya*



Makbule Hazal Kaplan, *Kırıkkale*



Şükran Azra Cengiz, *Ankara*



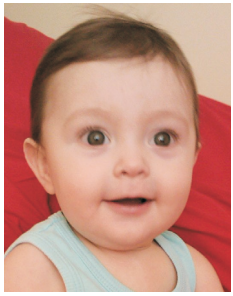
Metehan Bülent Göksal, *İstanbul*



A. Naz Çolak, *Bursa*



Ata Kemal Özbasan, *Düzce*



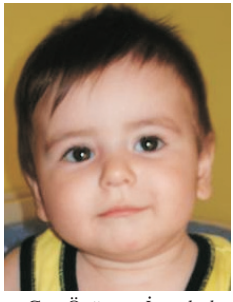
Eymen Atıcı, *Sakarya*



Nisa Akgün, *İstanbul*



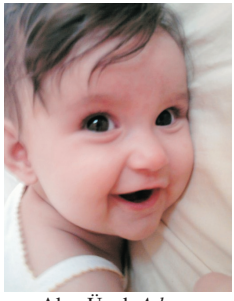
Mustafa Alp, *İstanbul*



Can Özüney, *İstanbul*



Ela Okumuş, *Konya*



Alya Ünal, *Adana*



Nehir ve Nil Şirinoğlu, *İstanbul*

MAYIS AYI ÇÖZÜMLER SAYFASI

"Bilginizi Denetleyin"

YANITLAR

1-(c) Ziya Songülen
2-(b) Vecihi
3-(a) Rusya
4-(d) Turgut Özal
5-(b) Hat
6-(a) Malazgirt
7-(c) Kırmızı
8-(a) Karbondioksit
9-(c) Bayburt
10-(d) Amper
11-(b) Kraça
12-(c) Don Kişot
13-(a) Göksel Arsoy
14-(d) İskoçya
15-(b) Montrö
16-(c) L
17-(d) Mozart
18-(b) Kirpi

İlk Dersimiz Türkçe

1-(b) Terkedilmiş yer
2-(c) İndirim
3-(a) Bilirkişi
4-(d) Gözde
5-(c) Süreç
6-(b) Doğaçlama
7-(d) Elçilik görevlisi
8-(a) Raflı dolap
9-(b) Tarla bölümü
10-(c) Varlığı bilinmeyen
11-(b) Kayık dümeni kolu
12-(d) Birlik, birleşmiş
13-(a) Tema ile ilgili
14-(b) İkinci müteahhit
15-(c) Sıkıntı

Satranç Çözümleri

PROBLEM: J.P.Lea, 2# 1.Vh3 Şxd4 2.Vxd4+# (1…f4 2.Kd5+#, 1…e3 2.Vxe3+#, 1…c2 2.Vxf5+# 1…Şf4 2.Vxf5+#)

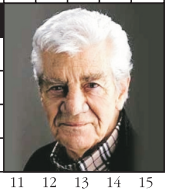
OYUN SONU: Siyah Oynar: Berabere Sokolov-Short, 1993
1…Vc2! 2. Ve7+ Şg8 3.Vd8+ Şg7 4.Vd4+ Şg8 5.Vd5+ Şg7 6.Ve5+ Şg8 7.Vd5+ Şg7 8.f4 Vd3+ 9. Şg4 Vc8+ 10.f5 Vc1 11. Ve5 Şf7+

Kareler ve Rakamlar

889	−	402	=	487		173	+	460	=	633
316	−	210	=	106		341	−	215	=	126
−		−		−		+		−		+
573	−	192	=	381		514	+	245	=	759

Kare Bulmaca

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	E	K	R	E	M	B	O	R	A	■	İ	Z	A	F	İ
2	S	■	A	L	A	■	K	A	R	A	C	A	B	E	Y
3	A	R	D	İ	Y	E	■	P	A	P	A	Y	A	■	E
4	T	■	A	T	A	M	A	■	M	A	Z	I	■	A	L
5	M	O	R	■	S	A	R	K	A	Ç	■	F	A	N	İ
6	A	R	■	K	I	Y	M	A	■	İ	O	■	K	■	K
7	H	A	L	İ	L	■	O	N	S	■	M	A	R	T	■
8	M	■	E	L	■	R	N	■	A	L	■	H	O	R	A
9	U	L	A	■	T	A	İ	F	■	U	L	U	B	A	T
10	T	E	R	H	İ	S	■	L	İ	M	A	■	A	V	■
11	■	V	■	A	■	A	T	A	■	B	İ	R	S	E	L
12	A	R	A	F	A	T	■	M	A	U	N	■	İ	R	İ
13	R	E	D	İ	F	■	B	A	■	Z	■	M	■	T	M
14	D	K	■	Y	O	L	■	N	İ	■	İ	A	N	E	■
15	A	■	K	E	N	A	N	■	K	E	S	T	A	N	E
16	H	A	L	■	İ	V	E	D	İ	■					
17	A	T	E	H	■	A	M	A	■	M					
18	N	L	■	A	K	N	E	■	P	O					
19	■	A	A	■	A	T	■	T	O	R					
20	İ	S	F	A	H	A	N	■	T	A					



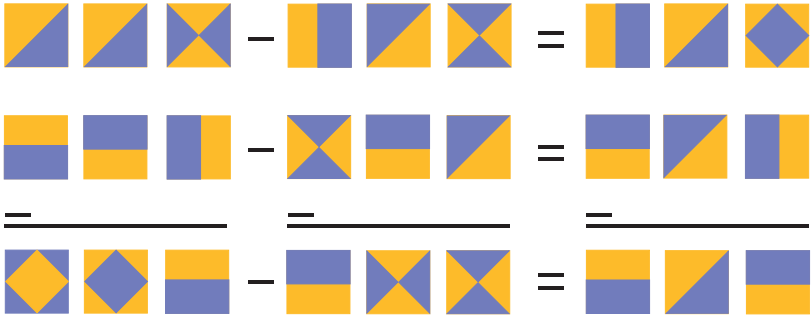


KARELER VE RAKAMLAR

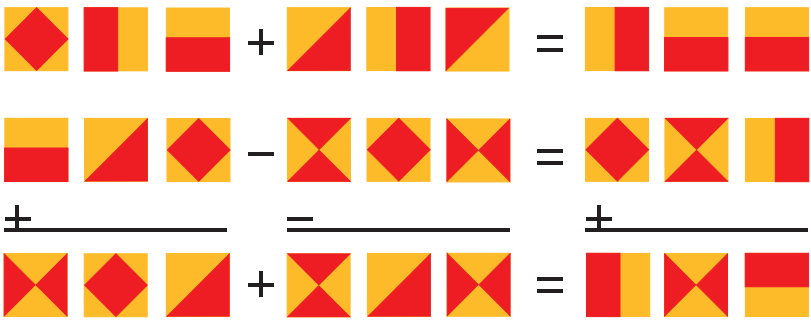
Cahit Batum

•Sıfırdan, dokuza kadar olan rakamları kullanarak aşağıdaki işlemleri çözünüz.
•Her farklı şekil bir rakamı göstermektedir.
•0-9 arasındaki rakamlar her iki grupta farklı şekillerle simgelenmektedir.

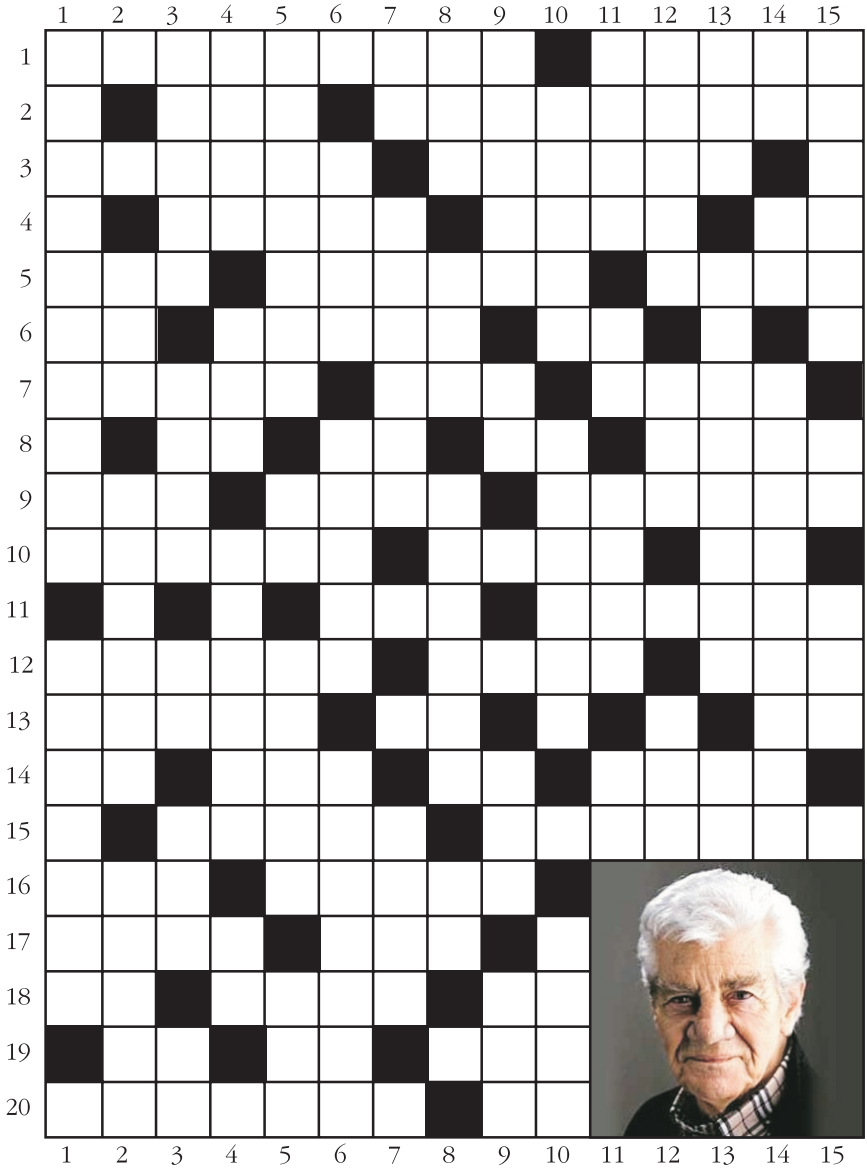
1



2



Çözümler 152. sayfadadır.



Bulmacanın çözümü 152. sayfadadır.

BULMACA

Filiz Leloğlu Oskay



SOLDAN SAĞA: 1- Türk sinema dünyasının çınarlarından olan ve geçtiğimiz günlerde yitirdiğimiz fotografta görülen sanatçımız.- Göreceli. **2-** Karışık renkli.- Bursa'nın bir ilçesi. **3-** Genellikle ticaret eşyalarının saklandığı yer, depo.- Amerika'nın sıcak bölgelerine özgü, sarı, kavuna benzer bir tür meyve. **4-** Tayin etme.- Hayvansal ve bitkisel asalakların bitkilerde oluşturduğu ur.- Hile. **5-** İnci Aral'ın bir yapıtı.- Durağan bir nokta çevresinde ağırlığının etkisiyle salınım yapan hareketli katı cisim.- Ölümlü. **6-** Güzel sanat.- Çekilmiş et.- Jüpiterin bir uydusu. **7-** '… Ergun (Sinema sanatçımız).-Yabancı bir ağırlık ölçüsü birimi.- Bir ay adı. **8-** İskambilde oynama sırası.- Radonun simgesi.- Bir renk.- Trakya yöresine ait bir halk oyunu. **9-** Muğla'nın bir ilçesi.- Suudi Arabistan'da bir kent.- Marmara bölgesinde bir göl. **10-** Askerlik ödevini bitirenlerin ordudan ayrılması.- Güney Amerika'da bir başkent.- Tuzağa düşürülen şey. **11-** Ced.- '….. Birsel' (Edebiyatçımız). **12-** Mekke'de bir dağ adı.- Akaju da denilen ve mobilyacılıkta kullanılan bir ağaç türü.- Oylumlu. **13-** Şiirde uyaktan sonra tekrarlanan, aynı harflerden oluşan kelime veya ek.- Baryumun simgesi.- Türk malını simgeleyen harfler. **14-** Danimarka'nın plaka imi.- Genellikle yerleşim alanlarını bağlamak için düzeltilerek açılmış ulaşım şeridi.- Nikelin simgesi.- Yardım. **15-** Eskiden Filistin'e verilen ad.- Kayıngillerden, ılıman iklimlerde yetişen, kerestesi doğramacılıkta kullanılan bir orman ağacı. **16-** Tavır, eda.-Acele. **17-** Bunama.- Gözleri görmeyen. **18-** Hollanda'nın plaka imi.- Ergenlik sivilcesi.-İtalya'da bir ırmak. **19-** Bir haber ajansının simgesi.- Satrançta bir taş.- Sık gözlü ağ. **20-** İran'da bir şehir.- Uzaklık işareti.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1-'…. …. Karakurt' ('Çölde Bir İstanbul Kızı',' Ankara Ekspresi' adlı yapıtlarından da tanıdığımız ve 1977 yılında yitirdiğimiz edebiyatçımız.- Bir ilimiz. **2-** O yer anlamında bir sözcük.- Tatlı sularda yaşayan eti lezzetli bir balık türü.- Yüzü parlak, sık dokunmuş bir tür ipekli kumaş. **3-**Trafikte kullanılan, taşıtların hızını saptamaya yarayan aygıt.- ' Kral …' (Sheakespeare'nin bir yapıtı). İsim.- Güreşte bir oyun.- Bağışlama. **4-** Seçkin.- Islandığı zaman kolayca biçimlendirilebilen yumuşak ve yağlı toprak.- Dedektif.- Kabaca evet. **5-** Tende kızartı, kaşınma, kabuk bağlama gibi doku bozukluklarıyla kendini gösteren ve bulaşıcı olmayan bir deri hastalığı.- Boru sesi.- Tıpta duyma bozukluğu.- Bazen, kimi vakit. **6-** Bazı maddeleri korumak, belirli bir parlaklık kazandırmak için kullanılan, donuk cama benzeyen cila.- Gözlem.- Ballıbabagillerden hoş kokulu bir çiçek türü. **7-** Yahya Kemal'in hece vezni ile yazdığı tek şiiri.- Müzikte ses uyumu.- Böceklerin kurtçuk durumuna gelmeden önce aldıkları son durum. **8-** Hızlı ve sert ritmle çalınan bir müzik türü.-Vücudumuzda dolaşan hayati sıvı.- Avrupa'da yaşayan bir halk.- Rusça'da evet. **9-** Bulmaya çalışma.- Nazi hücum kıtası.- '… Şehrin Hikayesi' (Charles Dickens'in bir yapıtı).- Hata, gaf. **10-** Ünlü bir Kızılderili kabilesi.- Gemi penceresi.- Yunanistan'da bir yarımada. **11-** Kısa ve özlü ifade.- Kemiklerin yuvarlak ucu.- Lanetlenmiş.- Duman lekesi. **12-** Gücü yetersiz olan.-Ceylan.- Donuk renkli. **13-**Kalın ve kaba bir kumaş.- Cambazlık.- Olumsuzluk belirten bir ön ek. **14-** Demirin simgesi.- Tarla sınırı.- Birtakım kaynak sularının dibinde biriken, kalkerli veya silisli tortu. **15-** Sahiplik, mülkiyet.- Bir binek hayvanı.- Küçük yapılı bir limon türü.

filizoskay@butundunya.com.tr



SATRANÇ

Mustafa Yıldız

GÜNÜMÜZÜN USTALARI: 5
Nigel SHORT


Nigel SHORT

1965 doğumlu İngiliz Büyük Usta, uzun yıllar İngiltere'nin en güçlü oyuncusu olarak tanındı. 10 yaşında iken GM Korchnoj'u bir çokmasa gösterisinde yenince dikkatleri üzerinde topladı. 19 yaşında GM oldu. Birçok uluslar arası turnuva kazandı. Satranç kariyerinin zirvesine 1993'te Kasparov ile Dünya Şampiyonluğu maçıyla çıktı. Bu maçı 12,5-7,5 kaybetti. Sunday Telegraf gazetesinde satranç yazarlığı yaptı. Yunanistan'da yaşıyor.

Şahın Engellenemeyen Yürüyüşü



Short-Timman,Tilburg, 1991 oyununun 30.hamlesinden sonra oluşan aşağıdaki konumda beyaz vezir, siyah şahı kıstırmış ancak mat saldırısı için destek kuvvet gerekiyor. Beyaz hangi taşını destek kuvvet olarak kullanmalı? Beyazın kaleleri ve atı siyahın karşı ataklarını önleyici görevde. Şah, saldırı işini kendisi ele alıyor ve başlıyor ağır adımlarla yürümeye:31.Şh2 Kc8 32.Şg3 Kc8 Timman çaresiz git gel yapıyor. 33.Şf4 Fc8 Kale istiyor ama Beyaz bir sonraki hamlesiyle 2 hamlede mat ilan edecek. 34.Şg5! Siyah terk etti. Çünkü, 32.Şh6 ve 33.Vg7+ ve mat önlenemiyor. 1-0

BAŞARIYA GİDEN YOL (2. BASKI)



Türkiye'deki ilk baskısı 2007 yılında yapılan, Bulgar IM Peyço Çonov Peev'in yazdığı, İsmail Yılmaz'ın Türkçe'ye çevirdiği, düzeltme ve düzenlemesini Mustafa Yıldız'ın yaptığı satranç kitabı, Başarıya Giden Yol, 5 yıl aradan sonra okuyucularıyla yeniden buluşuyor. Başarıya Giden Yol 3 yıllık birleştirilmiş bir program içeriyor. Satranç öğretimi ile ilgili hemen bütün konuların örnek konumlarla anlatıldığı Başarıya Giden Yol, özellikle satranç öğretmenleri ve antrenörleri için başvuru kitabı niteliği taşıyor.

AVRUPA ŞAMPİYONASINDA TÜRK SATRANÇÇILAR

Barış Esen-Hristodoulou, 2012 EICC, Raund 1



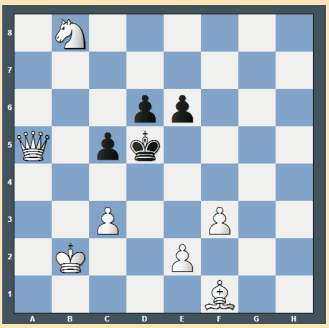
c5 piyonunun tehdidi altındaki at şaşırtıcı biçimde geri çekilmiyor, ileri atılıyor.20.Af5 gxf5 21.Vxh5 Ad3 siyah at çatal atıyor ama şah kanadında açılan gedik kalite kazancıyla kapanacak gibi değil. 22.Ad5 Bu daha büyük çatal! 22…Şh7 23.e5 Axe5 Siyah kalite kazancından vazgeçiyor, tehlikeyi sezdi, savunmada bir taşı daha olsun istiyor.24.Af6+ Sarsıcı bir hamle daha. Bu at alınsa bir türlü alınmasa bin türlü. 24...Fxf6 25.Vxh6+ Şg8 26.Vxf6 Ag4 27.Vg5+ Şh7 28.Vh5+ Şg7 29.Fxc5 Ke8 30.h3 Ae5 31.Vg5+Şh7 32.Fd4 Ae6 33.Vh5+ Şg8 34.Fd5 Diğer fil de atağa katıldı. Siyaha doğru savunma kalmadı. 1-0

Cemil Can Ali Marandi- Jorgen Henseler , 2012 EICC, Raund 2



36.Ae5 Beyaz at veziri istiyor, aynı zamanda f7 karesi için de tehlike oluşturuyor. 36. …Vc8 Şimdi siyah, iki karede zayıflıkla karşı karşıya: a7 ve h5 37.Ve2! a5 38.Vxh5 f6 galiba siyah ne oynasa artık iyi değil. 39.Vxf7+ Şh7 40.Vxe7 fxe5 41.dxe5 Ad7 42. Kc1 Vb7 43.Kc4 Yükselen kale. 43…Kxe5 44. Kg4 savunmasız kaldı siyah şah. 1-0

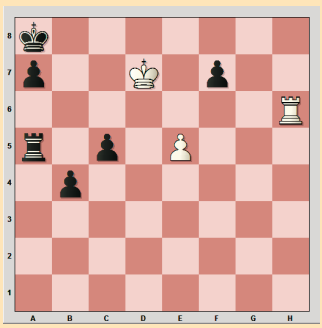
PROBLEM J.P. Lea



2 #

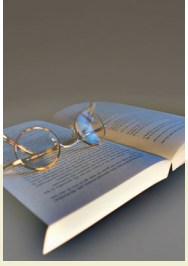
mustafayildiz@butundunya.com.tr

OYUN SONU Sokolov-Short, 1993



Berabere

Çözümler 152. sayfadadır.



İşte Türkiye'nin Kurtuluş Reçetesi...

Akl-ı Kemal

Atatürk'ün Akıllı Projeleri

Sinan Meydan

İnkilâp Kitabevi



Yapıtlarıyla Atatürk'ün yaşamını ve yaşatmak istediği ülkülerini yalın ve biliminin titizliği içinde yazan ve anlatan Sinan Meydan'ın dört kitaptan oluşan önemli çalışmasının ilk iki cildi yayımlandı: "Kemalizm kavramından rahatsız olanların icat ettiği "Atatürkçülük" kavramı, asker sivil 12 Eylülcülerin tasarladıkları, Amerika'nın etkisindeki yeni Türkiye'de okullarda zorunlu "Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi" dersi olarak okutulmuştur. 1980'lerde Atatürk karşıtlarının yarattığı "Atatürk doğmasına" 1990'larda yine Atatürk karşıtları saldırmaya başlamıştır. Gerçek Kemalistler ise bir köşede bu kukla tiyatrosunu seyretmiştir, içleri yanarak... Artık bu kukla tiyatrosuna seyirci kalma zamanı çoktan geçmiştir! Artık eyleme geçme, gerçekleri kamuoyuyla paylaşma zamanıdır!... Artık yıllardır unutulan ve unutturulan KEMALİZM'le yeniden yüzleşme zamanıdır!... Kemalizm'le yüzleşmek için de önce Kemalizm'in arkasındaki aklı, Mustafa Kemal'i anlamak gerekir. Türk devrimi, AKL-I KEMAL'in bir ürünüdür. Atatürk Türk Devrimi'ni gençlik yıllarından itibaren planlamaya başlamıştır. Türkiye Cumhuriyeti, Atatürk'ün akıllı projelerinin belli bir sistematik içinde düşünceden uygulamaya geçirilmesiyle kurulmuştur. Cumhuriyet mucizesinin sırrını çözmek için "Atatürk'ün Akıllı Projeleri"ni bilmek gerekir" Çağdaş Türkiye, Türk Ulus Devlet (Millet), Rumeli Savunma, Ordu ile Siyaseti Ayırma, Spor ve Beden Eğitimi, Anadolu'nun İşgalini Önleme, Anadolu'ya gizli Geçiş Planı, Örnek Çiftlikler (Yeşil Cennet), İdeal Cumhuriyet Köyü, Halkevleri, Güneydoğu Anadolu (GAP), Demokrasi projeleri, "Devrim ve Karşı Devrim'i anlamak isteyenlere çok şey anlatıyor.

Çılgın Türkler Kıbrıs

Turgut Özakman

Bilgi Yayınevi



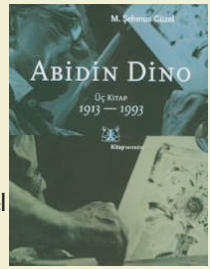
Günümüze ve gelecek kuşaklara (700 baskı yapan yapıtlarıyla) Atatürk, Çanakkale, Kurtuluş Savaşı ve Cumhuriyeti anlatmakla kalmayan, yürekten sevmemiz gerektiğini anımsatan Turgut Özakman bu kez Anavatan'dan Yavruvatan'a uzanıyor. Orada bir Kıbrıs var uzakta, gitsek de gitmesek de bizim Kıbrıs'ımızdır, demeyi bile unuttuğumuz; 'ver kurtul!'a sürüklendiğimiz bir süreçte Turgut Özakman şunları söylüyor: "Kıbrıslıların milli mücadelesi yüz yıl sürmüştür. Türkiye Cumhuriyeti ile ilişkileri, İngilizlere ve Rumlara direnişleri, Türk Mukavemet Teşkilatının kurulması, mücahitler, Zürih ve Londra Antlaşmaları önemli aşamalardır. 1964, 1967 çıkarma girişimleri kilometre taşlarıdır. Johnson mektubu bir dönüm noktasıdır. 1974 Barış Harekatı her açıdan büyük, ilginç bir olaydır. Uzun mücadelenin, direnişlerin ve çıkarmanın unutulmaz sahneleri, kahramanları, ders alınacak özellikleri vardır. Bu gerçekleri ve vatanlarını ve görevlerini çılgınca seven insanları, Kıbrıs Türkleri de, biz de iyi bilmeliyiz. Ta içinden bilmeliyiz. Bilmek olmaz. Okuyunca bana hak vereceksiniz. Kıbrıs Milli Mücadelesini bir bütün olarak anlatmayı görev bildim. Bu görevi yer yer içim titreyerek, gözlerim dola dola, heyecanla, özenle, gerçeklikten hiç sapmadan yerine getirmeye çalıştım..."

Abidin Dino

(3 Kitap)
1913-1993

M.Şehmus Güzel

Kitap Yayınevi

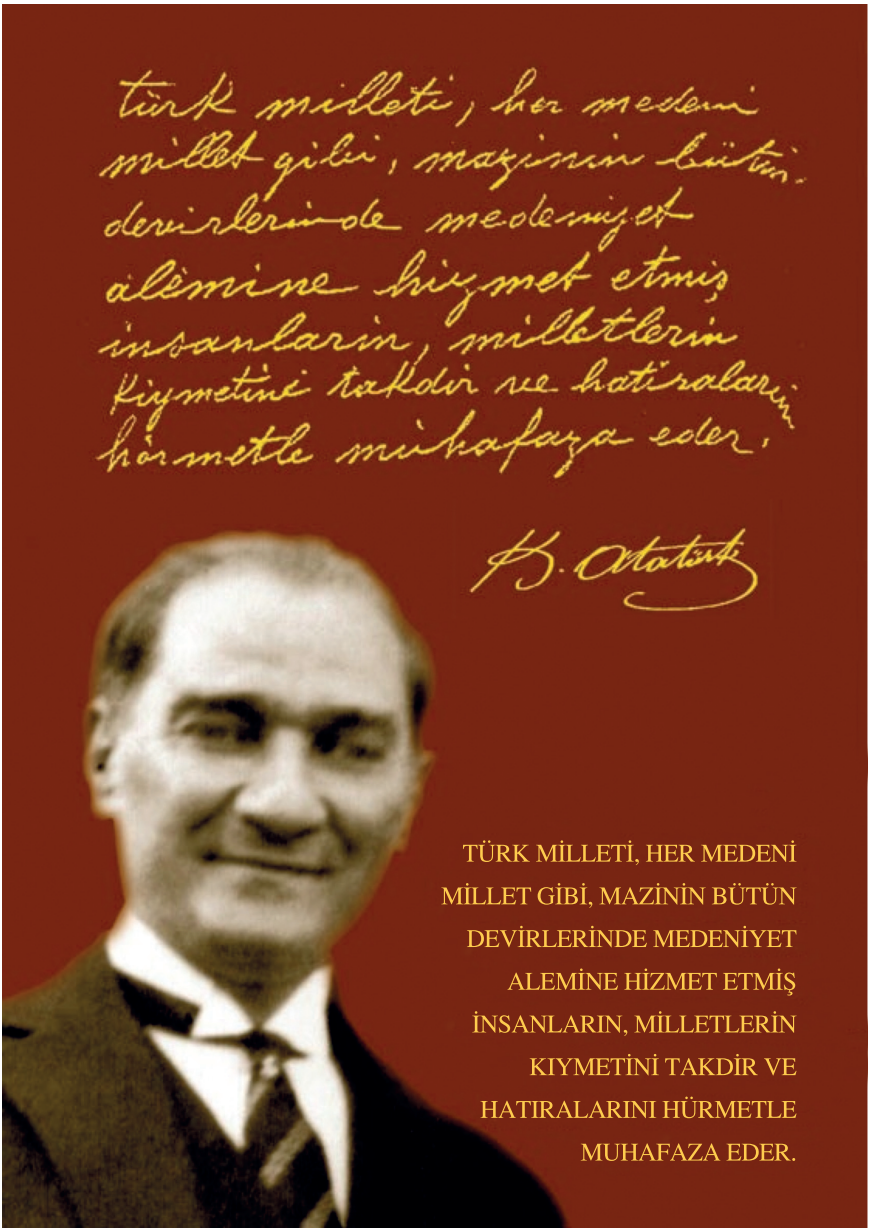


"Garcia'ya Mektup" öyküsündeki samimiyet, insanlık, tezcanlılık dile getirildiğinde akla gelen ilk adlardan biridir, Abidin Dino. İleride Türkiye'nin değil dünyanın sayılı yazarlarından birine sahip çıkışı, onu yolcu ederken eşi Güzin Dino ile birlikte ceplerindeki tüm parayı verip kentin öteki ucundaki evlerine yürüyerek dönecek kadar özverili bir insandı, Abidin Dino. Türkiye'den uzakta Paris'te yaşamak zorunda kaldığında, aklı ve yüreği hep ülkesi için çırpınıp durdu. Dünyanın dört bir yanından insanlarla kucaklaşırken çizip durduğu elleri hem onları kucakladı hem de içinde durmadan büyüyen özlemini. Ülkeleri ülkesiyle, ülkesini ülkelerle tanıştırdı, buluşturdu. Bir açıdan Abidin Dino'nun yaşadıklarını yaşayan ve tanıklık eden, M. Şehmus Güzel, üç cilde ve ek kaynakça kitabına sığdırmaya çalıştığı gönül insanı, can yoldaşı Abidin Dino'nun yaşam öyküsü yalnız bir insanın, bir çiftin, bir davanın değil çağın, Türkiye'nin, Avrupa'nın, Asya'nın, dünyanın tarihi. 1275 sayfalık kitap elinizden bırakamayacağınız belgesel bir roman tadında.



BİR KARİKATÜR de BİN SÖZCÜĞE BEDELDİR

Gönderi: SENNUR BURAS, İSTANBUL


türk milleti, her medeni
millet gibi, mazinin bütün
devirlerinde medeniyet
alemine hizmet etmiş
insanların, milletlerin
kiymetini takdir ve hatıralarını
hürmetle muhafaza eder.
M. Atatürk
TÜRK MİLLETİ, HER MEDENİ
MİLLET GİBİ, MAZİNİN BÜTÜN
DEVİRLERİNDE MEDENİYET
ALEMİNE HİZMET ETMİŞ
İNSANLARIN, MİLLETLERİN
KIYMETİNİ TAKDİR VE
HATIRALARINI HÜRMETLE
MUHAFAZA EDER.

TEOMAN SÜDOR



BAKIŞ

1943 yılında İstanbul'da doğdu. 1968 yılında İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'nden mezun oldu. Kazandığı bursla 1970-74 yıllarında Roma Güzel Sanatlar Akademisi'nde eğitimine devam etti. 1985-2005 yıllarında İTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Özgün Baskı ve Temel Tasarım dersleri verdi. Yurtiçi ve yurtdışında 50'den fazla kişisel sergi açtı ve 100'den fazla karma sergiye katıldı. Yurtdışında ve yurtiçinde olmak üzere bienallere, trienallere ve fuarlara katıldı. Sanat yaşamı boyunca yurtiçinde ve yurtdışında birçok ödül kazandı. Etkin sanat yaşamını İstanbul Kültür Üniversitesi'nde verdiği derslerle ve kişisel atelyesinde yaptığı çalışmalarla sürdürmektedir.

ISSN 1301-7608
9 771301 760320